

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8-12 przed południem i od 5-6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11-12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie,
9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.35 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma,
a abonenci nie mają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 284.

BYDGOSZCZ, sobota dnia 8 grudnia 1928 r.

Rok XXII.

„Zgoda poglądów“ w klubie B. B. Posel Sanojca okazał się wielkim zwolennikiem reformy rolnej. — Z obrad komisji budżetowej.

Warszawa, 7. 12. (tel. wł.) Na wstępie wczorajszego posiedzenia komisji budżetowej poseł Kornecki z klubu narodowego poruszył sprawę **skonfiskowania sprawozdań komisyjnych.**

M. in. onegdaj został skonfiskowany „Dziennik Wileński“ za umieszczenie sprawozdania w tekście podanym w diariuszu i rozpowszechnionym przez PAT. Poseł Kornecki prosił przewodniczącego komisji o interwencję w tej sprawie. Przewodniczący poseł Byrka z B. B. odpowiedział, że sprawy konfiskat usuwają się z pod jego kompetencji. Co najwyżej można wnieść skargę do marszałka Sejmu.

Omawiano potem budżet ministerstwa reform rolnych. Podczas obrad **humorystyczną sensacją**

stało się przemówienie posła Sanojcy z B. B. Ten bowiem kolega partyjny panów Radziwiła, Stadnickiego, Sapiehy, Lubomirskiego i Tarnowskiego oświadczył, że jest

zwolennikiem najradykałniejszej reformy rolnej

i pierwszy w państwie podnosił sztandar wywłaszczenia bez odszkodowania,

Komisja konstytucyjna powzięła ważną uchwałę.

Warszawa, 7. 12. (tel. wł.) Sejmowa komisja konstytucyjna zakończyła wczoraj dyskusję nad wnioskiem B. B., mającym stanowić wstęp do rewizji konstytucji i powzięła następującą uchwałę:

Na podstawie artykułu 125 ust. 3 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 sejm przystępuje do rewizji konstytucji. Rewizja będzie dokonana na podstawie wniosków żądających zmiany poszczególnych przepisów powyższej ustawy zgłoszonych przez rząd lub przez posłów trybem przepisany w ustępie 2 artykułu 125 konstytucji (t. n. 111 podpisów i wniosek zgłoszony 15 dni na przód).

Wniosek klubu B. B., który miał ustalić termin zarówno dla zgłoszenia wniosków poselskich jako też dla pracy samej komisji, odrzucono większością 16 głosów przeciw 15.

Nowa pożyczka premjowa.

Warszawa, 7. 12. (tel. wł.) Rada ministrów na wczorajszym posiedzeniu przyjęła ustawę o upoważnieniu ministra skarbu do wypuszczenia pożyczki państwowej w wysokości do 100 milj. zł. w złocie. Projekt ustawy nosi charakter ramowy, t. zn. wszystkie szczegóły pożyczki ustali minister skarbu. Dotyczy to przede wszystkim kursu emisyjnego pożyczki, terminu jej wypuszczenia oraz planów umorzenia: Minister skarbu jest uprawniony do ustalenia premij wygrywanych w drodze losowania obligacyj. Norma oprocentowania łącznie z kwotą obliczoną na premie nie może przekroczyć średnio 7% w stosunku rocznym.

Ks. prałat Kłos — infułatem.

W miejsce zmarłego ks. infułata Meissnera zamianował Ojciec św. dziekanem infułatem kapituły metropolitarnej w Poznaniu ks. prałata Józefa Kłosa.

tak że jego poglądy nie podobały się nawet „Wyzwoleniu“ i stronnictwu chłopskiemu, a organ p. Niedziałkowskiego („Robotnik“) pisał, że jest to ideologia zbója rosyjskiego. Poseł Sanojca mówił, że walczył o swoje poglądy 9 lat, a teraz poglądy jego zdobywać zaczyna coraz więcej zwolenników.

Dyskusja nie wniosła pozbawionym nic ciekawego. Dziś omawiany będzie budżet Prezydenta Rzeczypospolitej oraz budżet ministerstwa pracy.

Pieniądz na rozbudowę sejmu.

Warszawa, 7. 12. (tel. wł.) Rada Ministrów uchwaliła wczoraj dodatkowe kredyty na rozbudowę gmachu sejmowego i senatu. Na sejm przyznano 512 tys. zł., na senat 166 tys. zł.

Hermes jeszcze nie wyjechał do Berlina.

Warszawa, 7. 12. (tel. wł.) Wczoraj toczyły się dalsze rozmowy między ministrem Hermesem a dyrektorem Twardowskim w sprawie rokowań polsko-niemieckich. Hermes w ostatniej chwili odłożył znowu swój wyjazd z Warszawy, aby dziś podjąć z ministrem Twardowskim dalsze rozmowy.

Berlin, 7. 12. (tel. wł.) O treści propozycji przedłożonych przez Hermesa w Warszawie „Berliner Tageblatt“ podaje następujące szczegóły, których jednak nie należy brać poważnie ze względu na to, że szczegóły rozmów Hermesa z Twardowskim trzymane są w tajemnicy.

Hermes zaproponował podobno kontyngent węgla i przedłożył projekt układu w sprawie żelaza. Wywóz węgla i żelaza przedstawili dla Polski wartość 320 milj. zł. rocznie. W sprawie nierogacizny Hermes zaproponował u-

Zamachy bombowe na redakcje w Małopolsce.

Straszny wybuch w gmachu lwowskiego „Słowa Polskiego“. Smiercionośny podarunek dla dyrektora wydawnictwa „Ilustrowanego Kurjera Codziennego“. — Zamachy są niewątpliwie dziełem Ukraińców.

Lwów, 7. 12. (tel. wł.) Wczoraj o godzinie 1 po południu przybył do redakcji lwowskiego „Słowa Polskiego“ posłaniec z pakunkiem i listem do dyrektora drukarni Skrzyczyńskiego. Posłaniec po wręczeniu przesyłki odszedł. W czasie otwierania paczki przez dyrektora nastąpił

wybuch.

Całe urządzenie pokoju zostało doszczętnie rozbite, ramy okien wyleciały na podwórze, w całym gmachu aż do wysokości 3 piętra powylały wszystkie

kie szyby, a w lokalach parterowych **prąd powietrza wyrwał czworo drzwi.**

Ściany domu w trzech miejscach znacznie się zarysowały. Równocześnie urządzenie zaczęło płonąć.

Skrzyczyński w chwili wybuchu **rzucony został o podłogę** i pogrzebany odłamkami potrząskanych mebli. Odnosił on 30 niebezpiecznych ran i poparzeń w głowę i piersi.

W toku śledztwa ustalono nazwisko posłańca, który przyniósł paczkę. Nazwisko jego trzymane jest w tajemnicy. Aresztowany zeznaje, iż paczkę dała mu

jakaś młoda kobieta

niewyróżniająca się wyglądem, na ulicy Legionów.

Kraków, 7. 12. (tel. wł.) Wczoraj w południe do administracji „Ilustrowanego Kurjera Codziennego“ zgłosił się posłaniec i doręczył paczkę dla dyrektora wydawnictwa Mieczysława Dobija. Przystąpiono do otwierania przesyłki, która miała wygląd

podarunku, na św. Mikołaja.

Była to politurowana skrzyneczka ze złotą różgą na wierzchu. Na boku zaś znajdował się

czarny djabełek,

od którego wiódł biały sznur do wnętrza kasetki, tak, że nie można było jej otworzyć bez gwałtownego usunięcia djabełka i oderwania sznuru. Dyrektor Dobija, któremu przesyłka wydawała się podejrzana, przez szpary spostrzegł, że kasetka zawiera

biały proszek

i przez szpary też udało mu się wysypać szczyptę tego proszku. Próbę tę Dobija zapalił.

Proszek sflonął szytko

fioletowym płomieniem. Zawiadomiono natychmiast władze, które zbadawszy przy pomocy rzeczoznawców, stwierdziły, że proszek jest materiałem wybuchowym, wśród którego znajdują się

włoskowate rurki szklane,

zawierające nitroglicerynę. Przelamanie jednej bodaj z tych rurek przez szarpnięcie sznurkiem spowodowałoby olbrzymi wybuch, gdyż przesyłka zawierała

pięć kilogramów masy wybuchowej.

Warszawa, 7. 12. (tel. wł.) Zbadanie materiału wybuchowego przesłanego do redakcji we Lwowie i Krakowie wykazało, że materiał jest taki sam, jak ten, który znaleziono

w członków ukraińskiej organizacji wojskowej

podczas rewizji dokonanej przez władze po wypadkach lwowskich.

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że

oba zamachy były dziełem Ukraińców,

gdyż oba pisma w ostatnich czasach prowadziły dość energiczną walkę polityczną antyukraińską i w Sejmie np. słychać było częste odgrzanie się prowodyrów ukraińskich przeciw nim.

Poważne rozruchy w Afganistanie.

Londyn, 7. 12. (tel. wł.) Sytuacja w Afganistanie jest bardzo poważna. Ruch rewolucyjny wzrasta, powstańcy wyznaczili cenę za głowę króla Amanulacha. W stolicy Afganistanu Kabulu daje się

odczuwać głód, gdyż wszystkie drogi są zajęte przez rewolucjonistów. Na granicy Indji napływają liczni uciekinierzy, przeważnie z kół urzędniczych.

Tajemnicze zabójstwo żandarma Koryzmy jeszcze niewyjaśnione.

Srebrny krzyż zasługi dla ofiary obowiązku.

Warszawa, 7. 12. (tel. wł.) Śledztwo w sprawie zabójstwa żandarma w parku belwederskim prowadzi sędzia śledczy do specjalnych porużeń Luksemburg. Prasa warszawska dosyć różnie zapatruje się na sprawę. Mianowicie „Express Poranny“ i „Kurier Czerwony“ wierzą, że zabójstwa dokonał Kossowski, a ponieważ kule, któremu zabity został Koryzma, nie pochodzą, wedle orzeczenia ekspertów, z rewolweru Kossowskiego, pisma twierdzą, iż aresztowany Kossowski rzucił drugi jakiś rewolwer do stawu. Przypuszczenia, jakoby miejsce tuż obok pałacu belwederskiego obrane zostało za teren do za-

łatwienia porachunków osobistych z żandarmem, podaje w wątpliwość wczorajsze „A. B. C.“, które donosi jakoby ustalono, iż Kossowski nie miał nigdy zatargu z zabitym. „Nasz Przegląd“ podaje, że ślady stóp na trawniku parku nie odpowiadają stopie Kossowskiego.

Sprawa w dalszym ciągu więc przedstawia się tajemniczo i śledztwo potrwa zapewne dłuższy czas.

Premjer Bartel nada srebrny krzyż zasługi s. p. Koryzmi za ofiarne poświęcenie życia przy spełnianiu obowiązków.

MYDŁO REGERA marzeniem kobiety,
MYDŁO REGERA ma wszystkie zalety.
Kto raz REGERA MYDŁEM zrobił pranie
Ten już do grobu mu wiernym zostanie.

(33539)

W obliczu 10-lecia powstania wielkopolskiego.

Poznań. (AW) W dniu wczorajszym pod przewodnictwem prezydenta Ratajskiego odbyła się konferencja delegatów obu dotychczas istniejących komitetów obchodu uroczystości 10-lecia powstania wielkopolskiego. Władze nowego komitetu, których skład został uzgodniony obejmą swoją akcją nie tylko Poznań ale też i całą Wielkopolskę.

O dalszą rozbudowę Gdyni.

Gdynia. (AW) Dnia 6 bm. obradowała w Gdyni międzyministerjalna komisja dla spraw rozbudowy Gdyni i portu gdyńskiego. M. in. komisarz rządu p. Bilek wygłosił referat p. t. „Program inwestycyjny i plan finansowy”. Komisja postanowiła przedstawić rządowi — w myśl referatu — plan finansowy i plan rozbudowy Gdyni do rozpatrzenia i zatwierdzenia.

O konsorcjum zabytków wybrzeża polskiego.

Gdynia. (AW) Dnia 6 bm. odbyło się zebranie komitetu legalizacyjnego towarzystwa, które będzie miało za zadanie zbieranie i czuwanie nad wykopaliskami i zabytkami wybrzeża polskiego. Do składu komitetu, na którego czele stoi major rezerwy Słubicki, należą obywatel gdynyscy.

VIII-y Zjazd Polskich Korporacji Akademickich we Lwowie.

Zjazd odbędzie się w dniach 7, 8 i 9 bm. Rozpocznie się on nabożeństwem, odprawionem przez ks. dr. prof. Gerstmana, poczem nastąpi złożenie wieńca przez prezydium na grobie Nieznanego Żołnierza oraz na cmentarzu Obróćców Lwowa. Po nabożeństwie otwarcie zjazdu.

Drobni kupcy w Niemczech bankrutują.

W Duisburgu na zebraniu przedstawicieli drobnego kupiectwa omawiano ciężkie położenie handlu w związku z lokautem, który panuje obecnie w Niemczech. Bardzo wiele przedsiębiorstw handlowych ogłosiło bankructwo. Na zebraniu powzięto rezolucję, w której drobni kupcy wzywają rząd Rzeszy ażeby zapobiegł katastrofalnej sytuacji drobnego kupiectwa.

Wystawa historyczna w Stanisławowie.

W salach miejscowej Kasy Oszczędności otwarta została wystawa, plastycznie przedstawiająca rozwój historyczny Stanisławowa i zawierająca wielki zbiór pamiątek historycznych ziem Wschodniej Małopolski. Wystawa otwarta będzie do dnia 16 grudnia br. Z okazji trwania wystawy wydano specjalny katalog wystawy z fotografiami cenniejszych eksponatów, opatrzone wstępem syntetycznym o roli dziejowej miasta Stanisławowa.

15 ofiar katastrofy autobusowej.

Na szosie z Łusznina do Łodzi na silnym zakręcie pod Łuszninem pękła jedna z osi autobusu, przepełnionego pasażerami, przeważnie dziećmi i kobietami. Przednie koło podwozia odpadło. Cały samochód, znajdujący się w pełnym biegu, przewrócił się z trzaskiem do góry kołami. Przejeżdżający koło miejsca wypadku chłopcy wyciągnęli z pod rozbitego autobusu prawie wszystkich rannych pasażerów. Ranni dowlokli się do Tusznina, stamtąd zaś innym już samochodem dotarli do Łodzi.

GRAMOFONY

salonowa — na najdogodniejszych warunkach

Jerzy Dziembowski

Bydgoszcz, Plac Wolności 1.

Kaliflora

pasta do zębów
proszek do zębów

Wyrób Krajowy!

Do nabycia
w aptekach, drogerjach
i perfumerjach.

81591

Jak Ludendorff zwalcza republikę. Wszystkiemu winni żydzi i masoni.

(n) Organy bojowe niemieckich nacjonalistów („Völkische”) pełne są napaści na republikę. Ostatnio wylicza się ile naród niemiecki musi płacić rocznie za wyrządzone szkody wojenne. Rocznie ściągą zwycięska koalicja z Niemiec 2½ miljarde marek w złocie! Obciążenie wynosi 400 marek na głowę, czyli w stosunku rocznym każda rodzina płaci 2400 marek. Haracz został, zdaniem

Ludendorffa, narzucony Niemcom przez żydów i masonów. Żydowski minister finansów „towarzysz” Hilferding głosił wspólnie z nacjonalistami (Deutschnationale) za przyjęciem planu Dewesa. Dziś Ludendorff „ikrzy się”, a sam piwa nawarzył... Gdyby nie jego żądza zawojowania całego świata, nie byłoby szkód wojennych i nie potrzebowałoby Niemcy teraz tyle płacić.

Tajemnicze morderstwo w Żelazkowie pod Gnieznem.

Gospodarz zastrzelony na własnym podwórzu.

Położona w odległości 7 km. od Gniezna wieś Żelazkowo została w ub. środę wieczorem wstrząśnięta wiadomością o strasznej zbrodni, dokonanej na osobie gospodarza tej wioski, 35-letniego Józefa Szwabińskiego. O godz. 7 wiecz. został Szwabiński, powracający właśnie rowerem z Gniezna, tuż przy wejściu na swoje podwórze przez nieznanego sprawcę zastrzelony.

Dochodzenia, które przeprowadzała od samego rana w czwartek policja śledcza, wykazały co nast.: Zmarły tragiczną śmiercią gospodarz Szwabiński był posiadaczem gospodarstwa 77 mórg oraz dzierżawcą dalszych 30 mórg. Jako najstarszy z rodziny miał on obowiązek spiacenia reszty rodzeństwa; w domu gospodarstwo prowadziła jego 40-letnia siostra Wiktorja, która miała do pomocy krewniaczkę, 16-letnią Annę Grządzielską. Pozatem w razie potrzeby przybywał z pomocą z Gniezna 16-letni Marjan Hybza, również krewny zamordowanego.

W ub. środę w południe wyjechał Szwabiński rowerem do Gniezna i chciał jeszcze wstąpić do Jankowa. O godz. 7 wiecz., gdy pozostali 3 domownicy siedzieli po kolacji w kuchni, rozległo się nagłe szczekanie psa. Hybza, wyszedłszy na próg domu, zauważył kroczącą przy rowerze postać swego krewnego, o czym zawiadomił pozostałych domowników. W tem rozległ się tuż pod samym domem strzał, a krótko potem usłyszano wołanie rannego Maryś - Maryś.

Słyszac strzał i wołanie krewnego, zapalił Hybza latarnię i razem ze siostrą zamordowanego wyszedł przed dom, gdzie ku swemu przerażeniu znaleźli już tylko zwłoki Szwabińskiego, leżące pod rowerem.

Sprawcy zbrodni nie było ani śladu. W ciągu nocy zawiadomiono władze bezpieczeństwa a od czwartku rana rozpoczęło się śledztwo, które jednak narazie nie dało pozytywnego rezultatu.

K.

Szalona zemsta szofera.

Londyn, w listopadzie.

W Londynie, podobnie jak w innych wielkich miastach europejskich, istnieje stała komunikacja autobusowa. Szofer jednego z takich autobusów stał się niedawno osławionym bohaterem, a zarazem ofiarą niezwyklej katastrofy.

Szofer ów, nazwiskiem Bill Nerthon, ubiegał się od dłuższego czasu o względy 19-letniej córki ubogiego urzędnika, Arny Drinck. Dziewczyna odnosiła się do Nerthona z wielką obojętnością, a pewnego razu oświadczyła mu wręcz, iż nigdy jego żoną nie zostanie.

Nerthon z tego powodu bardzo cierpiał i ustawicznie rozmyślał o tem, jakby się zemścić.

Pewnego dnia do autobusu, prowadzonego przez Nerthona, wsiadła Anna. Zauważywszy po niewczasie, iż właśnie Nerthon

kieruje wozem, chciała wysiąść, ale było to silne wrażenie.

już za późno. Nerthon również spostrzegł obecność dziewczyny.

Nie namyślając się długo, nadal wozowi bardzo szybkie tempo. Auto pedziło ulicami miasta ku wielkiemu zdziwieniu pasażerów i publiczności, która przypatrywała się temu szalonemu pędowi. Pasażerowie usiłowali skłonić szofera, aby zwolnił tempo, ale Nerthon gnał coraz bardziej, a wreszcie skierował wóz wprost ku najbliższemu Ludynkowi. Autobus przewrócił się. Szofer poniósł śmierć na miejscu.

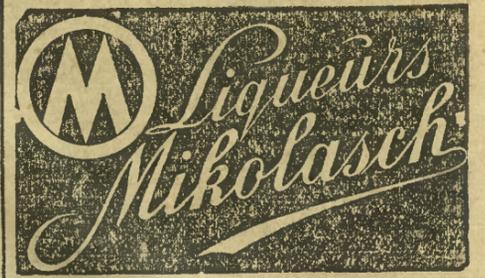
Natomiast z pośród pasażerów nikt na szczęście nie postradał życia, tylko kilka osób odniosło lżejsze lub cięższe potłuczenia i obrażenia. Do lżej zranionych należała również Anna.

Katastrofa ta wywołała w Londynie bar-

Jednolity podatek gruntowy.

Od nowego roku położony będzie kres manji podatkowej samorządów, które jednego i tego samego podatnika obciążały najrozmaitszemi daninami komunalnymi, wymierzanymi niejednolicie i w różnych terminach.

Tę różnorodność danin komunalnych wymierzanych od gruntów, nieruchomości, przemysłu i hadlu, znosi rząd od 1. stycznia 1929 r. wprowadzając jeden zasadniczy podatek komunalny od gruntów (150 proc. podatku gruntowego państwowego) i od przedsiębiorstw przemysłowych (60 proc. ceny śiadectw przemysłowych).

Grudziądz.

Z dnia. Niemała sensację dnia, budzi zapowiadany u nas koncert pani J. Gorzechowskiej (sopran) i p. M. Pollheim (pianistka), którzy odbędą się dnia 8 grudnia br. Wystarczy przeczytać krytyki tak prasy polskiej jak i zagranicznej, aby mieć pojęcie o wysokiej kulturze muzycznej obu artystek. Nie wątpimy, że cały Grudziądz muzyczny pospieszy na nieprzeciętną u nas imprezę. Resztę pozostałych biletów nabyć można w księgarni Br. Bazańskich i kawiarni „Wielkopolanka”.

Zjazd Inwalidów Woj. w Grudziądzu.

Dnia 9 bm. odbędzie się w Grudziądzu zjazd prezesów kół powiatowych i lokalnych Zw. Inwalidów Wojennych województwa pomorskiego. Na zjeździe powyższym przeprowadzona ma być dyskusja i ewentualnie powzięta uchwała, wyrażająca ustosunkowanie się Związku Inwalidów Woj. do przymusowego (komisarycznego) zarządu głównego.

KCYNIA. Wyjaśnienia wyjaśnienia.

Wobec ukazania się oświadczenia p. adw. Śmigiełskiego z Kcyni, który imieniem swego mandanta p. Dzierżewskiego całą winę zderzenia się powózki z autem zwałił na szofera p. Falarczyka, właściciela auta, tenże oświadcza: wyjaśnienia p. adw. Śmigiełskiego nie zgadzają się z prawdą, owszem, winę całą ponosi p. Dzierżewski i Priefer. Cała sprawa znajduje się w sądzie, który wyda sprawiedliwy wyrok. Należy dodać, iż tylko dzięki przytomności szofera uniknięto wielkiego nieszczęścia, bowiem kilkoro ludzi mogłoby postradać życie.

Tylko 18. zł.

kosztuje para damskich
śniegowców
„PEPEGE”
z aksamitnymi wyłogami.
Jersey czarny, fason niski.

(33519)

ŻADAJCIE WSZĘDZIE TYLKO WYROBÓW

„PEPEGE”

**WODY KOŁOŃSKIE-PERFUMY
MYDŁA TOALETOWE**

z dobrych najlepszych (38527)

J. & S. Stempniewicz — Poznań.

Listy z Paryża.

Zmiana wyglądu ulicy Paryskiej.
Skutki wystawy sztuk dekoracyjnych z roku 1925-go.

(Od własnego korespondenta).

Ulice paryskie żyją, to jest rodzą się i rozkwitają, starzeją się i umierają. Nie tylko ulica, ale i całe dzielnice. Z tem tylko zastrzeżeniem, że w życiu takiego kolosa jak Paryż, śmierć nigdy nie jest zupełna; raczej jest to letarg.

Paryż przedwojenny... Życie koncentrowało się wówczas prawie wyłącznie w **śródmieściu**; w dzień — handel, banki, giełda; wieczorem — teatry, restauracje, i bulwarowe kawiarnie. Jedynie Montmartre był wyjątkiem, ale stary, **romantyczny Montmartre**, dzielnica cyganerii literacko-artystycznej i wesołego życia, już przed wojną zamierał; cyganeria przenosiła się na Montparnasse, na „drugą stronę” rzeki, a na Montmartre zostawały jeno nocne kabarety i knajpy dla przejezdnych.

A dziś? Śródmieście zawsze jest ośrodkiem życia stolicy; pełno tu nadal teatrów, wykwinnych kin, restauracji i dancinów. Ale coraz tu mniej mieszkań prywatnych, a coraz więcej hoteli. Paryżanie przyjeżdżają tu w dzień do biur i magazynów, wieczorem na włóczęgę po bulwarach czy na widowisko, ale **mieszkają w dzielnicach zewnętrznych**.

Zwiększa to ogromnie ruch autobusowy (bo tramwaje są systematycznie ze **śródmieścia** wyrzucane), oraz ruch na elektrycznych kolejkach podziemnych (t. zw. „metro”). Sieć tych ostatnich wynosi 112 kilometrów, a „metro” przewozi dziennie ok. 2 milj. ludzi. Dodajmy

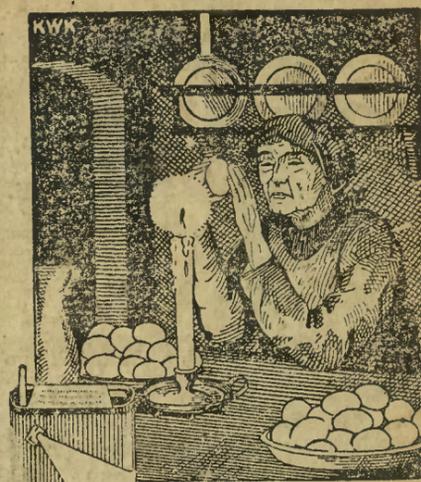
do tego 125 linii tramwajowych obsługujących Paryż z okolicą, oraz setkę linii autobusowych, a wreszcie dziesiątki tysięcy prywatnych samochodów, a wyrobimy sobie pojęcie o ruchu ulicznym w Paryżu. Około południa, oraz 7-ej wieczorem — godziny wyjścia z biur — szybciej się idzie w **śródmieściu** piechotą niż jedzie taksówką.

Nic dziwnego, że Paryżanie wynoszą się ze **śródmieścia**. Domy są tam zresztą albo stare, a zatem pozbawione nowoczesnego komfortu, albo nowe, a więc z drogiemi bardzo mieszkaniami, które zresztą właściciel chętniej wynajmuje na lokale handlowe. Oczywiście, już na długo przed wojną takie dzielnice jak Batignolles lub Vaugirard, na północnym i południowym krańcu Paryża, skupiały drobne mieszczaństwo, wschodnie Menilmontant uchodziło za dziel-

nicę robotniczą, a w Passy, na zachodzie, mieszkali bogaci rentjerzy. Ten zasadniczy podział utrzymuje się i dotychczas, ale główną różnicą Paryża powojennego z przedwojennym jest, że **stolica Francji coraz wyraźniej dzieli się na odrębne miasta**, że dziś mieszczuch z Vaugirard'u nie potrzebuje już jeździć do **śródmieścia**, aby pójść do teatru, do kina czy na lepszy obiad; ma to wszystko u siebie pod nosem.

Dzielnice zewnętrzne Paryża ogromnie się po wojnie rozbudowały i straciły charakter prowincji. Tembardziej się zmieniło **śródmieście**. Wszak wybito tam trzy lata temu ostatni odcinek bulwaru Haussmanna, przy którym stanęło kilkanaście okazałych gmachów. Zburzono także kilka starych kamienic przy bulwarze Madeleine i postawiono na ich miejsce piękne budowle nowoczesne, oczywiście sześciopiętrowe, bo wyżej w Paryżu budować nie wolno. Wreszcie, zarówno w **śródmieściu**, jak i w dzielnicach zewnętrznych, niezliczona ilość lokali publicznych została przebudowana w myśl przesłanek nowoczesnej architektury.

To wszystko **ogromnie wpłynęło na zewnętrzny wygląd paryskiej ulicy**. W ciągu ostatnich lat piętnastu **zmieniła**

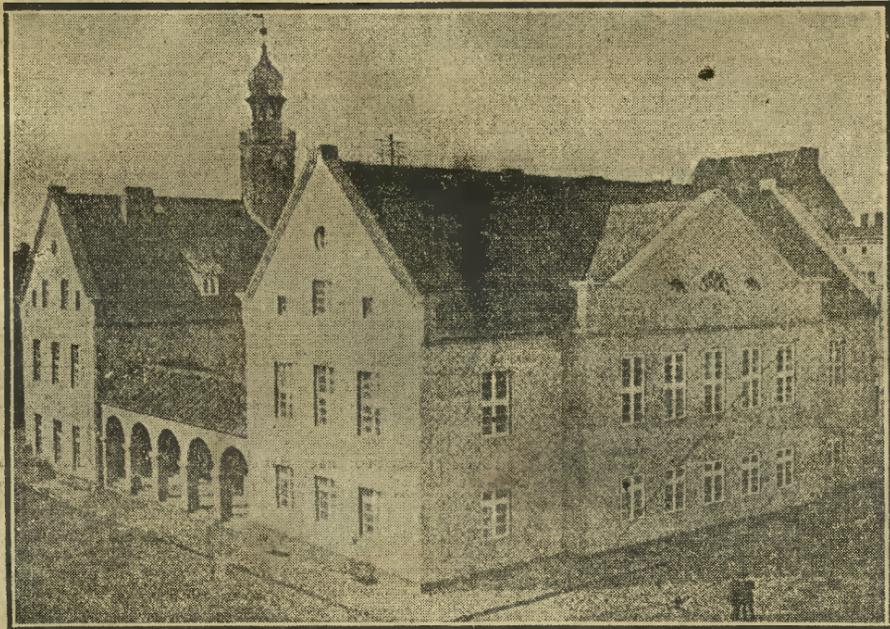

Centra **Tajko**

może pod światło gospościa ostrożna zbadać w jakim jest stanie; z baterją kieszonkową zrobić tego nie można. Do baterji trzeba mieć zaufanie! Kupujcie i używajcie więc tylko baterje

Centra

cieszące się ogólnem uznaniem dla swej pierwszorzędnej, gwarantowanej jakości.

STARY RATUSZ W OLSZTYNIE (na Warmji)

zamienili Niemcy na bibliotekę ludową, Jak z przemówień wygłoszonych 2 grudnia b. r. podczas uroczystości otwarcia wynikało, nowa biblioteka ma umacniać „kulturę” germańską wśród rodowitych Polaków. Na podobne cele łoży się z funduszków miejskich i państwowych setki tysięcy mk. dobudowując drugie skrzydło i krużganki.

**LAGodne i Wonne
MYDŁO
TRIUMF
MAJOLA.**

Dr. Antoni Marczyński. 152

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy.)

Jeśli zdołał odnaleźć dwie duże walizy, ustawić je przed zamaskowaną w ścianie i zakrytą obrazem kasą, jeśli zdołał nastawić prawidłowo litery mechanizmu otwierającego ciężkie drzwi stalowe, jeśli potrafił odróżnić banknoty, czeki, akcje, obligacje od niepotrzebnych papierów, to czynił to wszystko podświadomie, mechanicznie, jak nakręcony. precyzyjnie wykonany automat. nie zdając sobie jasno sprawy z tego, dlaczego to robi. Ktoś mu wydał rozkaz, ktoś powiedział, że on, Izaak znajduje się w niebezpieczeństwie i musi uciekać jeszcze tej nocy. Ale kto? Jakie niebezpieczeństwo? Skąd zagrożenie? Na te pytania nie potrafiłby odpowiedzieć w tym momencie. Zbyt wielki chaos w myślach wywołała wiadomość o czynie córki, oraz druga wiadomość nie mniej straszna, że Rachel umrze tej nocy jeszcze.

— Sir, pierwszy transport gotowy do drogi. — zabrzmiał znajomy głos za plecami Ironfielda, — co mam powiedzieć kapitanowi „Afgan”?

Izaak wzdygnął się odwrócić głowę. Za nim stał mały Tom, wierny adjutant i następca zamęczonego w lochach Jima, na stanowisku menagera klubu „Przyjaciół Wschodu”. W krót-

kich słowach złożył raport, że trzydziści „oswojonych” pensjonariuszek i 26 nowicjuszek, głównie narodowości rosyjskiej, polskiej i lotewskiej przygotował do drogi, że polecił każdej zabrać wszystkie swoje rzeczy, a pozostałym dziewczętom polecił się zbierać, aby nie opóźniać odjazdu drugiego transportu. Wstąpił tutaj tylko po instrukcje dla kapitana...

— Dobrze Tom, — pochwalił go, oprzytomniawszy trochę, — bardzo dobrze. Kapitanowi powiedz, by kotły trzymał pod parą. Mieliszmy jutro odjechać do Brazylii, więc sądzę, że wszystko jest przygotowane do większej podróży. Tak. Powinno być u djaska! Ty weź pod swoją opiekę te walizy. Zamkniesz je w mojej kabine, a klucz przywieziesz ze sobą. Idź już i spiesz się, spiesz!...

Kiedy mały Tom zniknął za drzwiami unosząc dwie walizy z bezcennym ładunkiem, opadł Izaak jak kłoda na fotel przy biurku. Zamyślił się, a myślał już znowu trzeźwo, spokojnie, „na zimno” Okres ogłuszenia, apatii przeminął, przebudziła się energia, niejako zachloroformowana hiobowemi wieściami. „Trzeba uciekać”, monologował w myśli. Rano wpadnie tu policja. Pałac trzeba uważać za stracony. Bo chociażby go nie skonfiskowano z powodu braku rzeczowych dowodów, że był lupanarem, a nie rezydencją jakiegoś milionera, to z chwilą śmierci Racheli pozostanie bezpański, aż go skarb państwa nie zajmie jako spadek bez dzieci. Tak. Jedynym koniecznym dziedzicem, jest on, ojciec, ale on już nie może zgłosić swych pretensji. Nie

może, gdyż nazwisko Ironfield... dzięki tej żmiji Betty... Izaak zatrząsł się z wściekłości. — Podła żmija — bełkotał, waląc pięściami w płytę biurka — za to, że ocaliłem jej życie, za to, że wyróżniłem ją tak zaszczytnie, za to, że wybrałem ją na matkę mych dzieci, ja, głupiec, kretyn, idjota — szepelił, piejąc się w bezsilnym gniewie. — Cóż z tego, że ją ze skóry obedrę, zamęcę? Czy mi to zwróci ten pałac? Pałac, który wraz z urządzeniem, wraz z parkietem wart jest conajmniej milion dolarów. Co mówię!.. Dwanaście-set tysięcy, niech z tego miejsca nie wstanę! — obliczał, prześlizgując się wzrokiem po cennych obrazach, dywanach, meblach gabinetu.

Małe, boczne drzwiczki cofnęły się wstecz bezszelestnie i stanęła w nich Betty Traveler. Izaak przetarł oczy. Gdyby się była nie odezwała ani słowem, gdyby była wyszła natychmiast, przysięgłby, że uległ halucynacji...

— Rachel prosi — rzekła przybyła cicho, nie patrząc na swego wroga.

— Betty? — spytał, jeszcze nie dowierzając zmysłom.

— Rachel prosi... — powtórzyła. Słowo „pan” lub „ty” nie mogło jej nigdy przejść przez gardło. Mówiła bezosobowo, co zazwyczaj śmieszyło Izaaka, ale dziś nie był skłonny do żartów, dziś szukał okazji do starcia.

— Kogo Rachel prosi? — wrzasnął — Swego ojca — ominęła pułapkę po tem odwróciła się, aby wyjść.

— Stój!.. zaczekaj! chcę cię o coś spytać. Drzwi zamknij!

Zawahała się na moment, lecz spełniła rozkaz. Pamiętała dobrze radę

Golicyna który jej polecił grać dalej rolę posłusznej niewolnicy, aby nie wzbudzić jakich podejrzeń szajki. Więc przyciągnęła drzwi zupełnie, choć wiedziała, że w ten sposób odcina sobie odwrót. Zatrząsk zamku wydał suchy, ostrzegawczy łoskot, który nigdy jeszcze nie zabrzmiał tak złowrogo, jak tym razem.

— Chciałem z tobą o czemś pomówić — rzekł doskonale opanowanym głosem, choć kipiał wewnątrz, a palce obu dłoni zaciskały mu się kurczowo...

Podeszła bez lęku. Była święcie przekonana, że tematem rozmowy będzie stan zdrowia Racheli. Ale nie usiadła. Stanąwszy przed Izaakiem, powiedziała:

— Możebyśmy później porozmawiali. Rachel prosiła...

— Później także porozmawiamy — przerwał jej ostro i powtórnie wskazał miejsce obok siebie. Rozkaz ten poparł takim spojrzeniem, że usiadła posłusznie, na samym brzeżku otomany, jaknajdalej od groźnego sąsiada.

— Bliżej, koteczku... tu, bliżej — zaczął krzywić twarz w obłętnie słodkim uśmiechu — no, bliżej do mnie, albo wezmę bykowiec! — syknął.

Drgnęła, obrzuciła go nienawistnym wzrokiem, lecz przysunęła się, jak kazał, dawno już cię nie pieściłem moja maleńka, dobra, wdzięczna Betty...

Szarpnęła się, napróżno. Oplot jego ramienia był silny, duszący. Griótl żebra i oddech zapierał. Wzdrgnęła się z obrzydzenia, wkrztusiła szybko:

— Tam córka umiera... wzywa... prosi, by ojciec przyszedł!

(Ciąg dalszy nastąpi.)

także mój pocziwy „bistrot” (czyli szynkarz) z rogu; zawsze w stylu „1925”...

A co za wspaniałe mamy teraz w Paryżu lokale przy Polach Elizejskich! Powstała tam całkiem nowa dzielnica, gdzie można mile spędzić południe, popołudnie i wieczór. Ale o tem innym razem.

Kazimierz Smogorzewski.

Z KRAJU.

Konfiskata „Dziennika Wileńskiego”.

Wilno, 6. 12. (tel. wł.) Wczorajszy numer „Dziennika Wileńskiego” został skonfiskowany za umieszczenie przemówienia posła Trąpczyńskiego w komisji budżetowej. Oprócz „Dziennika Wileńskiego” skonfiskowały władze wileńskie dwa żargonowe pisma za to samo „przewinienie”.

Napad bandycki w Konstantynowie.

W Konstantynowie do mieszkania Mordki Kohniera zakradło się dwóch złoczyńców. Gospodarz, zbulzony szmerem, ubrał się i wyszedł zachowując wszelkie środki ostrożności, wybił jednakże szybę. Brzęk szkła obudził jego syna, który zaczął wołać o ratunek. Bandyci poranili go ciężko i, zostawivszy narzędzia, wyskoczyli oknem. Dochodzenia i oblawa policyjna nie dały na razie rezultatu.

Mord uwodziciela.

Rok temu mieszkaniowca Urszula, 26-letni Stefan Borowski, uwiódł córkę Mieczysława Jakubowskiego, słynącą z urody. Jakubowska powiła dziecko: o ciec jej, nie będąc w stanie dziecka tego utrzymać, zaskarżył Borowskiego do sądu o alimenty. Wyrokiem sądu alimenty zostały przyznane. Pierwsza rata płatna być miała 1 grudnia br. Tymczasem Borowski zwlekał, a wreszcie pod pretekstem zapłacenia Jakubowskiemu raty, wyprowadził go za wieś i zamordował. Osadzono mordercę w więzieniu.

Zawiercie otrzyma wodociąg.

Zawiercie, liczące około 40.000 mieszkańców, nie ma dotąd ani kanalizacji, ani wodociągów. Sprowadzony z Warszawy fachowiec inż. Szenfeld, doszedł do przekonania, że z kanalizacji trzeba zrezygnować, natomiast wodociągi można wprowadzić i trzeba niezwłocznie rozpocząć roboty przygotowawcze i studia hydrobiologiczne.

Złodzieje dostali smary.

Ulica Marjańska w Warszawie była widowiskiem groteskowej walki, stoczonej przez lokatorów ze złodziejami, przy czym złodziei uratowała z opresji policja. Przebieg tego zajścia, które wzbudziło ogólną wesołość, był następujący: Jedna z lokatorek zauważyła w piwnicy światło. Zakradła się więc tam i stwierdziła, że w piwnicy gospodarują złodzieje. Wobec tego zaalarmowała całą kamienicę, i kto był, uzbrojony się w łaski kije, pędrzaczki, i inne groźne narzędzia, pod komendą dozorczy domu, pospieszył do piwnicy. Zastano tam istotnie trzech złodziei, którzy na widok całej gromady lokatorów, cofnęli się w kąt. Tam dopadli ich lokatorzy i zaczęli ich walić kijami, tak, że złodzieje krzyknęli w niebogłosy i wołali pomocy policji.

W trakcie tego jeden ze złodziei wydobyl z kieszeni rewolwer, co znów wywołało panikę wśród lokatorów i spowodowało powolną ich rejteradę ku wyjściu z piwnicy. Tymczasem jednak zjawila się już na miejscu policja, której złodzieje, porządnie już obici, oddali się z całą ufnoscia w opiekę. Co do rewolweru który przeraził lokatorów, okazało się, że był to zwyczajny straszak.

Każda 5-ta osoba wygrywa

Miljon tabliczek czekolady darmo!

PRAWDZIWE SZCZĘŚCIE

i zadowolenie może mieć każdy, kupując dzisiaj najlepszą czekoladę Suchard MILKA, VELMA, BITTRA lub ORANGE, ST BERNARD, MILKA-NUT. — Czekolady Suchard zdobyły cały świat swą niezrównaną jakością.

Czekolady Suchard jakkolwiek najlepsze w świecie, nie kosztują ani grosza drożej od innych czekolad, a w dodatku każdy kupujący dzisiaj 100-gramową paczkę czekolady Suchard VELMA, MILKA, BITTRA lub ORANGE, ST BERNARD, MILKA-NUT ma możność

WYGRANIA

drugiej 100-gramowej paczki czekolady Suchard MILKA, VELMA, BITTRA zupełnie darmo.

Do każdej bowiem paczki czekolady Suchard jest dołączony los — sam przez się bardzo oryginalny — a każdy 5-ty los jest wygraną na 100-gramową paczkę czekolady Suchard do wyboru z gatunków VELMA, MILKA lub BITTRA

CZEKOLADA

SUCHARD

KAKAO

jedynie wyroby krajowe przewyższające jakością nawet zagraniczne

Przestawiona zwrotnica powodem wielkiej katastrofy kolejowej.

W Żyrardowie wskutek złego nastawienia zwrotnicy pociąg towarowy, zdążający od Piotrkowa, najechał całą siłą na stojące węglarki na bocznej linii. Wskutek zderzenia kilkanaście wago-

nów zostało zdruzgotanych. Lokomotywa zniszczona. Kierownik pociągu, nadkonduktor został zupełnie zmiażdżony. Zwrotniczy Strubel, bezpośredni sprawca katastrofy, został aresztowany.

Fakł kociol ze smołą.

W browarze Keilicha w Łodzi wyleciał w powietrze jeden z kotłów, napełnionych smołą. Skutkiem wybuchu ranni zostali czterej robotnicy.

STOCK COGNAC MEDICINAL

każdy smakosz

pije
chwali
poleca.

32536

Z Włocławka.

Z Rady Miejskiej. — Liga Samowystarczalności. — Krańczone i tragiczne wypadki. — Osobiste. — Tragiczny strzał.

Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej do Zarządu Kujawskiej Elektrowni Okręgowej wybrano p. inż. Władysława Ślósarskiego. Do Komitetu Budowy Wodociągów i Kanalizacji wybrano z grona radnych p. J. Bojańczyka i p. Goździewicza. Następnie rozpatrywano wniosek b. frakcji rewolucyjnej grupy P. P. S. w sprawie mostu na Wisłę. Wniosek domaga się natychmiastowego rozpoczęcia robót przygotowawczych przy budowie nowego mostu przez Wisłę. Wniosek przyjęto. Następnie polecono Magistratowi zakup węgla, który byłby sprzedawany ludności najuboższej. W dalszym toku obrad napłynął jeszcze wniosek nagły grupy B. B. S., aby rozłożyć na raty podatek mieszkaniowy, który płacą robotnicy. Wobec tego, iż jest to podatek państwowy, Magistrat zwrócił się jedynie do odpowiednich władz o poczynienie ulg. Jednocześnie ulgi te będą stosowane i do bezrobotnych pracowników umysłowych.

W ub. środę odbyło się w sali sejmiku powiatowego zebranie organizacyjne Ligi Samowystarczalności Gospodarczej. Zebranie zajął p. Barthel de Weydenhals. Następnie przemawiali p. Kleszczyńska z Chełmicy i p. J. Bojańczyk. Do zarządu miejscowego oddziału wybrano p. starościnę Gajzlerową, p. plk. Misiąga, p. dyr. Promisa, p. prof. Brodzikowskiego, p. dyr. Mystkowskiego, p. prezesa Bojańczyka i p. A. Rudzińskiego.

Do sklepu p. Honoraty Bromirskiej w Dobrzyńcu, nad Wisłą, dokonano niezwykłego śmiałego włamania. Dwaj nieznanymi sprawcy, wybiwszy szybę w oknie, dostali się do wnętrza sklepu, skąd zabrali trzydzieści swetrów, dwie

sztuki kortu, sztukę jedwabiu, weksle z podpisami Franciszka Bromirskiego, oraz różne rzeczy, ogólnej wartości kilkanaście tysięcy złotych.

W ub. tygodniu nieznanymi zbrojnymi włamali kratę w oknie, przez które dostali się do pokoiku kierownika księgarni Powszechnej. W pokoiku tym stoi kasa ogniotrwała — cel ryzykownej wyprawy. Kasa została po mistrzowsku rozpruta, a pastwą opryszków padły dwa tysiące złotych.

We wsi Wierzbno, gm. Nowogród zdarzył się tragiczny wypadek. Sześćdziesięciopięcioletni Franciszek Lorenc strzelił przez okno do swego zięcia Józefa Skrobaszewskiego, kładąc go trupem. Podkładem ohydny mordu były wzajemne nieporozumienia na tle rodzinnym.

W nocy z dnia 1 na 2 grudnia o godz. 3 podczas zabawy inwalidów w sali Stowarzyszenia Urzędników Państwowych porucznik 8 p. strzelców konnych Teodor Mencil, w sprzeczce ze st. szeregowcem 14 p. p. Romanem Wichanem spowodował jakoby nieumyślnie wystrzał z rewolweru, który trzymał w kieszeni. Kula przebiła żołądek. Przewieziony do szpitala św. Antoniego Roman Wichan po kilkunastu minutach zmarł. Śledz-

two prowadzi policja łącznie z żandarmerją. Zmarły cieszył się ogólną sympatią całego Włocławka.

W ub. wtorek, o godz. 10. rano w kółciele parafialnym w Broniewie koło Radziejowa, proboszcz tamtejszy ks. St. Salski, pobłogosławił związek małżeński pomiędzy p. Heleną Zakrzewską, pracowniczką tutejszej poczty, a p. Zbigniewem Borowym, instruktorem do spraw pożarnictwa na powiat sierpecki.

Istnieje zwyczaj we Włocławku, że gdy ktoś ma zbyt dużo pieniędzy oddaje je na przechowanie do jakiegoś banku, czy kasy. Otrzymuje się pewną gwarancję, procent, jednym słowem można być pewnym swego.

Zdarzają się jednak ludzie, którzy nie mają zaufania do instytucji finansowych i wolą przechowywać pieniądze np. w pouczsze, albo w sienniku. Zupełnie inne metody stosowała pani Aleksandra Wojtczakowa, zam. we wsi Kurowo, która oddała na przechowanie 2.000 zł. p. Ignacemu Sarniakowi, który nie był nigdzie meldowany. Rezultaty okazały się przykre, bo p. Ignacy ulotnił się z pieniędzmi. Epilog sprawy odbędzie się prawdopodobnie w sądzie.

Z. B.

Sztandar Zw. Narod. polskiego w Ameryce

udekorowany krzyżem komandorskim Polonia Restituta.

W dniu 3 grudnia odbył się bankiet w Towarzystwie Emigracyjnym z udziałem min. Zaleskiego dla delegacji Zw. Nar. pol. w Ameryce. Zebrani wnieśli toast na cześć prasy polsko-amerykańskiej w ręce red. Kurdziela, oraz uchwalili wysłać depezę do prof. Siemiradzkiego.

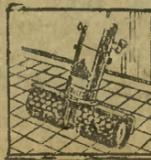
Przed bankietem min. Zaleski wręczył cenzorowi Sypniewskiemu krzyż komandorski „Polonia Restituta” dla udekorowania nim sztandaru Zw. Narodowego w Ameryce, a następnie udekorował krzyżem komandorskim p. Sypniewskiego oraz krzyżem kawalerskim red. Kurdziela.

Najpraktyczniejszymi podarkami gwiazdkowymi

Żelazko do prasowania

Frotterka

Odkurzacz

Piecnyk

Aparat do susz. włosów

elektryczne
sprzęty

dla gospodarstwa domowego

54 33520)

światowej
marki

PROTOS

Do nabycia
w wszystkich
składach elek-
tro-techniczn.
i sprzętów dla
gospodarstwa
domowego

Fabrykat
Zakładów Si. measa

Najmilszy upominek.

Ofiarowując Kasetkę Gwiazdkową Elida, spełniacie skryte życzenie każdej kobiety i zyskujecie jej wdzięczność. Kasetka Elida to upominek, który, łącząc w sobie wykwint i praktyczność, utrwala Was na długo w pamięci osoby obdarowanej.

KASETKI ELIDA

Olimpijczycy u pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Przyjęcie na zamku. Biesiada sportowa Związku Związków.

W ubiegłą niedzielę w godzinach popołudniowych p. Prezydent Rzeczypospolitej podejmował na zamku herbatką zawodników olimpijskich, przedstawicieli świata sportowego w osobach wybitniejszych czynnych sportowców, delegatów państwowych związków i klubów sportowych wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

W sali assemblowej wśród licznego grona zebranych (ponad 200 osób) m. i. obecni byli pp.: ministrowie Świtalski, Miedziński, poseł polski w Budapeszcie płk. Ign. Matuszewski, szef Sztabu Gen. gen. Piskor, dca OK I. gen. Wróblewski, gen. Zaruski, przedstawiciele PUWF z ppłk. Ulrichem na czele, prezydent miasta Słomiński, członkowie Rady Naukowej WF z gen. Roupertem, prof. Piaseckim i prof. Ciechanowskim na czele, delegaci związku związków sportowych z inż. Lothem, inż. Znajdowskim i K. Lubomirskim i wielu innych.

Bydgoszcz i Pomorze reprezentowali: olimpijska załoga BTW pp. Drewek, Jankowski, Birkholc, Ormanowski, Bronikowski, Kugler oraz Biniakowski z K. S. Polonja.

O godz. 5 wszedł na salę p. Prezydent z małżonką w otoczeniu członków dorobku cywilnego i wojskowego. Tu powitał głowę państwa prezes związku związków sportowych i dyr. PUWF ppłk. Ulrich. W serdecznych słowach mowa złożył hołd p. Prezydentowi. Rzplitej, podkreślając szczególne znaczenie tej uroczystości dla polskiego świata sportowego i zapewnił go, że świat sportowy i WF pracować będzie zawsze dla rozwoju potęg państwa polskiego. Wzniesiony przez ppłk. Ulricha okrzyk: Najjaśniejsza Rzeczypospolita Polska, Jej, Prezydent prof. Ignacy Mościcki, niech żyją! — powtórzyli zebrani trzykrotnie z entuzjazmem.

W odpowiedzi p. Prezydent wyraził żywe zadowolenie, że może gościć u siebie przedstawicieli świata sportowego i zapewnił, że w pełni docenia ich zasługi na polu sportowym i znaczenie sportu i wych. fiz. dla rozwoju kraju. Następnie wszyscy zebrani zostali przedstawieni p. Prezydentowi. Szczególną uwagę zwracała załoga BTW, która

ustawiwszy się w szeregu, dziarską postawą dwóch zawodników olimpijskich pełniących obecnie służbę wojskową w marynarce, tworzyła pewną całość. Z radością przywitał się p. Prezydent z każdym z nich i cieszył się, że gościć może u siebie również przedstawicieli Pomorza, wioślarzy z najżywoźniejszego ośrodka wioślarskiego Bydgoszczy. Następnie zebrani przeszli do dalszych wspaniałych salonów na herbatkę, podczas której Państwo Prezydentostwo zaszczyli zwycięzców olimpijskich dłuższą rozmową. Na zakończenie uroczystości odbyła się wspólna fotografia p. Prezydenta z małżonką w otoczeniu wszystkich czynnych sportowców.

W godzinach wieczorowych odbyła się na cześć olimpijczyków w salonach Warsz. Tow. Łyżw. biesiada sportowa, zorganizowana przez PUWF i Związek Związków Sportowych. Uroczystość zagrał prezes ZZ ppł. Ulrich, podnosząc zasługi olimpijczyków polskich, którzy potrafili wywalczyć w Amsterdamie dla biało-amarantowych barw zaszczyt-

ne miejsce na olimpijczykach, poczem przewodniczący komisji sportowej inż. Znajdowski wręczył zwycięzcom olimpijskim pamiątkowe medale i dyplomy. Odznaczony został: Konopacka, Wierzyński, Skoczylas, czwórka BTW w osobach: Ormanowski, Birkholc, Jankowski, Bronikowski, Drewek, zespół szermierzy i jeźdźcy. Moment ten powitali zebrani brawami a orkiestra odpowiednią przygrywką. Po wleczery nastąpiły tańce, w serdecznym nastroju przeciągnęła się biesiada do późnego wieczoru.

Podniosłe te chwile pozostaną zapewne naszym bohaterom na zawsze w pamięci, a dla tych, którzy nie doznali tego zaszczytu, a szczególnie dla naszych wioślarzy, niech to będzie zachętą i bodźcem do dalszej intensywnej pracy, aby w przyszłorocznych regatach o mistrzostwo Europy na wodach bydgoskich zajęciem pierwszych miejsc i odegraniem polskiego hymnu narodowego, móc zadokumentować gościom zagranicznym i światu całemu, że potężny jest naród polski, bo wolny i niepodległy. Dr.

Od lewej ku prawej: załoga B. T. W. Bronikowski, Jankowski, Drewek, Birkholc i Ormanowski. Dalej: Skoczylas, Konopacka, Wierzyński i drużyna szermiercza.

Cmentarzysko okrętów koło Rygi.

Z Rygi donoszą: Lotewski okręt „Hydrograph” ukończył prace, które budzą wiele tragicznych wspomnień z czasów wojny.

Okręt ten poszukiwał resztek statków zatopionych podczas wojny na wodach lotewskich. Chodziło o stwierdzenie, czy szczątki te, dziś jeszcze przedstawiają niebezpieczeństwo dla komunikacji okrętowej. Morze, które jest w tym miejscu prawdziwym cmentarzyskiem okrętów, spełniło tak dobrze swą rolę grabarza, że udało się napotkać na nieliczne jedynie ślady tragedii. Na początku wojny, Rosjanie zatopili przy wejściu do zatoki ryskiej 30 parowców, napelnionych betonem, aby zamknąć port dla floty niemieckiej, 23 z nich zagłębilo się w dno morskie bez śladu.

Angielskie łodzie podwodne zatopili koło Libawy wielki krążownik niemiecki „Albrecht”, i kilka transportowców. I te statki pozostawiły po sobie nieliczne tylko ślady. W jesieni roku 1915 zatopiony na wodach lotewskich 2 łodzie podwodne rosyjskie i jedna angielska. Na dnie zatoki ryskiej spoczywają dalej 2 niemieckie okręty minowe i kanonierka rosyjska, zatopiona przez Niemców. W Moonsundzie dziś jeszcze sterczy ponad powierzchnią morza rosyjski pancernik „Sława”, zatopiony przez załogę, gdy, otoczony przez okręty niemieckie, znalazł się w położeniu bez wyjścia.

Lecz to lotewskie cmentarzysko okrętów zaludniają nie tylko ofiary wojny lecz także ofiary burz północnych i gór lodowych. Koło Steinhorn, najniebezpieczniejszego punktu wybrzeża kurlandzkiego, dziś jeszcze można zobaczyć szczątki parowca

„Saratow”, i zagłowca „Karalis” które zostały tutaj wyrzucone na brzeg, przyczem cała załoga zginęła. Niedaleko stąd, przy wąskim wejściu do zatoki ryskiej, w miejscu, gdzie w zimie lód piętrzy się w wysokie wzgórza, leży wrak parowca „Fernde-ne”, który zeszłej zimy został otoczony przez kry lodowe i zgnieciony ich naporem.

Nasze dzisiejsze c'rkli...

— Wie mamusia, chciałabym dziś trochę pomagać w gospodarstwie.
— Ach, dziecko, wstrzymaj się do jutra — dziś mamy za dużo pracy!

Nacjonaliści niemieccy a Pomorze.

Zasadniczy odważny artykuł pacyfisty Kraschutzkiego. — Jak p. Kraschutzki rozmawiał z p. Ablem. — Bezczelne kłamstwa hakatystów i zła wola Jungdeutscher-Orden. — Nacjonaliści niemieccy — agentami przyszłej wojny światowej.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“.)

Berlin, w grudniu.

Białym krukiem, nawet wśród niemieckiego ruchu pacyfistycznego, jest były kapitan-porucznik marynarki Heinz Kraschutzki. Polskie brzmienie nazwiska niewiele tu znaczy, bowiem nawet matka Ludendorffa była polskiego pochodzenia, a osławiony „ekscelencja von Batocki” czy profesorowie Pompecki i Drygalski znani są właśnie ze swych zakusów antypolskich. Kapitan Kraschutzki miał ostatnio sposobność do przeprowadzenia zasadniczej rozmowy z szefem propagandy Zakonu Młodych Niemiec, p. Augustem Ablem. P. Abel, reprezentujący ideologię Jungdeutscher Orden, długo i szeroko dyskutował na temat Pomorza, a więc tzw. popularnie i rozmyślnie w Niemczech „korytarza polskiego”. Rozmowę tę, wraz ze swemi uwagami, wydrukował p. Kraschutzki w pacyfistycznym tygodniku zachodnio-niemieckim „Das Andere Deutschland”, ukazującym się w Hagen w Westfalji. Artykuł ów, pod tytułem: „Czy da się usunąć korytarz polski?” („Kann der polnische Korridor beseitigt werden?”) tak jest wyśmienicie pisany, tak przekonująco operuje słusznymi a zupełnie prostymi argumentami, że należałoby go rozpowszechnić w kraju i zagranicą. Francuzi w takich wypadkach plakują mowy lub artykuły na rogach ulic we wszystkich miastach. Posłuchajmy, co pisze bezstronny pacyfista niemiecki:

„Na mocy traktatu lokareńskiego — rozpoczyna swój artykuł kapitan Kraschutzki — uznały Niemcy dobrowolnie swoje granice zachodnie, narzucone im przymusowo już przedtem, w traktacie wersalskim. Natomiast swoich granic wschodnich Niemcy uporczywie uznać nie chcą, gdyż niemieckie koła nacjonalistyczne, które mają niestety wiele do powiedzenia, dążą do rewizji granic wschodnich, szczególnie zaś do odzyskania tzw. korytarza”. Czołowe stanowisko zajmuje w tej sprawie Jungdeutscher-Orden, który uprawia wobec Francji politykę ugodową, ale tylko w tym celu, by móc izolować Polskę i skłonić ją do oddania korytarza. Autor miał sposobność rozmowy na ten temat z szefem prasowym Zakonu Młodych Niemiec, Ablem. Oto rozmowa pacyfisty i nacjonalisty:

Kraschutzki przypomniał Ablowi, że już w r. 1910 wydała osławiona Hakata, tzw. Ostmarkenverein, mapę wschodnich prowincji pruskich, która wykazywała ludność Pomorza, jako w 50 do 75 procent polską. P. Abel zaznaczył, że zna ową mapę, że jednak sam Ostmarkenverein (który istnieje jeszcze po dziś dzień!) zaznacza, iż mapa ta jest fałszywa. Przed wojną bowiem starali się hakatyści wykazać, że na ziemiach polskich pod panowaniem niemieckim mieszka jeknajwięcej Polaków, że Polacy ci groźni są dla całości Rzeszy itd. — obecnie zaś chcą całemu światu zamydlić oczy i stwierdzić, że na Pomorzu Polaków prawie wcale nie ma. W pierwszym czy też w drugim wypadku hakatyści conajmniej raz skłamałi Czy możliwym jest zapytuję Kraschutzki, stwierdzenie, kiedy Ostmarkenverein skłamał?

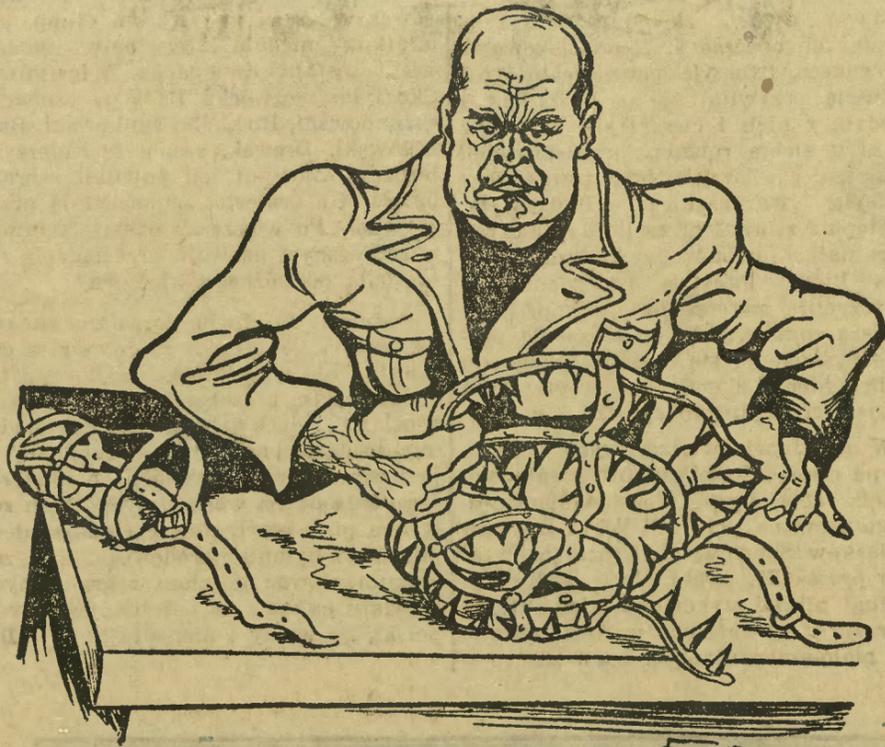
Pacyfiści niemieccy znaleźli odpowiedź na to pytanie. Redaktor Schwann, jeden z pomocników profesora Förstera i współpracowników wiesbadeńskiej „Menschheit”, stwierdził, po przeprowadzeniu bardzo szczegółowych i dokładnych badań, że wszystkie okręgi wyborcze obecnego „korytarza” pomorskiego wysyłały stale, począwszy od r. 1871, wyłącznie posłów polskich do parlamentu. Więc już w owych czasach większość ludności musiała być polską. Jest bowiem możliwe — rozumie słusznie bardzo autor — że w pewnej mierze mogli głosować robotnicy polscy za niemieckim socjalistą, kandydatem na posła, ale jest wykluczone, aby Niemcy,

tam zamieszkali, głosowali na polskiego kandydata.

Wszystkie te rozważania opowiedział p. Kraschutzki przedstawicielowi Jungdeutscher Orden. Potem zaś dodał: nie myślmy o przeszłości, ale zobaczymy, jak wygląda teraźniejszość. Otóż, według zgodnych w danym wypadku statystyk oficjalnych polskiej i niemieckiej, mieszka obecnie na Pomorzu około 90% Polaków i 10% Niemców. „Czy Jungdeutscher Orden myśli, że Polacy gotowi są oddać prowincję, zamieszkałą przez 90% Polaków i będącą jedynym dostępem Polski do morza, dobrowolnie, w drodze pokojowej? Ze oddadzą ziemię tę sąsiadowi, od którego przez ostatnie 150 lat, dużo wycierpieli? Cóż gotów byłby wzamian dać Polsce, za tak niezwykle w dziejach podarunek Zakonu Młodych Niemiec?”

Na takie dictum p. Abel się zachnął. Nie chodzi tu o podarunek — zauważył tu z dziwną logiką dla rodaka Kanta — ale o „naprawienie wyrządzonej nam krzywdy”. Kraschutzki ma tu odwagę napisania czarno na białem: pan Abel zapomina, że Prusy Zachodnie dostały się Prusom w r. 1772 przez pierwszy rozbiór Polski, a więc w drodze zwyczajnego rabunku („durch nachten Raub”). P. Abel zaczął głądzić, że nie wiadomo, czy Polska wogóle się ostatecznie, a potem zaznaczył, że Pomorze jest dla Niemiec konieczne, dla Polski zaś nie. Przecież Czechosłowacja też nie ma dostępu do morza. Zresztą możnaby uznać żeglugę po Wiśle za międzynarodową. To było jedyne ustęp-

Decyzja Mussoliniego.

— Mam i ja kaganiec prasowy, ale ten polskiego typu jest lepszy...

Szkoły polskie i duńskie w Niemczech. Ludność mazurska upośledzona.

Prasa berlińska omawia obszernie dekret o uregulowaniu sprawy szkolnictwa mniejszościowego w Niemczech, wniesiony przez rząd pruski na Radę Państwową. Dekret dotyczyć będzie tylko mniejszości polskiej i duńskiej. Dekret zawiera wyraźne zastrzeżenie, że nie może być stosowany do ludności mazurskiej w Prusach Wschodnich.

Jak widzimy, rząd pruski w drodze rozporządzenia chce Polakom częściowo zwrócić to, co im wzięła polityka Bismarcka. Polacy w Niemczech mają otrzymać swe szkoły polskie, dzieci rodziców polskich będą się znów mogły uczyć po polsku. Oczywiście że i język niemiecki będzie przedmiotem nauki w

szkołach polskich. Brzmi to bardzo pięknie, nieprawda? Ale nie wszystko złoto co się świeci.

Mimo że twórcy rozporządzenia doskonale powiadomieni byli o podstawowych żądaniach polskich, nie uwzględnili tych żądań. Z pod działania rozporządzenia wyłączony jest Śląsk Opolski, wyłączone są Mazury.

Pozatem jeszcze inne względy kierowały rządem pruskim przy wydaniu rozporządzenia, a mianowicie względem na mniejszość niemiecką w Polsce. Niemcy w Polsce mają około tysiąca szkół, Polacy w Niemczech za wyjątkiem Śląska Opolskiego — ani jednej.

— Masz, Jacuś, rację. Drogie są, ale wypada sobie na niego pozwolić. Rujnować się nie będę, bo i niema dla kogo. Co do Bartla słusznie powiedziałeś: drugiego takiego tuza już nie będę miał. Wiesz tedy, jaką chciałbym mu sprawić siurpryz? Może jednak jest gdzie wierzba gruszkii rodząca. Juźby mu wtedy nikt nie wymawiał, że dziesięć razy więcej obiecuje, niż dotrzymać jest w stanie. Toć urzędnicy do cna juźby skapieli, gdyby on ich swoimi obietkami na duchu i przy żywocie nie podtrzymał. Patronem ich powinien zostać jak się tylko do nieba dostanie.

— Zrobione, Dziadziu. Zaraz tę Twoją wolę zakomunikuję świętemu Piotrowi.

— A Daszyńskiemu należałoby jakiś polityczny prezent wymyślić. Ten biedak na dwóch stołkach siedzieć musi, i pewnie ma już tam skórę na pergamin wytartą. Możeby mu sprawić poduszkę do nadymiania?

— Zapisane, Dziadziu.

— Moraczewskiemu, jako rzekłes, piernik wystarczy. I to nawet stary piernik, bo od świeżego mógłby wzdęcia dostać. A ma słaby żołądek i szanować się musi. Gdzieby on dziś był, gdyby ciągle jeszcze z towarzyszami czerwona krew złopał. Nieprawda, Jacuś?

— Jak ten Bóg na niebie, że prawda, Dziadziu.

— Zato Składkowskiego explicite wyróżnić trzeba. Jest on herbu Sławoj, to możeby mu do niego jeszcze i Brawoj dodać. Mały koszt, a wielka rzecz. Co myślisz Jacuś?

— Nic nie myślę, Dziadziu, tylko Cię podziwiam.

— Największy kłopot ze Sławkiem. Bój się Boga, chłop szczerzy jak złoto, bitny, zawadyacki, ryzykant (we mnie wdał się!) i takiemu trzeba coś specjalnego obmyślić. Niby tekę on u mnie już ma, ale kiedy on ta będzie ją widział! Wszyscy murem siedzą, żadnego ani kijem nie odpędzi. Chyba by mu specjalny resort wykombinować. Rusz no, Jacuś, konceptem i podaj jakąś myśl.

— Dziadziu, stwórzmy Ministerstwo Dobrej i Szczęśliwej Śmierci. Tam Sławek będzie, na miejscu i najpierw naszych wrogów w opiekę weźmie.

— Jacuś, naści papierosa i klucz od kredensu z gorzałą!

Żądajcie
tylko oryg. patentowane glizy (tutki)

DWUWATKI

Chrześcijańskiej fabryki gliz „Sokół”
Wł. Kwaśniewski i Fr. Pacholczyk
Warszawa, Leszno 103. (32319)

Tygodniowy przegląd polityki zagranicznej.

Zgoda Angli i Francji w sprawie Nadrenji. — Rokowania z Niemcami utykają nadal. — Nowy prezydent Austrii. — Traktat polsko-węgierski.

W Niemczech wywołały wielkie wrażenie dwa oświadczenia Chamberlaina (w poniedziałek i środę 5. bm.), w których odmówił podstaw prawnych żądaniom niemieckim w sprawie ewakuacji Nadrenji. Jeśli uwzględni się ponadto, że pamiętniki z czasów berlińskich b. ambasadora d' Aberona w sposób sensacyjny usprawiedliwiają politykę Poincarégo w okresie okupacji Ruhry. to mamy obraz zupełnej zgody angielsko-francuskiej w sprawie Niemiec. Na opinię niemiecką nie wywołuje to żadnego otrzewiającego wrażenia. Podobnie jak w czasach wojny, dziś jeszcze okłamuje prasa niemiecka czytelników wycinkami z mało wpływowych pism, oraz głosami mało wpływowych dziś posłów w rodzaju takich bankrutów politycznych jak Lloyd George lub Mac Donald, których powrót do władzy wydaje się tak mało prawdopodobny jak rząd Korfanteo lub Witosa w Polsce. Dużo jednak zależy od Stresemanna. „Menschheit”, tygodnik pacyfistyczny, podaje, że wypoczynek kilkumiesięczny nie usunął choroby ministra. Stan zdrowia Stresemanna jest tak nadszarpany, że będzie on musiał zupełnie usunąć się od polityki w niedługim czasie. Może ten wzgląd skłoni Stresemanna, który pono dawniej nosił się z myślą kandydowania po Hindenburgu na prezydenta Niemiec, i w tym celu bardzo liczył się z opinią ulicy, porzucenia polityki na krótką metę. Może przed odejściem Stresemann nada polityce zagranicznej Niemiec takie wytyczne, które umożliwią powrót Niemiec do rodziny narodu w charakterze członka miłego i pożytecznego. Może?

Wysłanie Hermesa do Warszawy nie jest wprawdzie dobrą zapowiedzią takiej zmiany. Prasa warszawska bardzo czarno zapatruje się na dalszy ciąg rokowań handlowych z Niemcami.

W Austrii dokonano wyboru prezydenta. Został nim kandydat kanclerza ks. Seipla, dotychczasowy przewodniczący parlamentu. Miklas z partii chrześcijańsko-społecznej. Świadczyłoby to o tem, że spokojna, ostrożna polityka ks. Seipla, przeciw której wymierzony był strajk włoski na pocztaach i telegrafach austriackich, zyskuje zwolenników.

Traktat polsko-węgierski, podpisany w Warszawie, dokąd specjalnie przybył węgierski minister spraw zagranicznych Walko, obudził dużo wrażenia w Europie, większe w każdym razie niżby można wnioskować z milczenia w prasie europejskiej, spowodowanego zakłopotaniem. Węgry są niezadowolone z powodu oderwania od nich ziem, które przydzielono Czechosłowacji, Rumunii i Jugosławii, podobnie, jak Niemcy dążą do rewizji traktatów. Tem tłumaczą się bliskie stosunki między Berlinem a Budapesztem. Oczywiście że zbliżenie polsko-węgierskie nie może mieć na celu podobnych podstaw. Sentymentalnych, uczuciowych względów, wyrażających się w słowach: Polak; Węgier dwa bratanki również nie należy się dopatrywać. Polityka Węgier była chyba zawsze dyktowana uczuciem własnych interesów państwowych. Jeśli stosunki polsko-węgierskie były dotąd mało poruszane w opinii, to chyba ze względu na państwa Małej Ententy. Dziś nikt nie może nas posądzić o to, że zawierając traktat z Węgrami, knujemy jakąkolwiek intrygę. Prosty interes wymagał traktatu. Nauka powinna przystąpić do nakreślenia obiektywnego obrazu stosunków polsko-węgierskich w przeszłości. Tego bowiem dotąd brak. Ministerstwo spraw zagranicznych mogłoby np. opubliko-

Zapobiegliwe i oszczędne gospodynie żądają wyłącznie LAKIERÓW LUTZA

odznaczonych 4 nagrodami państwowymi i 22 medalami, a to:

Lakierów emaliowych
Iśniących białych,
Lakierów podłogowych
o pięknym połysku
i niebywalej trwałości.

Do nabycia we wszystkich składach farb

Wystawiamy na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w roku 1929.

wać zbiór traktatów, zawartych w przeszłości pomiędzy Polską a Węgrami. Dziesięć lat minęło państwowości polskiej, a nie doczekaliśmy się dotąd zbioru traktatów politycznych, jakiegoś Dogiela w poprawionem wydaniu, choć od pierwszych lat opinia zbioru takiego się doprasza.

A. P. E.

Pola Negri dała 20 tys. frank. na biednych Polaków.

Bydgoszcz, 7. grudnia.

Przed dwoma tygodniami pisaliśmy obszernie o kawałach pani Poli Negri, która podszyciwała się ustawicznie pod polskie imprezy humanitarne względnie narodowe, w ten sposób, że niby to ona finansowała tę lub ową akcję społeczną, choć jej to nie było ani w głowie, a nawet proszona, aby się przyczyniła do budowy pomnika Sienkiewicza w Bydgoszczy, nie raczyła nawet komitetowi budowy odpowiedzieć.

Artykuł „Dziennika Bydgoskiego” dostał się do rąk pani Poli, bo ma ona krewnych w Bydgoszczy, którzy jej odnośny numer naszego pisma posłali. Pani Pola, — jak nam donoszą z jej otoczenia w Paryżu — była bardzo oburzona i zdenerwowana tą „napaścią”, ale w rezultacie celem pokazania swej ofiarności udała się do poselstwa polskiego i złożyła tam 20.000 franków (około 7.000 zł.) na biednych, przebywających we Francji Polaków.

Więc bodaj tyle zyskali nasi rodacy zagranicą dzięki artykułowi „Dziennika Bydgoskiego”.

Elegancka Pani nosi kapelusze

firmy

„Salon Kapeluszy”

ulica Gdańska nr. 19. (27518)

Nad łóżem Trockiego.

Duch cara: Stalin batiuszka, poco wy mnie zamordowali? Przecie ja z Trockim byłbym to samo zrobił!

O polskich przysłowiaach sąsiedzkich.

Profesor. uniwersytecki Jan St. Bystron zamieścił w „Ziemi” bardzo ciekawe uwagi o przysłowiaach sąsiedzkich, jakie ustaliły się w dawnej Polsce. Przysłowia te, a nawet krótkie przypowieści odzwierciedlają tak dobrze obyczaje, nastroje i poglądy poszczególnych dzielnic, czy nawet ziem w Polsce, że przynajmniej w skrócie korzystamy z cennych uwag autora.

Przysłowia sąsiedzkie w Polsce są dawnego pochodzenia. W przeważnej liczbie pochodzą z wieku XVII. Charakterystyczne jest, że wschodnie ziemie miały znacznie więcej przysłowii niż zachodnie. Przysłowia nasze mają najczęściej charakter złośliwy. Powstawały, zdaje się na ziemiach o poziomie wówczas kulturalnie wyższym, a więc w Wielkopolsce i Małopolsce. Najwięcej złośliwych docinków odnosi się do Litwy i Mazowsza.

Wśród przysłowii naszych jedne mają charakter ogólny etnograficzny, inne lokalny.

O Wielkopolanach mówiło się:

— Wielkopolan nie schyla się do cudzych kolan.

O ludności województwa sandomierskiego:

— Polegaj na nim, jak na Sandomierzaninie.

— Mówić po sandomiersku — oznaczało rąbać prawdę.

O góralach mówiono:

— Pcha się, jak góral na Kalwarji.

— Spocil się, jak góral nad maślanką.

— Klnie jak góral.

— Góral ma nogi bocianie, kogo zechce to, dostanie.

— Podhalskie dziewczule, tylko kopać grule.

Miało to znaczyć, że góralki nie nadają się do niczego więcej, jak tylko do kopania kartofli.

O Kujawach mawiano:

— Cały posag Kujawianki, łyżka masła i maślanki.

— Kujawiak idzie szukać kija z chlebem, a Pałuczanie chleba z kijem.

— Życ po kujawsku — znaczyło żyć z fantazją; pić i bić się.

Województwo łęczyckie słynne było również z awanturności. Mawiano:

— Pić po łęczyku.

— Bić po łęczyku.

— Życ po łęczyku.

Porównywano zaś kujawiaków, łęczycan i dobrzyńniaków następująco:

— Łęczycanie piskorze (ponieważ żyli na terenach bagnistych, gdzie było wiele piskorzów), kujawiak i młynarze, dobrzyńniaki jazgarki.

O Kaszubach mówiono:

— Uparty jak Kaszuba.

Najwięcej drwin rzucono w stronę Mazurów. Mówiono o nich:

— Ślepy Mazur od ciemnej gwiazdy.

— Mazury ślepaki, niezdarne jak robaki

— Ślepy Mazur do dziewiątego dnia, ale jak przejrzy, to wszystkich oszuka.

Tego ostatniego zarzutu nie brano na serio, a nawet uważano za igrasstwo, a dowodem tego inne przysłowie:

— Taka to prawda, jak że Mazury ślepo się rodzą...

Z tą ślepotą od urodzenia wiąza się zresztą liczne brednie ludowe nie tylko w Polsce, ale i w Niemczech.

Litwini wymyślali Mazurów jeszcze inaczej. Mawiali oni:

— U Mazura czarna rura.
O Rusinach mówiono zresztą również, że mają czarne podniebienia.

Mazury mieli opinię prostaków, stąd też mówiono o nich:

— Rozśmiał się, by Mazur do Kałki.

— Czy jesteś z Mazowsza, że nie zamyszkasz drzwi?

Mazur miał także opinię zawadzaki:

— Polak do Rady; Litwin do zwady; Mazur do boju; Niemiec do stroju — mawiano.

Potocki pisał:

— Pewno jedzie Mazur, bo psy na wsi huź! huź!

Z przekąsem zaś mawiano:

— Mądry jak Mazur.

— Mazowita, łotrowita, oba djabłu się godziła!

O religijności Mazurów mawiano, że wola człowieka zabić, wola głodem zdychać, niż post zgwałcić!

O Podlasiakach:

— Laski, piaski i karaski ma szlachcic podlaski.

— Fortuna szlachcica podlaskiego długa jak bicz, szeroka jak nóż, a głęboka aż do środka ziemi.

— Torba kaszy, torba mąki i torba słoniny, ma Podlasiak na cały rok leguminy.

O Podlasiakach mówiono, że także są złodzieje. W związku z tem pozostaje bardzo ciekawe powiedzenie:

— Bodaj cię sądził trybunał podlaski.

Zdaje się, że to ma znaczyć, iż trybunały tamtejsze były zbyt słabe i dlatego mnożyli się złodzieje.

O Kurplach:

— Kurpi ród, dzielny ród!
— Strzela jak Kurp.

O Podolu:

— Na Podolu, jak w stodole.
— Na Podolu pszenica bez kłólu.
Jeżeli ktoś zniknął, mówiono:

— Poszedł na Podole.

O Wołyniu:

— Z Wołynia pies albo sobaka.

O Ukrainie:

— Jak na Ukrainie — co oznaczało bez rząd.

— Na Ukrainie niejedyn ginie.

— Na Ukrainie pasał świnię, dziś jest bogaty.

— Ma wujaszka na Ukrainie.

O Rusinach mawiano:

— Rusina kto oszuka, będzie mądry.

— Uparty jak Rusin.

— Śmieje się jak Rusin do białego chleba.

— Żyd okpi Niemca, djabeł żyda, Rusin djabeł, a Rusina niewiasta.

Litwinów przezywano boćwinkami (od ny z kwaszonych ogonków liściowych ówikły). Mawiano, że na Litwie jest:

— Wiele pościeli bez piór,

Wiele trzewików bez skór,

Wiele miast bez murów,

Wiele panów bez gburów.

Mawiano dalej:

— Czy tu świnię jadły, czy Litwini pasali?

O zdradzieckim napadzie mawiano:

— Napaść z Litwy.
— Litwin głupi jak świnię, a chytry jak wąż.

— Litwin z każdym pięknie, z nikim szczerze.

— Szczerść Litwina, stałość kobiety, poczciwość żyda na nic się nie przyda.

O Żmudzi:

— Na Żmudzi wszystko ujdzie.

Mawiano:

— Noga, jak u polskiego złodzieja.
— Jedzie jak djabeł na Pińczuku i t. d.

Badania szczegółowe, przeprowadzone w różnych ziemiach, dostarczyć mogą dalszych nieocenionych materiałów obyczajowych.

Nauka — literatura — sztuka.

Współcześni powieściopisarze polscy.

Dr. Antoni Marczyński
polski fenomen literacki.

(z) Dwa prądy panują w dzisiaj najbujniej rozwiniętej gałęzi literackiej: powieści. Pierwszy kierunek, reprezentowany przez starszych pisarzy, pochodzących z pokolenia przedwojennego, na których czele kroczą: Sieroszewski, Berent, Gałęcki (Strug), Grzymała-Siedlecki, Weysenhoff i inni, odznacza się **umiarkowaniem w pomysłach, akcji, czynach bohaterów**, snuje się **na podłożu** więcej **psychologicznym**, ma **tendencje** **więcej narodowe** wzgl. **więcej** **społeczne**, trącające o sprawy ogólnoludzkie, ogólnospołeczne.

Drugi, później zrodzony, najnowszy kierunek w powieści odznacza się **fantastycznością** **pomysłów**, **działań**, **akcji**, **wielolicecznością** **postaci** i **wszelkich środków**, potrzebnych do operacji **masami**.

Przedtem bohaterem była jednostka (zastrzegam się: nie wszędzie oczywiście), ostatecznie kilka jednostek. Ale zawsze **wdzieliśmy** **działania** **tylko** **jednej** **osoby** **wobec** **jednej** **osoby**, **czy** **nawet** **kilku**. Akcja rozgrywała się w **ściśle** **zamkniętym** **kółku** i **ciągle** **tylko** **jedne** i **te** **samo** **występowały** **osoby**.

Powieściopisarz dzisiejszy polski, wzorując się na zagranicznych literatach czy pseudoliteratach, musi koniecznie operować **masami**. I u niego bohaterem jest **jednostka** — ale działa ona na **tle** **mas**, w **coraz** **innych** **miejscach**, **okolicznościach**. Różnicę tę postaram się wkrótce **uzasadnić** i **rozwinąć** **lepiej**. Dziś chodzi o coś innego.

Najwybitniejszym przedstawicielem tego drugiego kierunku jest **Antoni Marczyński**, niezwykle **piodny** i **pomysłowy** autor powieści **sensacyjno-kryminalnych**.

Oto głos jednego z licznych wielbicieli bezsprzecznie utalentowanego powieściopisarza:

Najpopularniejszy i najpracowitszy dziś pisarz polski w dziedzinie nowoczesnej, poczytnej, zdrowej i literackiej sensacji — to niewątpliwie czytelnikom naszym dobrze znany: Wielkopolek dr. Antoni Marczyński, członek P. E. N. Klubu.

Trzy lata temu w świecie literackim jeszcze nieznan, ukończywszy studia wyższe, z dyplomem doktora praw w kieszeni, udaje się w towarzystwie młodej żony w podróż po świecie. Zwiedziwszy dokładnie Europę, kieruje się do Azji i Afryki. Nie obce mu życie Shang-haju, Bombaju — poznaje tajemnice Kartaginy i budowli egipskich. Wszelkstronnie wykształcony, interesuje się każdym szczegółem, — ujmując porywającym postępowaniem najbardziej niedostępnych ludzi — odważny, niebezpieczeństwem śmiało patrzy w oczy i je szuka — na pobożowskich walk Abd-el-Krima czuje się, jak u siebie w pełnym, cennych pamiątek egzotycznych, domu.

W powrotnej podróży do kraju, by objąć kierownictwo fabryki ś. p. ojca swego ziemianina, budzi się w 27 letnim Marczyńskim **chęć** **opisania** **dla** **siebie** **tylko** — **pięknych** **wspomnień** **przeżytych** **w** **podróży** **chwil**.

Powstają w tempie iście amerykańskim powieści „Siostra Carmen”, osnuta na tle walk Abd-el-Krima, oraz „W podziemiach Kartaginy”, gdzie autor łączy stary świat Kartaginy z nowoczesnym światem i zachowaniem Europejczyka.

Latwość pisania, niewyczerpana fantazja, zadziwiająca pomysłowość, umiejętność trzymania się czytelnika zawsze w napięciu, zdrowa sensacyjna treść, najbardziej w czasach dzisiejszych poczytna — wyrobili mu odrazu rynek dziennikarski — stał się **pożądany** i **szukanym** autorem feljetonów

powieściowych największych w Polsce pism.

Drukuje odrazu kilka powieści w kilkunastu dziennikach — obecnie n. p. 4 powieści w 7 gazetach — pisze powieść artystycznie wykończoną i pod względem stylu literacką, kilka tylko tygodni, przewyższa najplodniejszego pisarza angielskiego Jacka Londona, pisząc przeciętnie o 1000 słów więcej dziennie od niego.

Nieodłączną Marczyńskiego towarzyszką w domu i podróży to maszyna do pisania, na której wybija gwiazdy beletrystyki polskiej. Wspaniałe są jego opisy krajoznawcze — doskonale odzwierciedla piękno kobiece i moralne, ciemne charaktery gubi, zawsze w sposób mniej lub więcej rafinowany.

W ciągu dwu lat drukuje nieprzerwanie, odrazu znajdując kilku nabywców, dalsze powieści:

„Rok 1947”,
„Czarna Pani”,
„Artafanta”,
„Wyspa Nieznana”,
„Królowa Othe”,
„Mississippi”,
„Świat w płomieniach”,
„Księżę Wa-Tunga”,
„Upiory Atlantyku”,
„Niewolnice z Long Island”,
„Przeklęty statek”

raz przeszło 30 nowel. Biorąc pod uwagę, że wszystkie prace Marczyńskiego drukowane były w czasopiśmie, że wszystkie zakupione zostały do wydania książkowych, że wydano dotychczas 48 krytyk o działalności Marczyńskiego, prócz tych polskich, również w pismach czeskich i niemieckich, że wszystkie krytyki wyrażają się z podziwem o Marcz. i podnoszą zdrową, a nową, ciekawą lekturę, jaką nas obdarza, widzimy, że Marczyński **to** **nowy** **fenomen** **literacki**.

M. podpisał kontrakty z 3 firmami wydawniczymi w Polsce, które w ciągu ostatnich 6 miesięcy rzuciły na półki księgarskie 9 książek, zapowiadając ukazanie się w najbliższym czasie zakupionych dalszych 12.

Trudno na tem miejscu choć w kilku słowach, streścić wymienione powieści — wszystkie są oryginalne i bezsprzecznie w swoich tematach nieznanne. Autor często przetrzuca na grunt egzotyczny bohatera Polaka, lub Polkę i kaže im działać, jak na rodaków naszych przystało.

Zainteresowała się naszym pisarzem zagranica. Czechy zakupiły całą jego twórczość literacką, w Berlinie kończą się już ostatnie przygotowania do tłumaczeń na język niemiecki, autor sam robi korektę tłumaczeń na język angielski.

W najbliższych tygodniach polska wytwórnia filmowa zacznie kręcić 2 filmy: „Siostrę Carmen” i „Wyspę Nieznaną”. Niemcy zaś starają się o prawo filmowania „Perły Shang-haju”, „Niewolnice z Long Island” i „Alohy”. Znaczący należy, że powieści Marczyńskiego to gotowe do filmu scenariusze.

Autor kończy obecnie rozpoczęte powieści, poczem wyrusza w nową podróż na wiosnę 29. roku do nowego świata — Ameryki. Żelazne zdrowie pisarza, wyhartowanego go fizycznie, uprawiającego wszelkie sporty jak: szermierkę, tenis, boks, narty, grę w polo, wioślarstwo — czyni z niego pod względem pracy, wytrzymalości i sukcesów: światowy fenomen literacki.

Obdarza się go nazwami jak polski Jack London, Stevenson, Decobra, — bodaj był zawsze dzisiejszym, popularnym, zasłużonym cenionym Marczyńskim.

Wist.

Ku upamiętnieniu zasług prof. Oswalda Balcera.

W auli uniwersytetu lwowskiego odbyła się uroczystość wręczenia znakomitemu ucznemu Oswaldowi Balcerowi medalu, wybitego ku upamiętnieniu zasług tego znakomitego badacza. Dłuższe przemówienie wygłosił prof. dr. Dąbkowski, wręczając prof. Balcerowi medal pamiątkowy, odbity w brązie, srebrze i złocie. Medal zawiera z jednej strony podobiznę Balcera, z drugiej napis: „Uczonemu obywatelowi — rodacy”. Autorem medalu jest artysta-rzeźbiarz Wojtowicz. Prof. Balcer ma w najbliższym czasie otrzymać obywatelstwo honorowe miasta Lwowa.

Nowa powieść Józefa Weysenhoffa.

Z radością przyjmujemy wiadomość o tem, że skarbiec literatury naszej wzbogacony zostanie nową powieścią jednego z najlepszych polskich powieściopisarzy. Akcja tej powieści, której tytuł brzmi „Jan bez ziemi”, rozgrywa się na wsi, w Poznańskiem, trochę w samym Poznaniu i Warszawie. Przypuszczalnie bohaterem powieści będzie Jan Drzymała (bez ziemi), bohaterki chłop polski, który potrafił udowodnić Prusakom, że lud polski zdolny jest ponieść większe cierpienia, a nie ulegnie nawet wrogiej przemocy.

Codziennosc.

Cóż wam dziś powiem, kiedy nudno wokół,
Jakby na życie ktoś zarzucił chustkę —
I choćbym czychał na temat jak sokół,
Wszędzie uderzam swoim dziobem w pustkę.

Wszystko jednakie, wszystko takie same,
Jak wystawiona w antykwarni cena,
Życie za ścianą ćwiczy nudną grę,
A wczoraj grało polonez Szopena.

Akta, wykazy, rachunki, rejestra,
Las, gdzie nie znajdziesz nic prócz muchomorów,
Chcoby ci w duszy zagrała orkiestra,
Kalikuj bracie do życia niesporów.

A kiedy spocznieś w domu na kanapie
I chcesz się ciszą upić tak jak trunkiem,
Codzienna troska za polę cię łapie
Tak jak wierzyciel z zaległym rachunkiem.

Szare jest życie, jak jeziora brzegi,
Które zasnuje jesień mgłą poranną,
Lecz skoro spadną wreszcie pierwsze śniegi,
To znowu sauną pojedziemy z padną.

Henryk Zbierzchowski.

J. A. Bartnicki.

Białe chryzantemy.

Wieczór był cichy i słodki, aż duszny. W szpitalu, położonym na krańcu miasta, wśród winnic i ogrodów cicho już było; światło wszędzie pogaszone. Tylko dwie siostry dyżurne, jak białe cienie sunęły po korytarzach, pogrążonych w łagodnym półcieniu, czujne na szelest najmniejszy.

W pokoju nr. 18 panował mrok zupełny. Przez otwarte naścieżkę okno płynęło szeroką strugą orzeźwiającej, letnie powietrze lipcowej nocy.

Chory nie spał. Szeroko rozwarł oczy, czyma zawiał w przestrzeni, miłosnem spojrzeniem ogarniając gwiazdy, migocące na błękitnie.

W powietrzu drżała jasna, lekka, radośnym echem dzwoniąca pieśń słowików. Zdawało się, że dochodziło do niej psów grania. W ogrodzie szemrała woda potoku, sącząca się w szczelinach, między glazami i zwierem. U łóżka chorego siedziała biała siostra miłosierdzia; modliła się cicho. Jasna smuga księżycowych promieni, zalamana w szkle szyb kolorowych, padała na zniecieruchiałą, skupioną twarz zakonnicę, okalając ją niby koroną świetlistą i wyszlachetniając ją jak anielskie lica.

Była tak cudna, tak nieziemsko piękna, że chory oczu nie mógł oderwać od niej z zachwyty.

— Siostró — szepnął nieśmiało. Przymknęła oczy na chwilę; przerwała modlitwę i spojrzała nań łagodnie.

— Tak dziś dziwnie pięknie, siostró, prawda?... —

— O tak, panie —
— Gwiazdeczki mrugają na niebie... tak ucieśnienie, miłutko. Tak ładnie śpiewają słowiki. Tak pachną kwiaty... astry i chryzantemy... —

— Chryzantemy...
— Tak, białe chryzantemy, moje kwiaty ulubione, najpiękniejsze kwiaty... —

Chory zadumał się znów. Potem ozwał się cicho:

— Siostró... czy Pani zna tę pieśń... tę cudną pieśń... o białych chryzantemach?... —

— Znam, Panie.

— Zaśpiewaj mi ją, proszę.

Biała pielęgniarka chciała odmówić. Chory patrzył jednak tak błagalnie. Kto wie?... Może on tę pieśń usłyszy po raz ostatni na tym świecie?... Więc miękkiem, dźwięcznym sopranem zanuciła półgłosem:

— O, żegnaj mi, odchodzę już

W nieznanym świecie wieczornych zórz...
A kiedy śpiewała

...I na mogile położył jej

Te cudne, białe chryzantemy...

...I miała w oczach. I chory płakał; był bardzo wzruszony. Wątku, aksamitną łóżko pielęgniarki ujął delikatnie i głaskał ją lekko, nieśmiało, z wdzięcznością.

— Pani cudnie śpiewa, siostró... Zaprzeczyła cicho.

Świerszcze bzykały w sadzie; nieuchwytna, słodyczą tchnąca woń lip rozkwitłych wlewała się oknem niby balsam kojący; w powietrzu, rozedrganem najcudniejszym koncertem natury — i lasów i pól i ptaków i roślin wszelakich — smętna melodia fujarki z daleką pieśnią pasterki spływała w pean radosny dla dobrotliwego Stwórcy, który łaskawie błogosławił swemu wszechstworzeniu.

Chory oczy rozwarł szeroko, w przestrzeń wpatrzony rozświeconą. Był szczęśliwy, niezmiernie szczęśliwy. Czuł, jak biedne, osłabione, skołatanie serce, wolno bije mu w piersi, jak go ogarnia swobodna senność jaka słodka, dusząca, jak świat zacięła się w gęstniejącej pomroce. Tysiączne gwiazdy, rozrzucone po nieboskłonach, małe, filigranowe gwiazdeczki, mąciły się w jęły w chaosie, w kole świetlistem, rozwieranym zawrotnie. Uczuł, że wpada w ten wir — już przezeń porwany, zatacza się, kręci, coraz szybciej, gwałtowniej, bez końca. „Niel! Dłużej nie wytrzyma. Chwilę jeszcze, a skona. Niel! To być nie może. A jednak już koniec — koniec — kres — nic — chaos — chaos — śmierć!...”

Rzucił się na łożu w kureczu przedśmiertnym. Palce sprężone wbił w poduszki; spracowane płuca z świstem straszliwym wciągały ostatki powietrza.

— Siostró — jęknął. — Ratuj mnie, siostró! Chcę żyć! Żyć! Żyć!

Porwał go kaszel długi, bolesny. Silne żyły wystąpiły mu na czoło, krwią nabrzmiały.

— Ja chcę żyć! Ja chcę... niech siostra mi nad grobem zaśpiewa tę pieśń... o białych chryzantemach... —

Skinęła głową na znak przyzwolenia. Lza zabłysła w jej oczach, cicha lza współczucia. Chory konał. Raz jeszcze usiłował poderwać się na łożu, raz jeszcze ręce zaplął z mocą. Potem bezwładnie opadł na wezglowie.

I oto w tej chwili umilkła pieśń skowronków, a księżyc posmutniały wpłynął za chmurę i pociemniało dookoła.

A kiedy o trumny wieko dębów uderzyły glucho grudy ziemi, — nad mogiłą stanęła ona — cicha anioł miłosierdzia — biała pielęgniarka. Głowę oparła o brzozy pień biały, ręce na piersiach złożyła i zaśpiewała:

...Ty pytasz mnie, dlaczego już

Umieram wśród wiosennych zórz...

I gdy refren powtarzała ostatni, szloch taki podniósł się wokół, jakiego nie słyszaly jeszcze cmentarniane mogiły, a echo poniosło i szloch ten i pieśni refren żalczny — hen — ponad mogiły.

Na mogile leżały zwiędłe... białe chryzantemy.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Za kradzież 2 złotych — rok ciężkiego więzienia.

„Nowy Kurjer” donosi z Poznania: Na ławie oskarżonych Sądu Okręgowego zasiadł Franciszek Krik, już kilkakrotnie karany za różne przestępstwa. Oskarżony wspólnie z osk. Maksymilianem Silskim i Michałem Majewskim, dokonał napadu na pewnego inwalidę wojennego, któremu skradziono portfel, zawierający... 2 złote.

Trybunał, biorąc pod uwagę okoliczności obciążające, skazał oskarżonego Krika na rok więzienia, a osk. Silskiego na rok i 2 miesiące więzienia, zaś osk. Majewskiego na 15 miesięcy.

BRZOZA. Zebranie miejscowego Zw. Inwalidów Wojennych odbędzie się dnia 8 bm. o godz. 19-tej, w sali posiedzeń. Zarząd prosi o liczne przybycie.

TRZECIEWIEC Powstańcy i Woj. W niedzielę, 9 bm. o godz. 17 (5 po pol.) odbędzie się miesięczne zebranie w sali p. Ostrowskiego w Trzeciewcu. Na porządku obrad: wykład komendanta, urządzenie gwiazdki w Towarzystwie, dla biednych w parafii.

JANÓWIEC. Jarmark. W czwartek dnia 13 bm. odbędzie się w Janówcu jarmark ogólny na konie, bydło i kramny.

Misja św. Parafia janowiecka obchodziła w ub. tygodniu wielką uroczystość, którą zgromadził ks. dziekan Noak, urządzając misję św. Ks. dziekan, troszcząc się o zbawienie dusz parafian, poprosił trzech misjonarzy, księży redemptorystów, którzy głosili przez cały tydzień wzniosłe nauki. Na wszystkich kazaniach kościół nie mógł pomieścić wiernych, słuchających tak wzniosłych, do serc przemawiających kazań. Uroczyste zakończenie misji św. odbyło się w ub. niedzielę, dnia 2. bm. równocześnie z dorocznym odpustem św. Barbary.

Koronowo.

Wielkopolski Teatr Objazdowy pod dyktando p. Bolesława Brzeskiego wystawił w ub. wtorek w sali „Grabiny” wesołą 3 aktową komedię Al. hr. Fredry pt. „Ciotunia”. Świetna gra artystów wywołała burzę oklasków.

Ruch ludności. W listopadzie br. zgłoszono w urzędzie stanu cywilnego na m. Koronowo 10 urodzin i to 6 chłopców i 4 dziewczęta. Wypadków śmierci notowano 6, ślubów zawarto pięć.

Z targu. Na ostatnim tygodniowym targu płacono za funt masła 3,40—3,50, jajka 4,00 za mendel, twaróg 60—70 gr, kury 4—5 zł, kurczęta 2,50—3,50, kaczki 6—8 zł, gęsi 12—13 zł, kartofle 4,50 za ctr., kapusta 20—25 gr za funt.

Szubin.

Wies przedwyborczy Zjedn. Zaw. Polskiego w sprawie wyborów do Rady Pow. Kasy Chorych odbył się w ub. niedzielę. Referat obszerny wygłosił poseł Faustyniak.

Pierwsza Powiatowa Wystawa Szkolna w Szubinie. W ub. środę dnia 5. bm. otwarta została w auli szkoły powszechnej w Szubinie wystawa eksponatów szkół powiatu szubińskiego z których to część wybrze komisja międzyministerjalna na P. W. K. w Poznaniu 1929 r. Komitet wystawy prosi uprzejmie o jak najlichnij udział w zwiedzeniu wystawy. Wystawa otwarta codziennie od 12—16 do dnia 15. bm. Wstęp — dobrowolne datki na pokrycie kosztów. Komitet wykonawczy: Fabianowski, insp. szkolny; Peter dyrektor semin. naucz. Riemer, kierownik szkoły; Jurczyk, kierownik szkoły; Mazurkiewicz, nauczyciel semin.; grono nauczycielskie szkoły powszechnej w Szubinie.

Kierownikom samochodów pod uwagę. Przed kilku dniami jacyś sprawcy przewiezali drut o przekroju 4 cm. i 10 m. długości od jednego drzewa szosowego do drugiego w poprzek szosy, tak, że jadący o tym czasie samochód z Kcyni do Szubina omal nie uległ katastrofie. Siłkła się jedynie szyba samochodu umieszczona na przedzie przy kierownicy. Przypadek ten miał miejsce na szosie Szubin—Kcynia, niedaleko folwarku Ameryka-Zalesie, pomiędzy godziną 15,30 a 16,00. Wdrożono natychmiast śledztwo i policja jest już na tropie sprawców. Prawdopodobnie ma się do czynienia z szajką, rzucającą się na samochody w celu ograbienia podróżnych.

Ze Zw. Inwalidów Woj. Ub. niedzieli odbyło się zebranie miesięczne Z. Inw. Woj., które zajął prezes p. Waligórski. Protokół odczytał sekretarz p. Masłowski. Na wstępie odczytał przewodniczący okólniki zarządu przymusowego Zw. Inw. Woj. R. P. Warszawa. Po załatwieniu spraw mniejszej wagi posiedzenie zamknięto.

Parcelacja i los osadników w Wilczu.

Majątek Wilcze, w powiecie bydgoskim, własność p. Br. Grzybowski z Niszczowic, został rozparcelowany na mocy plenipotencji, przez p. Ryszarda Pola z Warszawy dnia 3 marca 1927 r.

Nabywcy na parcele zgłosili się celem kupna osad, dowiedziawszy się z pism, lub przysłani przez pow. Urząd Ziemiński z Bydgoszczy. Nabyli osady z tym zastrzeżeniem i przyrzeczeniem, że wszelkie sprawy parcelacyjne, będą załatwione do dnia 10 maja 27 r. i w tym czasie miała być uregulowana hipoteka, założenie księgi katastralnej, poszczególne mapy na osady oraz formalnie sporządzone kontrakty kupna-sprzedazy. Osadnicy, kupując osady w dobrej wierze, iż przyrzeczenia i sprawy formalne będą

załatwione w terminach im przyrzeczonych, wpiacili stosownie do umowy połowę gotówki za kupioną ziemię. Tymczasem parcelacja nie została załatwiona do dnia dzisiejszego. Osadnicy zaś mieszkają w norach, gdyż żaden z nich nie może zagospodarować się należycie, nie mając uregulowanej hipoteki, przez co nie może otrzymać pożyczki z Banku Rolnego. Widocznie panom, którzy parcelowali zalety na tem, a żeby osadnicy doprowadzili do ostateczności, pozbyli się swej osady. Czas by Okręgowy Urząd Ziemiński, wejrzał bliżej w tą sprawę i dokończył parcelację, gdyż los osadników przedstawia się obecnie bardzo smutnie.

Zebranie miesięczne Tow. Pszczelarskiego na Dąbrówkę.

i okolicę, pow. świecki, odbyło się 28 października w oberży dworcowej p. Lahuty w Drzycimiu. Obrady zajął prezes p. Br. Ohl, protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz Towarzystwa p. Vossberg. Wykład o zazimowaniu pszczół wygłosił sekretarz Pom. Związku Tow. Pszczelarskich, dr. J. Ulatowski z Grudziądza. W dyskusji ożywionej zabierali głos pp. Ohl, Vossberg, R. i M. Kufel, Kocikowski i prelegent. Przy omawianiu sprawy cukru ulgowego ogólnie

wyrażono żądanie, ażeby Ministerstwo Skarbu nie wymagało denaturowania cukru ulgowego trocinami, lecz tylko mytym piaskiem czystym tak, jak to poprzednio czyniono.

Towarzystwo Pszczelnice w Dąbrówce (założone w końcu stycznia 1928 r.) nie jest zbyt licznym; należy do niego narazie 11 członków. Zebrania odbywają się regularnie i czyni się starania o pozyskanie większej liczby członków. U.

POWIDZ. Obchód 10-lecia niepodległości wypadł tu bardzo okazale. Wielka to chluba dla miast, obywatelstwa i dla burmistrza p. Rogalskiego. Dzień ten pozostanie w miłej pamięci patriotycznego obywatelstwa Powidza.

Wągrowiec.

Osebite. W tych dniach objął urząd powiatowy komendant P. W. i W. F. por. Wańtowski, który powrócił z sześciotygodniowego kursu W. F. z Poznania.

Występ recytatorski p. Richterówny. Niedzielny występ w auli gimnazjum męskiego znanej recytatorki p. Kazimiery Richterówny zgromadził liczną doborową publiczność. Na obfity program złożyły się recytacje utworów poważniejszych np. sceny z Quo Vadis oraz kilka utworów lżejszych np. Powrót Panicza etc. Dowodem uznania były huczne oklaski. Czysty zysk z tego występu przeznaczono na L. O. P. P. W. środę w auli gimnazjalnej wystąpiła p. Richterówna po raz drugi w „Poranku bajek” dla dzieci szkolnej.

Wieczornica ku uczczeniu powstania listopadowego. Dnia 8. bm. urządził tu Seminarjum wieczornicę ku uczczeniu powstania listopadowego. Na program złożyły się produkcje muzyczne i chórowe, prelekcja i odegranie sztuki „Orleń”. Bilety w cenie 1,50, 1,00 i 0,50 zł można nabyć przy wejściu na salę. Czysty zysk przeznacza się na zakup nut. Wieczornica odbędzie się w sali p. Rossy.

Nowy lokal. Znany na naszym gruncie właściciel cukierni p. Magdziarz rozszerzył swój lokal i odnowił. W sobotę odbyło się otwarcie nowego lokalu i z tej okazji p. Magdziarz ofiarował na „Dom Sterot” 50 zł, oraz na budowę grobowca dla poległych powstańców również 50 zł.

Cwiczenia P. W. odbywać się będą dla S. M. P. i K. S. „Nielle” w czwartki o 19,30 w sali p. Rossy.

Z Kółka Rolniczego. Zwyczajne zebranie Kółka Rolniczego odbyło się jak zwykle w sali p. Wierzejewskiej. Przewodniczył prezes p. Kapsa. Nauczyciel Stachowiak wygłosił referat na temat hodowli jedwabnictwa, jej początków oraz korzyści, jakie ona przynosi. Obszerniej debatowano nad sprawami związanymi z Powz. Wystawą Krajową, nad organizowaniem wycieczek itp. **Postanowiono opodatkować się w wysokości 5 gr od morgi na rzecz P. W. K.** Na zakończenie p. Malinowski wygłosił referat na temat zimowego żywienia krów, który wywołał obszerną dyskusję.

Gniezno.

Na Dom Zdrowia policjanta złożyli w dalszym ciągu: Wielkp. Garbarnia 100 zł, farbiarnia dr. Proebstel 100 zł, p. Mikołajczak 50 zł, p. Wengerek 25 zł, p. Sowiński 20 zł, p. Stibbe 20 zł, p. dr. Radzyński 10 zł, p. mec. Działott 10 zł.

Popis uczniowski szkoły muzycznej p. Teofila Barczyńskiego odbył się w ub. wtorek w sali

hotelu Europejskiego. Do popisu stanęło 15 uczniów ze szkoły fortepianowej, 5 ze szkoły skrzypiec i 1 grający na trąbce. W popisie brali udział uczniowie i uczennice od klasy najniższej aż do najwyższej. Zainteresowanie się popisem, który wypadł doskonale, było znaczne.

Pijani awanturnicy spowodowali w ub. wtorek około godz. 20,30 zbiegowisko przy ulicy Chrobrego. Po drodze do komisariatu rzucili się ul. Lubińskiego do ucieczki. Jednego z nich Edmunda Kasprzyka, przytrzymał nadchodzący z przeciwnej strony policjant, drugiego zaś aresztowano w domu.

Pożar stodoły. W ub. poniedziałek spaliła się w Cieślach Wielkich pow. Września, stodoła, w której znajdowało się tegoroczne żniwo, na szkodę Marii Wojciechowskiej; szkoda wynosi 15 tys. zł.

Wyrzysk.

ODEZWA!

Gwiazdka się zbliża. Każdy obywatel nie powinien zapominać o tych, którzy walczyli i położyli życie za wolność i niepodległość. Wdowy i sieroty utraciwszy swego żywiciela, skazane są na nędzę i oczekują pomocy od litościwych współobywateli, którzy szczęście mieli jako zwierzcy i ocaleni wrócić do strzech rodzinnych, uszczęśliwiając żonę i dzieci. Dla tych najbardziej potrzebujących, uprasza zarząd Pow. Kola Zw. In. Woj. R. P. w Wyrzysku Szanowne obywatelstwo o jak najlichnij datki. Niech każdy daje choć mało, lecz chętnie. Każdy dar osuszy łzy naszym wierzycielom. Wszelkie podarki i nazwiska ofiarodawców będą ogłoszone. Datki przyjmuje: p. Józef Romiński, Rynek nr. 16 i p. Lisiecki, Rynek nr. 5 do dnia 22. bm. Zarząd.

Z życia towarzystw pszczelarskich na Pomorzu.

W Skórczu (pow. starogardzki) odbyło się zebranie miesięczne tamtejszego Towarzystwa Pszczelnicego dn. 25 listopada w lokalu p. Krejl. Obradom przewodniczył p. rektor Schornak, witając obecnych członków i gości, oraz sekretarza Pom. Zw. Tow. Pszczelnicego dr. J. Ulatowskiego z Grudziądza. Protokół z ostatniego zebrania przeczytał sekretarz Tow. p. P. Karpiński. Potem omówiono sprawę abonowania „Paski Pomorskiej”, przyczem wyczerpujące wyjaśnienia podał sekretarz Związku, nawołując do usilnej agitacji celem rozszerzenia tego czasopisma, poświęconego pszczelnictwu. Następnie wygłosił sekretarz Związku wykład: „O odżywianiu i wykarmlaniu czerwia przez pszczoły”, który wywołał bardzo ożywioną dyskusję.

Dalej omówiono sprawę cukru ulgowego, przyczem użalano się, że wymaga się obecnie denaturowania cukru ulgowego nie tylko piaskiem mytym, ale także jeszcze zabrudzonymi trocinami, które zanieczyszczają

Błądzim.

Święto młodzieży. Stow. Młodzieży męskiej i żeńskiej obchodziło bardzo uroczyste święto Stanisława Kostki. Wiele starań około urządzenia tej imprezy dołożyli ks. kuratus Brzakała — patron Stow. i kier. szkoły p. Niklas — wicepatron. W nowopobudowanej salce p. Gruchały odbyła się uroczysta wieczornica. Po słownym przemówieniu ks. patrona, odegrała młodzież męska piękną sztukę z życia św. Stanisława Kostki. Zespół był dobrze zgrany i zdobył sobie ogólne uznanie. Chór miejsc. Stowarzyszeń wystąpił pod batutą dyrygenta p. Wacholca — miejsc. organisty z kilku udatnionymi utworami. Wesoła i zgodna zabawa zakończyła święto młodzieży. Przygrywała orkiestra p. Sieraszewskiego z Błądzimia.

Poświęcenie krzyża i cmentarza. Odbyło się tu uroczyste poświęcenie cmentarza, na którym ustawiono krzyż, który równocześnie poświęcono. Poświęcenia dokonał ks. kuratus Brzakała.

Wieczornica śpiewaków. Ub. niedzieli urządzało miejsc. Tow. śpiewacze w sali p. Gruchały wieczornicę.

Kradzież. Posiedzicielowi p. Januszewskiemu skradziono od wozu roboczego dwa koła, wartości 120 zł.

JABŁONOWO. Pożegnanie ks. Marcinkowskiego. Z dniem 1 listopada opuścił naszą parafię wielce zasłużony kapłan ks. administrator Marcinkowski. Od samego początku objęcia administracji w parafii Jabłonowskiej, życie czcigodnego kapłana było pełne poświęcenia i pracy, to też w krótkim czasie zjednał on sobie sympatię wszystkich parafian. Ks. Marcinkowski był wielkim przyjacielem dzieci, oraz towarzystw młodzieży. Na skromny wieczór pożegnalny zebrało się bardzo liczne miejsc. społeczeństwo w sali p. Marchewicza. Odchodzącego pasterza żegnano bardzo serdecznie.

Baczność, wyborcy powiatu chełmińskiego.

W dniu 9 bm. odbywają się wybory do Rady Pow. Kasy Chorych w Chełmie na powiat chełmiński. Jeżeli chcecie, aby ubezpieczeni w Kasie Chorych otrzymali rzeczywistą opiekę i pomoc, to agitujcie i głosujcie tylko na listę Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego Nr. 4. Prawo wyborcze posiada każdy, który ukończył lat 20 i jest ubezpieczony w Kasie Chorych w Chełmie.

Lista ta ma nast. kandydatów: Piatkowski kołodziej Storz, Myszkier robotnik Chełmno, Borowczyk wódzar Unisław, Miodzikowski masz. Chełmno, Rzymkowski kołodz. Stolno, Winkel maszynista Chełmno, Stanowicka gospodyni Chełmno, Różański robotnik Stolno, Dąbrowski kowal Bajerze, Semblewski robotnik Brzozowo, Lewandowski murarz Piłtowo, Kowalski kowal Kamlarki, Wiliński robotnik Trzebskiepole, Wiśniewski kołodz. Grzybno, Zieliński, robotnik Zakrzewo, Gburczyk robotn. Wrocławki, Kopczyński maszynista Stolno, Dąbrowski kowal Wabcz, Mrówczyński robotnik Klamry, Kozłowski robotnik Chełmno, Linkowski robotnik Jeleniec, Formella robotnik Chełmno, Junger robotnik Brzozowo, Rujner kowal Stolno, Jaz robotnik Trzebskiepole.

Zarząd Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawod. na powiat chełmiński.

szklane baloniki i zatykają talerzyki przy podkarmianiu tak, że ma się skutek tego wiele utrudnień i ambarasu. Ogólnie wyrażono życzenie, ażeby zarządzenie co do denaturowania cukru ulgowego zostało o tyle zmienione, ażeby nie używano do tego trocin zabrudzonych i zapylonych, lecz tylko piasku mytego czystego, jak to poprzednio czyniono.

Cukier ulgowy do podkarmiania pszczół na wiosnę postanowili zebrań członkowie zamówić już w lutym i w tymże miesiącu zwołać dopiero przyszłe zebranie.

Członków liczy Towarzystwo Pszczelnice w Skórczu obecnie 24 z liczbą roji 258. Na zebrania przybywają członkowie dosyć licznie, których udział w ostatnim zebraniu wynosił 75%.

Dzięki staraniom zarządu z prezesem p. rektorem Schornakiem na czele Tow. Pszczelnice w Skórczu rozwija się obecnie pomyślnie

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 14. bm. włącznie apteka „Radziecka”, ul. Szeroka.

Z Teatru Pomorskiego. W piątek, dnia 7. bm. teatr nieczynny.

W sobotę, dnia 8. bm. o godz. 8 wiecz. ukaże się na naszej scenie jedna z najpiękniejszych komedji Szekspira, mianowicie „Sen nocy letniej”. Reżyserja p. Wasilewskiego każe się spodziewać, iż sobotnia premiera będzie stała na wysokim poziomie artystycznym. Strona dekoracyjna spoczywa w rękach p. Makojnika. W przedstawieniu bierze udział cały zespół naszego teatru z pp.: Makarczyk, Porębska, Plucińska, Zdańska-Senowska, Erhardtówna, Zdzitowieckim, Zbuckim, Sawickim, Plucinskim, Dobrowskim i Lenczewskim w rolach głównych.

Doroczna wystawa obrazów i robót ręcznych w salach kasyna garnizonowego, urządzona staniem sekcji przemysłowo-handlowej „Rodziny Wojskowej” w Toruniu trwać będzie do 17. b. m.

Zw. Podojic. Rezerwy Koło Toruń. Zbiórka w niedzielę, dnia 9. bm. o godz. 9,45 przy starostwie powiatowym (Piac Teatralny) celem wzięcia udziału w uroczystości poświęcenia sztandaru Związku byłych marynarzy. Przybycie wszystkich członków konieczne.

Komendant.

Zderzenie samochodu z wozem. Dnia 5. bm. na narożniku ul. Św. Katarzyny i placu Św. Katarzyny zderzył się samochód PM nr. 51103, należący do Feldta, zam. w Powrozie, pow. Toruń, prowadzony przez szofera Guzińskiego Brunona z furmanką, którą powoził woźnica Węgrzynowski Jan z Kikola, pow. Lipno. Samochód został uszkodzony.

Pies, przyczyną nieszczęśliwego wypadku. Dnia 5. bm. na moście kolejowym wpadł pies na jadącego rowerem Lewandowskiego Antoniego, zamieszkałego w Podgórzu, wskutek czego Lewandowski spadł z roweru przyczem złamał lewą rękę.

Kradzieże Grzmocińskiemu Stanisławowi, zamieszkałemu przy ul. Łaziennej 11, skradziono rower, wartości 310 zł. — Sauerland Wandzie, zam. przy ul. Królowej Jadwigi 11, skradziono torebkę i zegarek. — Mroczkowskiemu Aleksandrowi, zam. ul. Franciszkańska nr. 2, skradziono 100 zł gotówki.

Co na to Magistrat?

W związku z dostawą materiałów budowlanych do budowy województwa panuje tu wielkie cburzenie na Magistrat, który powierza niektóre dostawy firmie niemieckiej, omijając skwapliwie przedsiębiorstwa polskie.

Oto, jak się dowiadujemy, dostawę większej partji cementu powierzył Magistrat firmie Br. Pichert T. z. o. p., mimo, że o zamówienie to ubiegała się firma polska - chrześcijańska.

Wobec takiego postępowania zachodzi pytanie, jakimi względami kierował się Magistrat, skoro tak wydatnie poparł firmę niemiecką. (Pan Adolf Kittler jest współwłaścicielem firmy Br. Pichert i okazał się nielojalnym obywatelem wobec państwa polskiego, czemu dał wyraz w dniu 11 listopada).

Czyżby Magistratowi bliższą była firma niemiecka od polskiej?

Cheśmy wierzyć, że zamówienie to oddał wspomnianej firmie jeden z urzędników magistratu, bez wiedzy p. prezydenta miasta, który w sprawę tę winien wglądać.

Pobicie. Na przechodzącą ulicą Mickiewiczą Kalinowskiego Fr. napadł nieznaną osobnik, który uderzył go twardym narzędziem w głowę, raniąc go dotkliwie. Napastnik zbiegł.

Zmiany w sądownictwie i policji.

Z Torunia donoszą: Podprokuratorem przy Sądzie Okręgowym w Toruniu został mianowany p. Marjan Szczepański, asesor sądowy z Chelma.

Eugenjusz Strzelecki, naczelnik pomorskiego wojewódzkiego urzędu śledczego został przeniesiony na równorzędne stanowisko do Krakowa.

Kino „Żołnierskie” daje rewelacyjny film z życia arystokracji angielskiej pt. „Ostatnia stawka”, ponadto nadprogram.

„Corso” demonstruje potężny dramat pt. „W sidłach szantażysty”, nadprogram 2-aktowa komedja „Papa nie pozwala”.

„Pan” wyświetla wschodni film w 12 aktach pt. „Córka Sahary”, osnuty na tle genialnej symfonji patetycznej Czajkowskiego, ponadto deborowy nadprogram.

Chojnice.

Zebrań Tow. Mężczyzn Katolików. W poniedziałek ub. odbyło się zebranie Tow. Mężczyzn Katolików, pod przewodnictwem inspektora Grochowskiego. M. inn. wygłosił na zebraniu ks. wikary Gołmiński, ciekawy referat p. t.

„Europa i jej pierwsi mieszkańcy”. Ciekawy i dobrze opracowany referat wzbudził ogólne zainteresowanie. Nadmienić należy, że ks. prob. Makowski, który jest patronem, ofiarował towarzystwu piękną statuetkę św. Wojciecha.

Z Teatru Ludowego. Sztuka „Ojcowizna”, której próby dobiegają końca, wystawioną zostanie w sobotę dnia 8. bm. w hotelu Centralnym. Sztuka otrzyma należytą oprawę a role poszczególne obsadzone są w pewnych rękach amatorskich.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady okr. II. okr. „Sokoła” Dzielnicy Pomorskiej. W sobotę 8. bm. o 12. ej odbędzie się nadzwyczajne posiedzenie Rady okr. II. okr. Sokoła Dzieln. Pom. Omawiane będą bardzo ważne sprawy związane ze złotem wszechsłowiańskim w Poznaniu itp. Uprasza się wszystkich członków i gniazda o liczny udział.

Pan Felski burmistrzem Działdowa.

W dniach ostatnich dekretem p. Wojewody Lamota mianowany został burmistrzem m. Działdowa p. Antoni Felski, ref. Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Po trzechletnim bezkrólewiu Działdowo doczekało się nareszcie gospodarza, wybór którego był trafny. Panu Felskiemu życzymy na nowej placówce powodzenia.

POMORSKI DRZYMAŁA.

Z Kartuz nadesłano nam podobiznę Peplińskiego, twardego Kaszuby, który mieszkał w cygańskim wozie, ponieważ mu Niemcy nie pozwolili pobudować domu na jego osadzie. Obecnie żyje Pepliński w nędzy, ponieważ wszystko stracił wskutek dewaluacji. Obowiązkiem rządu jest przyjść bohaterowi z pomocą i dać mu większy szmat ziemi, jak dano niedawno Drzymale.

Zegarek na całe życie

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

SOBOTA, 8 GRUDNIA.

Poznań. (344,8). Godz.: 9,30—10,45: Transm. uroczystości św. Barbary z Salin Państwowych w Wieliczce. Uroczyste nabożeństwo z okolicznościowym kazaniem. 10,45—11,50: Poranek artystyczny. 12,00—12,05: Sygnał czasu. 12,10—14,00: Poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. 16,00—16,30: Arje operowe. 16,30—17,00: „Zegadłowicz do dzieci”. 17,00—17,15: Odczyt organizow. przez Ligę Samowystarczalności gęsp. 17,15—17,30: Gawęda harcerska. 17,30—18,00: Odczyt pt. „Muzyka kameralna i jej najwybitniejsi twórcy” — p. red. Józef St. Stacherski. 18,00—19,00: „Trio” (muzyka kameralna). 19,00—19,25: Odczyt pt. „Z przeszłości polskiego Teatru: Antonina Hoffmann” — prof. dr. Stefan Papee]. 19,25—19,50: Kurs wyższy języka angielskiego 19,50—20,10: „Ze świata kobiecego”. 20,10—20,30: Komunikaty gospodarcze. 20,30—22,00: Transm. operetki z Warszawy. 22,00—22,20: Sygnał czasu — nadprogram. 22,20—22,30: Komunikaty: meteor. PAT. 22,30—24,00: 8-my wieczór kabaretowy. 24,00—02,00: Koncert nocny.

Warszawa. (1111). Godz.: 9,30: Transm. uroczystości św. Barbary z podziemi kopalń Wielickich. 12,10—14,00: Poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. 14,00—15,00: Odczyty rolnicze. 15,00—15,15: Komunikat meteor. i nadprogram. 15,15—17,20: Transm. koncertu oratoryjnego z Filharmonji Warszawskiej. 17,20—17,45: „Z dziejów i przeżyć Narodu” — prof. Mościcki. 17,45—18,00: Nadprogram i komunikaty. 18,00—19,00: Program dla dzieci i młodzieży. 19,00—19,20: Rozmaitości. 19,20—19,45: Odczyt pt. „W zatoce Biskajskiej” — p. Józef Kolb-dziejczyk. 19,45—19,55: Nadpr. i komun. 19,56—20,00: Sygnał czasu. 20,00—20,25: Radjokronika. 20,30: Koncert wieczorny. 22,00—22,05: Komun. lotn.-meteor. 22,05—22,20: Komunikat PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjny sportowy, i nadprogram. 22,30—23,30: Transmisja muzyki tanecznej.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

NAKŁO. Autorowi artykułu p. t. „Jak można 2 razy sprzedać jedno gospodarstwo”. Sprawę należy skierować do sądu, dopiero później prasa może zabrać głos.

SOLEC KUJAWSKI. „Jednemu z obecnych”. O uroczystości tej pisaliśmy w skróceniu i dlatego nie podpisanego nazwiskiem sprawozdania nie mogliśmy umieścić.

LUTOWO. M. W. Podsluchane rozmowy nie mają charakteru publicznego i dlatego do ogłoszenia w druku nie nadają się. Towarzystwa nie należy rozbić a uzdrawiać, przedewszystkiem trzeba w nich współpracować.

Kobiety kaszubskie na front.

Precz ze zbytkiem zagranicznym, popierajmy wytwórczość krajową!

Otrzymujemy następującą odezwę:

Przebrzmiały echa radosnych dźwięków przypominających nam wielką narodową rocznicę dziesięciolecia naszej państwowej wolności a pozostałe tylko świadomość, że, aby za drugie dziesięć lat móc obchodzić z większą jeszcze dumą i zadowoleniem naszą rocznicę niepodległości, trzeba wyteńczyć siły do pracy szarej codziennej, do pracy systematycznej i twórczej.

Na naszym ekonomicznym horyzoncie pojawiają się groźne momenta w postaci bardzo ujemnego trwałego bilansu handlowego. Jest to szczególnie ostrzegający, że dola nasza, możemy największego entuzjazmu patriotycznego, pomimo wzniosłych słów i uroczyste obchodzonych festynów, może być przykra, jeżeli nie prześcignemy innych narodów lub przynajmniej im nie dorównamy w wysiłkach na polu ekonomicznym.

Po największej części mało kto w Pol-

sce uświadamia sobie, jak ważną rolę w tej dziedzinie materialnej odgrywa **kobieta**, która dysponuje **budżetem domowym i administruje większą częścią dochodów męża**. Cudzoziemcy, przyjeżdżający do Polski — oprócz słów zachwyty dla inteligencji polskiej kobiety — wyrażają swe zdziwienie, że w biednej Polsce, importującej **przełmoty zbytku**, ubierają się kobiety, zwłaszcza w sferze niezamężnej **kosztowniej niż zagranicą**.

Oprócz czynnej roli, jaką odegrać może Polka w dziedzinie oszczędności, ma jeszcze możliwość — twierdzą nawet — **obowiązek**, stanąć na równi z mężczyzną do twórczego wysiłku w produkcji dóbr kraju — idąc śladem kobiet czeskich.

Nie na próżno zwracał się do Czeszek ich minister finansów, rozumiejąc doskonale ważność ich współpracy w budowaniu dobrobytu państwa. Pracownicy i posiadające zmysł ekonomiczny

Czeszki umiały przewyciężyć nawet próżność kobiecą, nie nosząc jakiś czas prawie wcale fabrycznych rękawiczek, dopóki nie stanęły fabryki tychże w Czechach. One też zdołały narzucić kobietom prawie wszystkich europejskich krajów — ba! nawet i Ameryce — **modę haftów czeskich!** Zdaje mi się, że hafty te są **mniej piękne od haftów kaszubskich i zakopiańskich**. W Czechach uczą się haftować kobiety a często nawet i mężczyźni nie tylko w szkołach ludowych, ale i prywatne nauczycielki dają kursa w każdej małej wioszczynie. U nas, gdy o godzinie 8 wieczorem przejeżdżam przez wioski, w okienkach domostw ciemno — nigdzie znaku życia — ani pracy — tylko w karczmie widać jasne światło, do którego spieszą starzy i młodzi.

Chyba zdolni jesteśmy do tego samego wysiłku w pracy, co nasi sąsiedzi; **idźmy więc śladem kobiet czeskich**, niech powiat chojnicki wyprzedzi w tej dziedzinie inne powiaty! Inteligencja powinna lud pouczać, jak należy produktywniej spędzać zimowe wieczory. Zabierzmy się ochoczo do tego aktualnego zadania zaraz, a przyszła **wystawa w Poznaniu** da nam najlepszą spo-

sobność spieniężenia tych haftów i poznania ich w Ameryce. Niech więc w żadnej wiosce nie braknie chętnych i pilnych pracownic, niech w białych paluszkach **kobiet kaszubskich** zabłyśnie igły stali!

A i wy, samotne siostry, mieszkające zdale od środowisk życia w pustyniach kaszubskich, snując na płótnie piękne i barwne wzory, posyłajcie z poszumem wicherów tęskne i serdeczne myśli wasze do ukochanych lub uczucie się poezji naszych wieszczów, tych, którzy tak zrozumieli mowę waszych kaszubskich siostr-sosen, jak na przykład Staff, gdy odywa się do nich słowami:

Na dworze sosna w wicherze płacze. Ika, Strażniczka wieczna, wierna okien Skarży się głucho. [moich,

Ty nie śpisz, tęskna siostrzo sosno,

Sosno Wejmuta?

Ukoję duszę twą smutkiem osnutą,

Wysłucham twoich lkań...

W łagodne, dobre miękkie ukojenie

Ukołysały ziemię nocne cienie,

A Ty wybuchasz tęsknotą żalną,

A Ty się skarżysz...

Anna Sikorska.

Wielkie Chelmy w grudniu 1928 r

Z Grudziądza.

Kalendarzyk teatralny

Sobota, 8. 12. o godz. 12 w południe „Święty Mikołaj”.

Sobota, 8. 12. o godz. 3,30 „Znak na drzwiach”, ceny najniższe.

Sobota, 8. 12. o godz. 7,30 „Księżniczka dolarów”.

Odezwa.

W Grudziądzu zawiązał się komitet budowy „Domu Żołnierza Polskiego” w Grudziądzu, do mu, któryby Żołnierzowi Polskiemu w jego wolnych chwilach od służby zastępował ciepło ogniska domowego, któryby dał mu w wieczornych godzinach godziwą rozrywkę. Cel, jaki sobie wytknął komitet, jest tak wzniosły i sam za siebie mówiący, że nie potrzebuje wymowniejszych słów na poparcie swoje.

Brak Domu Żołnierza Polskiego w Grudziądzu, w tak bardzo liczny garnizonie, tu na naszych kresach zachodnich, gdzie wróg czyha, by zdeprawować duszę żołnierza — daje się bardzo odczuwać żołnierzowi naszemu, który po swych żmudnych zajęciach wychodząc z koszar, spędza czas chętnie w lokalach, gdzie otoczenie

nie zawsze wpływa dodatnio na jego młody umysł i ducha. Tu więc postawić musimy jego własny dom. Sprowadzimy tego naszego młodego obrońcę-żołnierza z ulicy, gdzie przebywa, niby odpoczywając po pracy — do Domu, w którym znajdzie pożyteczną rozrywkę, gdzie wypocznie, gdzie nabędzie dużo pożytecznych wiadomości, czytając gazety, słuchając odczytów i przedstawień, przeczco wyrobi się z niego prawy i uświadomiony obywatel polski. Dom Żołnierza Polskiego w Grudziądzu, poza swoim właściwym celem, będzie także pomnikiem polskości na naszych kresach zachodnich.

Takie są założenia budowy Domu Polskiego w Grudziądzu.

Komitet przystąpił już do budowy Domu Żołnierza Polskiego w Grudziądzu — jednak brak funduszy nie pozwala na dalsze prowadzenie prac. Dlatego też do Was zwracamy się Obywatele z prośbą, o pomoc materialną. Komu nie jest obojętną przyszłość naszego Narodu, ten choć najskromniejszym datkiem zasil nasze fundusze, a wierzymy, że nasza ofiara nie pójdzie na marne, wyda ona stokrotne plony, które zbier-

ać będziemy my, nasi synowie i wnuki. Nie bądźcie głuchymi na nasz apel, gdyż wzywamy Was i prosimy o datki na jeden z najwznioślejszych celów przyswiecających każdemu prawemu obywatelowi-polakowi. Wezwijcie również do ofiar Waszych krewnych, znajomych, przyjaciół i t. d., pamiętając jednak, że dwa razy daje ten, kto zaraz daje.

Datki prosę się nadsyłać załączonym czekiem P. K. O. 170194 na konto Komitetu Budowy Domu Żołnierza Polskiego w Grudziądzu, lub na ręce prezesa komitetu gen. bryg. Rachmistrzuka, d-cy 16 Dyw. Piech., Grudziądz, ul. Kunter-szyńska 1, gdzie również uprasza się nadsyłać wypełnione listy składek.

Komitet honorowy:

Lamot Wiktor, p. o. wojewoda pomorski — gen. dyw. Berbecki Leon, inspektor armii i b. d-ca O. K. VIII — J. E. ks. biskup dr. Okoniewski Stanisław.

Komitet wykonawczy:

gen. bryg. Rachmistrzak Włodzimierz, d-ca 16 dyw. piech., prezes komitetu. — Włodek Józef, prezydent m. Grudziądza. — Szychowski Julian, mec., przewodniczący Rady Miejskiej. — Gańcza Wacław, prezes Tow. Muzycznego. — kpt. S. G. Sobolewski Ludwik. — Rozborski, nadradca, nacz. Wydz. Pom. Izby Skarb. — Major Różecki.

Oszczędzajcie!

Oszczędność i praca narody wzbogaca!

W byłej dzielnicy pruskiej mamy 250.000 drobnych rolników i około 50.000 robotników rolnych czyli razem około 300.000 tysięcy rodzin.

Gdyby każdy drobny rolnik i robotnik rolny składał do Kasy Spółdzielczej Parcelacyjno- Osadniczej w Grudziądzu po dziesięć złotych miesięcznie to z tego uzbierałoby się trzydziści sześć milionów złotych na rok.

Mając taką sumę pieniędzy można by było rozparcelować conajmniej tysiąca majątków i utworzyć 15.000 do 50.000 nowych gospodarstw.

Rolnicy i Robotnicy Rolni oszczędzajcie!

W jedności naszej — leży nasza wielka siła. Nie zrażajcie się tem, że parcelacja rządowa idzie powoli, jeśli zbierzemy poważne sumy gotówki, to sami będziemy mogli parcelację przyspieszyć. Tylko oszczędzajcie!

ZARZĄD KASY SPÓŁDZIELCZEJ PARCELACYJNO - OSADNICZEJ

w GRUDZIĄDZU.

Plac 23-go Stycznia nr. 21.

Telefon nr. 330. Konto P. K. O. 89293

W. Korzeniewski

Tow. Akc.

(33523)

Największy na Pomorzu dom towarowy

rozpoczął z dniem 1 grudnia b. r. swą

Wielką sprzedaż gwiazdkową

na którą zaprasza Szan. Odbiorców z miasta i prowincji.

Specjalna okazja zakupu praktycznych podarków świątecznych z licznych oddziałów naszego magazynu

po cenach wyjątkowo niskich, bezkonkurencyjnych, gwiazdkowych

Grudziądz, Rynek nr. 22/24, telefon 898.

Poniżej kilka przykładów:

Dział materiałów na suknie:

- Kupony modnych materiałów na bluzki w kartonie z jedwabiem tkane . . . zł **5.40**
- Kupony szkockich materiałów na suknie, 3 mtr. w kartonie . . . zł **6.75**
- Kupony wełnianych popelin na suknie 3 mtr. w kartonie . . . zł **11.55**
- Kupony dobrych popelin na suknie 3 mtr. w kartonie . . . zł **13.75**
- Kupony dobrych materiałów angielskich inb gabardyna na kostj. w kart. zł **34.00**
- Kupony flanelek miękkich deseniowych na ranniki (szlafroczi) . . . zł **7.95**

Dział jedwabi:

- Eolleny w modnych kolor., cena za mtr. zł **9.50**
- Crepe de chine w modnych kolorach, cena za mtr. zł **12.00**
- Brokaty, lamy, koronki, welwety i wszelkie nowości w jedwabiach w największym wyborze po cenach gwiazdkowych!

Dział słotwizny:

- Obrusy białe adamaszkowe zł **5.50**
- Obrusy kolorowe zł **9.75**
- Garnitury czysto-liniane bielone na 6 osób zł **54.00**
- Garnitury czysto-liniane, bielone, na 12 osób zł **90.00**

Dział konfekcji damskiej:

- Płaszcz z angielsk. modnych welurów zł **57.00**
- Płaszcz dobre rypsowe, całe na podszewce, z szer. kołn. i mankiet futrz. zł **110.00**
- Płaszcz czarne perskie (barankowe) na podszewce zł **89.00**
- Płaszczki modne kolorowe zł **6.50**

- Suknie modne wełniane zł **22.00**
- Suknie modne eollenowe zł **30.00**
- Modelowe płaszcze bardzo eleganckie po cenach gwiazdkowych.
- Futra damskie w największym wyborze po cenach gwiazdkowych.

Dział konfekcji męskiej:

- Dobre ubrania marynarkowe ko or. zł **29.00**
- Lepsze ubrania marynarkowe kolor. zł **35.00**
- Dobre ubrania marynarkowe granat. zł **38.00**
- Płaszcz, ulstry z dobrych materiałów zł **30.00**
- Lepsze płaszcze zł **45.00**
- Czarne palta z dobrego eskimo, z kołnierzem aksamitnym zł **68.00**
- Czarne palta z fokowym kołnierzem zł **90.00**
- Sm kingi i wieczorowe ubrania od zł **85.00**
- Kartki na ciepłej podszewce zł **18.00**
- Kurtki futrzane zł **73.00**
- Futra męskie sportowe i wizerowe po cenach gwiazdkowych.

Bonżurki i pyjamy w wielkim wyborze.

Dział bielizny i artykułów męskich:

- Koszule wierzchnie zefirowe z 2 kołnierzkami zł **4.95**
- Koszule wierzchnie białe z pik. gorsem zł **71.00**
- Krawaty jedwabne wiązanki w oibryzmim wyborze od zł **0.90**
- Szale jedwabne od zł **1.85**
- Chusteczki do nosa białe od zł **0.50**
- Chusteczki do nosa z szlakiem od zł **0.65**
- Kapelusze kolorowe od zł **7.75**
- Czapki zimowe od zł **2.50**

Dział bielizny damskiej:

- Koszule damskie białe zł **1.75**
- Koszule damskie strojne zł **2.35**
- Bielizna wykwintna batystowa, opalowa i jedwabna po cenach gwiazdkowych!

Dział trykotaży:

- Koszule męskie trykotowe zł **6.25**
- Kalesony męskie trykotowe zł **4.75**
- Reformy damskie trykotowe zł **3.75**

Dział pończoch:

- Pończochy bawełniane sort. kolory . . . zł **0.90**
- Pończochy florowe sort. kolory . . . zł **1.60**
- Pończochy półjedwabne sort. kolory zł **3.05**
- Pończochy jedwab sztuczny zł **3.75**
- Pończochy jedwab „Bemberg” zł **7.00**
- Skarpety bawełniane koloru sortowan. zł **0.75**
- Skarpety bawełniane deseniowe . . . zł **1.00**
- Skarpety wełniane sort. kolory . . . zł **3.00**

Dział galanterji:

- Kilka centnarów wełny do pończoch za 100 gr. zł **1.80**
- Kilka centnarów wełny do pończoch lepszych, 100 gr. zł **2.35**

Dział dywanów i firan:

Dywany, welur., Axminster, ręczne smyrna we wszystkich rozmiarach i najpiękniejszych wzorach, firany białe, ma drasowe, najmodniejsze stary prawdziwe „filiet”.

Wykonujemy wszelkie stylowe dekoracje do okien z woalu, madrasu i brokatu.

Koldry wałowane i puchowe.

Dywaniki, chodniki, kapy, obrusy, narzutki po cenach gwiazdkowych!

Przyjazd z prowincji dla niskich bezkonkurencyjnych cen napewno się opłaca!

Ząbek czosnku.

Kiedy o moje uszy pierwszy raz się obito, sądziłem, że to pium desiderium, bo i właśnie z ukarminowanych — pardon! — z białogłowskich rzec chciałem — padło usteczek

Ale co?

Że najwyższa władza duchowna z formuły przysięgi ślubnej usunęła „posłuszeństwo”, że tylko dwie sieroty: wiara i miłość — wracają z poślubioną kobietą od ołtarza do talamu.

To nie tak straszne; straszniejszy komentarz, wedle którego papież „posłuszeństwem” małżeńskim dlatego panny młodej (przyjmijmy, że każda panna i każda młoda) nie chce nadal obarczać, gdyż i tak żadna po ślubie woli mężowskiej nie uszanuje; więc pocóż słabe stworzenie” narażać na złamanie ślubnej przysięgi?

Na ten temat drugi i dziesiąty raz zesłała rozmowa, a pleć nadobna stanowczo obstała przy tem, jako rzeczywistość „posłuszeństwo małżeńskie” uciekło z formuły ślubnej; co robić? Zaczyna czełek wierzyć; dziwi się, ale wierzy.

Możnaby dla przekonania się asystować parze garnącej się do najcięższego jarzma i przy ołtarzu podsłuchać, co sobie miodzi ślubują, lecz ciężar to ponad siły... Jakże to bowiem? Mam sobie odtwarzać w pamięci własny najidiotyczniejszy postępek? Bo „ach, i ja mam żonę, a u mojej żony...” jak jęczał zbójca z „Powrotu taty”.

Pominałem tę drogę wywiadowczą, jako zbyt bolesną, a nie mając odwagi zagać wprost osobę duchowną, udałem się do półduchownego, tj. do zakrystjana od fary i, aczkolwiek w tej materii jego objaśnienia nie były wystarczające, wszelako zdołał mnie pocziwy ów człowiek bardzo uspokoić.

Powiada tedy tak:

— Chodzą gadki, że zanosi się istotnie na zniesienie „posłuszeństwa” ze strony panny młodej, ale to dopiero w planie. Jeszcze niejedyn synod sprawę rozpatrzy. Powtóre niebezpieczeństwo dla nas chłopów (to znaczy: mężczyzn) nie jest groźniejsze niż stan obecny; bo, panie drogi — powiada — baby same nie wiedzą, czego chcą. Czy to one nie rządzą już nami?

Nazywa się, że ślubują posłuszeństwo, a niech-no która podniesie pantofel, to każdy z nas plackiem przed nią na kolana. Jasne to, że nie one nam, ale my im jesteśmy posłusznii. Niechby jeno nie! Zaraz-byś, człowiecze zamiast pererek kamienie miał na obiad, brudną koszulę na grzbiecie i piekło w chałupie, że się chyba tylko powiesić.

A spróbuj się pan postawić! Ho ho! Wszystkie kumoszki z dziesięciu ulic zaraz będą wiedziały i na jęzory człeka wezmą, żeś galgan, że kobiety nieszcześliwą poniewierasz, żeś tyran, okrutnik, morderca!

Tak jest — powiada — teraz. Skoro zaś baby dostaną przy ślubie równouprawnienie, to i lepiej dla nas, albowiem nasze prawo dawniejsze, jeszcze od Adamowego z Ewą ślubu, kiedy jednak zniósł babom posłuszeństwa małżeńskie obowiązki, to nam przysługuje prawo upominać się o nie, walczyć jednoczyć się, krzyczyć w Lidze Narodów, że nas pokrzywdzono.

Albo wygramy, albo przegramy. Jeśli wygramy, to znowu wprowadzimy jak było po starym; jeśli przegramy, to będzie wojna z babami, a w najgorszym razie bierny opór małżeński. Ciekawym, kto dłużej potrafi pościć.

Widzi pan tedy — prawi mój pocieszyciel — że może się pan bez obawy żenić.

A ja mu na to:

- Zapóźno! Już jestem ożeniony.
- To pocóż pan pyta o takie rzeczy?
- Rzeczywiście słuszność pan masz. Poco ja się właściwie pytam?

Kr. Stasiński.

Sztuka, nauka i prasa na Powszechnej Wystawie Krajowej.

PROJEKTOWANY PAWILON PRASY POLSKIEJ na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu.

Pawilon stanie w sąsiedztwie pawilonu... „Piękną Pani” (Hersego z Warszawy). Wystawę prasy organizuje komitet tymczasowy, złożony z trzech osób: Sperbera z Krakowa, Fryzego z Warszawy, Pawłowskiego z Poznania. W pawilonie prasy wystawiać mogą osobno wydawcy książek.

Przedmioty sztuki będą pomieszczone w Poznaniu, w oddzielnym gmachu uniwersyteckim, wybudowanym przez Państwo i oddanym Powszechnej Wystawie Krajowej na wystawę sztuki, oraz na placu, znajdującym się między nim, a pałacem rządowym. Na obszernej dziedzińcu, odpowiednio uregulowanej oraz przyozdobionej, stanie model pomnika poległych lotników, wykonany przez artystę rzeźbiarza E. Witiga, rzeźba wielkich rozmiarów, oraz szereg innych rzeźb dekoracyjnych.

Wewnątrz gmachu sztuki znajdują pomieszczenie eksponaty dostarczone przez wystawowe stowarzyszenia artystyczne jak Sztuki Jednoróg z Krakowa, Rytm, Bractwo Św. Łukasza, Praesens, Pro Arte, Ład z Warszawy, Wileńskie Tow. Plastyków, Poznańskie Tow. Plastyk., Grupa Artystów Plastyków z Paryża, wreszcie Towarzystwo Rzeźba, jednoczące wszystkich wybitniejszych rzeźbiarzy polskich.

Do działu grafiki dostarcza materiałów Towarzystwo Grafików, mające swoją siedzibę w Warszawie.

Ponadto mogą wystawiać wszyscy artyści i niestowarzyszeni, których prace będą jednak podlegać osobnemu jury.

Szereg sal wypełnią wnętrza (matki, killimy i t. d.), zaprojektowane przez wybitnych artystów, specjalnie na Wystawę, a obecnie wykonywane w krajowych warsztatach.

Zywy nieboszczyk. Wesola komedia z Hamburga.

Jeden z posłów do parlamentu Rzeszy Niemieckiej interpelował obecnie w sprawie, która świadczy do jakich absurdów może doprowadzić w pewnych wypadkach biurokracizm prawniczy.

Marynarz niemiecki Wothke, który zaginął bez wieści w 1907 r., w 1912 r. był uznany przez sąd w Hamburgu za nieżyjącego.

Wkrótce potem rzekomy nieboszczyk pojawił się i oświadczył, że żyje, przyczem przedłożył wszelkie dokumenty, stwierdzające jego tożsamość.

Nic mu to jednak nie pomogło. Sąd obstał przy swoim orzeczeniu, i nie chciał uznać zmartwychwstania Wothkego.

„Żywy trup” nie mogąc odzyskać sądownie swoich praw obywatelskich i majątkowych, zwrócił się do jednego z posłów, z prośbą o interwencję w jego sprawie.

Posel wystosował list do sądowych władz w Hamburgu, wykazując, że Wothke żyje, płaci podatki, a zatem orzeczenie, uznające go za nieboszczyka, musi być jako błędne i bezpodstawne unieważnione.

Drożyzna.

Warszawa, (tel. wł.) Na onegdajszym posiedzeniu komisji statystycznej stwierdzono, że w listopadzie koszty utrzymania wzrosły o 1,6%.

Ponadto na drugim piętrze gmachu stworzy się salę reprezentacyjną, w której zgromadzi się kilkadziesiąt arcydzieł sztuki polskiej z trzema obrazami Jana Matejki, na czele W tym kierunku Ministerstwo W. R. i O. P. stawiło do dyspozycji obrazy, znajdujące się w zbiorach państwowych, a szereg poważnych zbieraczy zadeklarował użyczenie potrzebnych eksponatów na czas Wystawy.

W osobnej świetlicy będą pomieszczone kariony witrażów Mehoffera (37 sztuk), obrazujące długoletnią twórczość artysty w tej dziedzinie.

Wnętrze gmachów sztuki, obejmującego wystawę malarstwa, rzeźby, grafiki, przemysłu artystycznego, będzie ozdobione dekoracjami o najwyższym poziomie artystycznym.

W związku z Wystawą, przygotowuje się katalog, bogato ilustrowany, który będzie wydany z najwyższą pieczołowitością artystyczną, tak, aby stał się poszukiwanym dokumentem, oraz źródłową księgą pamiątkową zbiorowej manifestacji sztuki polskiej.

Prace organizacyjne działu sztuki są na ukończeniu. W najbliższych dniach, komisja, złożona z przedstawicieli stowarzyszeń wystawowych, dokona pod przewodnictwem dyrektora podziału sal, ustalając ostatecznie rozmieszczenie eksponatów.

W dniu Niepokalanego Poczęcia, Niepokalana, O Jedyną...

Niepokalana! O jedyną! Tyżes zjednała Twego Syna Dla naszej Polski w smutne dni...

Iżby tułaczów nędzny ród Dufność miał tedy jako wprzód, Gdy przął słoneczne dziadów sny...

Niepokalana święta Panno! Bądź pozdrowiona pieśnią ranną! Wstawaniem złotych zórz...

A choć tak biedne przeszłe drogi: Porosie w ciernie, w krwawe głogi! I ponad nami przeszło tyle burz —

Niepokalana! O Maryjo! Cudną nam kwitniesz dziś Lilią Z jakiegoż źródła niesiesz moc,

Że dziś idziemy pełni chwały, Chociaż ramiona w znoju mdlały Choć nas straszyla czarna noc?

Stanisław Boruń.

Bydgoszcz, w grudniu.

Miasto helleńskie odkopano na Ukrainie.

W wyniku intensywnych badań archeologicznych, prowadzonych w Oliwi koło Mikołajewa, dokonano ciekawych i bardzo cennych odkryć. Odkopano centralną dzielnicę miasta helleńskiego z. przed 2200 lat. Wśród znalezionych przedmiotów zwracają uwagę rzadkie okazy starożytnej ceramiki oraz fragmenty rzeźb. Odkopano wielki budynek kamienny, bogato ozdobiony marmurowymi ornamentami. Wewnątrz budynku znajdują się wielkie wazy marmurowe z napisami na cześć bogów greckich, gliniane płaskorzeźby i małe nakrycie do stołu, ozdobione akwarelowymi malowidłami.

Nowe kolegium polskie w Rzymie.

Ponieważ rząd włoski, celem rozszerzenia ulic, odkupił od Ojców Zmartwychwstańców dotychczasowe Collegium Polonum przy via dei Maroniti, ustalono w ostatnim czasie miejsce pod nowe kolegium polskie.

Bawiący obecnie w Rzymie ks. kardynał Prymas Hlond dla pewnych względów przeprowadził myśl, by nowe kolegium stanęło w najbliższym sąsiedztwie Ojca św., bo tuż pod ogrodami watykańskimi.

Sztuka spania.

Może więc bez wartości będą dla ludzi męczonych przez sen niedostateczny wskazówki pewnego psychologa angielskiego, który zaprzecza jakoby przez podłożenie pod głowę kilku poduszek, aby głowa znajdowała się wysoko, można osiągnąć sen dobry.

Pan ten twierdzi, że daleko słuszniej jest trzymać w łóżku nogi wyżej, niż głowę, aby utrzymać równomierny obieg krwi. Co do głowy, to wystarczy najzupełniej zwinięty koc, aby ją podtrzymać, leżąc bokiem. Wszak dżicy ludzie śpią doskonale, podkładając sobie pod kark kawałek drzewa. Japończycy również nie znają poduszek, trzymając głowę na wyszczelnianym, nieco wyższym stołeczku. Najlepszą podkładką ma być cylindryczny materacyk z włosia końskiego.

Spać należy na prawym boku, z twarzą ku wschodowi, nogi trzymać ciepło, a głowę chłodno, obudzawszy się zaś, zaraz wstać, bez wylegiwania się w łóżku.

Awantury w teatrze berlińskim. Józefina Baker, nie otrzymawszy naprzód gaży, odjechała przed swym występem.

Teatr berliński „Teater des Westens” był widownią niezwykłych awantur wśród publiczności. W teatrze tym występowała ostatnio gościnnie w ramach rewii „Bitte einsteigen” głośna tancerka Józefina Baker, paryska „Czarna Venus”. Według kontraktu występy gościnnie w tym teatrze skończyły się już przedwczoraj. Na życzenie dyrekcji jednak zgodziła się Józefina Baker na jeszcze kilka występów i miała grać jeszcze 4 razy. Wczoraj nagle zażądała tancerka za każdy wieczór 1000 marek i natychmiastowego wypłacenia z góry całej sumy za 4 występy. Dyrekcja teatru nie zgodziła się na to. Wówczas tancerka odparła, że nie wystąpi, zabra-

ła swoje kostjumy, rzuciła je do prywatnego samochodu i — odjechała.

Publiczność z niecierpliwości oczekiwała pojawienia się na scenie „Czarnej Venus”. Gdy cierpliwość jej się wyczerpała, zaczęła coraz gwałtowniej domagać się czekoladowej tancerki. W końcu doszło do takich hałaśliwych scen i takich wybryków ze strony publiczności, iż dyrekcja musiała przerwać przedstawienie i publiczności zwrócić pieniądze ze biletów. Celem uspokojenia awanturowanej się publiczności pojawił się na widowni oddział policjantów.

Hałaśliwe sceny rozgrywały się w dalszym ciągu przed teatrem i przeciągnęły się do późna w noc.

Kino KrystalPocz. o godz. 6,45 i 8,50.
w niedz. i św. o 8,30

Zniżki ważne.

Dzisiaj premiera!

Film dla wszystkich! Największa, najświetniejsza, nieprzeciętna sensacja, jaką kiedykolwiek Bydgoszcz widziała. Jubileuszowe dzieło filmowe produkcji 1928, słynnego artysty, ulubieńca publiczności

Luciano Albertini

wraz z jego świetnym zespołem jak

Vivian Gibson, Herman Picha i t. d.

oraz 15 słynnych Aafa Girls

w dramacie salonowo-sensacyjnym

w 12 aktach o niebywałym napięciu p. t.

Niezwyconyczyli **Chyleny nocy.**

rozgrywający się na tle oświecającej wystawy kabaretów i cyrku

Niewidziane dotąd popisy akrobatyczne i sceny cyrkowe.

Prócz tego nadprogram:

Najnowszy tyg. **Gaumonta.**

Bilety bezpłatne nieważne.

CORSO

**W niedzielę premiera!
„Olbrzym Gór“
Maciste.****KRONIKA**

Bydgoszcz, dnia 7 grudnia 1928 roku.

KALENDARZYKDzisiaj: Ambrożego b., Marcelego.
Jutro: Niepokalane Poczęcie N. M. P.
Wschód słońca: godz. 8.1.
Zachód słońca: godz. 15,42.**DYŻUR NOCNY W APTEKACH**

Od poniedziałku 3 hm. do niedzieli 9 hm. dyżurują:

- 1) Apteka Pod Aniołem, ul. Gdańska.
- 2) Apteka Kuźaja, ul. Długa.
- 3) Apteka Pod Łabędziem, ul. Gdańska.

Od niedzieli 9 hm. do poniedziałku 10 hm. dyżurują:

- 1) Apteka Pod Koroną, ul. Dworcowa.
- 2) Apteka Pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.

Wypożyczalnia książek „Lektor“, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI

Dzisiaj, w piątek premiera komedji T. Rittnera p. t. „Głupi Jakób“.

W sobotę, jako w dzień świąteczny i w niedzielę teatr czynny będzie trzy razy: w sobotę o godz. 1-iej w południe przedliczna bajka dla grzecznych dzieci „Niedźwiedź Miś“; o godz. 4-tej operetka Falla „Róża Stambuła“, wieczorem zaś powtórzenie piątkowej premiery, głośnej komedji T. Rittnera „Głupi Jakób“.

W niedzielę o godz. 1-iej po cenach najniższych „Niedźwiedź Miś“; o godz. 4-tej po cenach popularnych ostatni raz w sezonie komedja „Pieśń nad pieśniami“, wieczór zaś o godz. 8-mej „Faganini“.

W całej Polsce niema bardziej uparłego kandydata na samobójcę, jak nasz Sejm.

Jak wiadomo, komisja budżetowa skreśliła 12 milj. zł. przeznaczonych na uzbrojenie i utrzymanie dotychczasowego składu policji.

Co oznacza ten krok? Jest to akt przeciwpaństwowy w najszybszej formie. Bo jego bezpośrednim skutkiem byłoby otwarcie na oścież dróg dla akcji dywersyjnej i szpiegowskiej, a dalej odpowiedni z rozbrojeniem i redukcją policji wzrost przestępczości.

Co myśleli ci szanowni posłowie, gdy dla dokuczenia ministrowi nie wahali się pozbawić państwo podstawowych kredytów bezpieczeństwa? Trudno do ciebie co się wtedy działo w ich „obywatelskich“, pono tylko państwu służących mózgach. Ale wiemy jedno: że co tamtego tygodnia stało się w Warszawie, to nie mogłoby się zdarzyć ani w Berlinie, ani w Wiedniu, ani w Petersburgu. Ci sami posłowie, którzy wtedy reprezentowali polską i wynaradawianą ludność polską, nie mieli odwagi, by swym ciemiężcom odmówić „konieczności państwowych“. Dopiero we własnym państwie mieli tę czelność.

I to jest tragedią naszego parlamentaryzmu, naszego Sejmu, który pozostaje zawsze sobą: zaślepionym w przywaciu, obcym dla interesów państwa, szkodnikiem i demoralizatorem, jeszcze mniej państwowo myślącym, niż najgorsze, najciemniejsze odłamy naszego społeczeństwa. Bo nikt poza komunistami nie domaga się redukcji armji, rozbrojenia i rozpuszczenia policji. Niema obywatela, któryby nie wiedział, że są w państwie sprawy konieczne i nietykalne. Dopiero Sejm, ten Sejm, który ma być wykwitem społeczeństwa, zdobywa się na większość, podważając podstawy ładu i bezpieczeństwa. Jemu — wolno.

Mylicie się, panowie posłowie! Są

granice, których przekroczenie mści się. Głosując przeciw konieczności państwowym, nie utraciliście niemilego wam ministra, a spółczkowaliście sobie!

Można napisać sto artykułów w obronie parlamentaryzmu. Można gardłować na wiecach o konieczności demokracji sejmowej. Można niby djabła na ścianie malować „grozę dyktatury“. Wszystko to na nic. Bo jeden dzień taki, jak owo fatalne posiedzenie komisji budżetowej, wszystko zniszczy i przekreśli.

Jeden czyn obali wszystkie wysiłki najuczciwszej, najracjonalniejszej propagandy!

— Z powodu uroczystego święta Niepokalane Poczęcia N. M. P., następny numer „Dziennika Bydgoskiego“ wyjdzie w poniedziałek o zwykłym czasie.

— Obchód „Święta Matki“ w Resursie Kupieckiej. Tow. Kobiet „Jedność“ urządza w sobotę dnia 8 grudnia br. o godz. 4,30 w salach Resursy Kupieckiej „Obchód Święta Matki“ parafji Farnej, na który Szanowne Obywatelstwo jak najprzejmiej zaprasza. Program podaliśmy w numerze poprzednim. Podczas przerwy przygrywa muzyka. Bilety wcześniej nabyć można w biurze parafjalnym przy Farze.

— Wystawa obrazów. Wystawa obrazów warszawskich artystów malarzy, otwartą codziennie od godz. 10 r. do 7 wiecz. w sali Domu Katolickiego (ul. Grodzka 20), uzupełniona świeżo przybyłymi kilkonastoma eksponatami, budzi coraz większe zainteresowanie wśród licznie zwiedzającej ją publiczności. Młodzież szkolna od pierwszego zaraz dnia otwarcia tej wystawy zadokumentowała potrzebę tego rodzaju imprezy na terenie Bydgoszczy, uczęszczając gromadnie na pogadanki, wygłaszane o malarstwie polskim na tle rozwieszonych stu kilkunastu dzieł pierwszorzędnych artystów stołecznych.

Dla członków Stowarzyszeń i Związków rozmaitych, oraz dla urzędników państwowych — za okazaniem legitymacji — wejście na wystawę wraz z pogadanką, w kompletach większych, 50 groszy; dla młodzieży zaś szkolnej i dla żołnierzy tylko 20 groszy.

— Zabawa „Mikołajka“ Rodziny Wojskowej. Dnia 9 hm. o godz. 4 popoł. w sali Szkoły Oficerskiej odbędzie się zabawa „Mikołajka“ dla dzieci oficerów, podoficerów i osób cywilnych. Wejście 1 zł dla dzieci i dorosłych. Zaproszenia mogą otrzymywać osoby cywilne w sekretarjacie Rodziny Wojskowej (Jagiellońska 26) w piątek od godz. 17-iej do 19-iej, powołując się na członkinię R. W. lub oficera.

— Państwo Chłapowscy z Sobiejucho ofiarowali na gwiazdkę dla ubogich, będących pod opieką Konferencji Pań św. Wincentego a Paulo przy Farze; 3 ctr. żyta, 12 ctr. kartofli i 5 ctr. marchwi. — Szlachetnym ofiarodawcom serdeczne „Bóg zapłać“ składają ubodzy i Konferencja.

— Nabożeństwo prawosławne w cerkwi bractwa, Petersona 4, odbędzie się 8 hm. o godzinie 6 wieczorem i 9 hm. o godzinie 10 rano. W ten dzień odpust cerkiewny.

— Siostry Elżbietanki urządzają „Jasełka“. W niedzielę 9 grudnia o godzinie 4 po południu urządzają Siostry Elżbietanki z ochronką swoją (Petersona 2) Jasełka połączone ze śpiewem dzieci i odpowiednimi obrazami na sali p. Cerkwi. Zaprasza się niniejszem nie tylko rodziców i krewnych dzieci, ale szersze koła społeczeństwa.

— Wielki bal na rzecz IV. drużyny harcerek, który odbędzie się 12 stycznia w sali hotelu „pod Orłem“. Zebranie Komitetu organizacyjnego — liczne grono pań pod przewodnictwem pp. gen. Ehrbarowej i mec. Sobieckiej — odbyło się wczoraj i zagaił wiceprezes inż. Lisiecki. Dochód balu ma umożliwić wystanie IV. drużyny na wszechpolski zlot do Poznania i międzynarodowy do Liverpoolu. Drużyna posiada liczne nagrody, między innymi otrzymała w roku 1924 na międzynarodowym zlocie w Kopenhadze I. miejsce, w roku 1925 na obozie konkursowym w Netholu tytuł „Pierwsza Drużyna Rzeczypospolitej“, sztandar Prezydenta Polski i nagrodę przechodnią Nacelnictwa Z. H. P., a w roku 1927 mistrzostwo Hufca Bydgoskiego i puchar wędrowny i t. d.

— Plenarne zebranie Bydgoskiego Tow. Wioślarskiego przy bardzo licznych udziałach członków odbyło się w ubiegłym tygodniu w Hotelu Lengninga pod przewodnictwem prezesa p. Wł. Maciejewskiego. Porządek obrad zawierał szereg ważnych spraw, p. Malicki referował o posiedzeniu Polskiego Związku Tow. Wioślarskich, odbyłym ostatnio w Warszawie, a p. Maciejewski zdał sprawozdanie z przebiegu konferencji z p. wojewodą poznańskim w sprawie międzynarodowego regat o mistrzostwo Europy w Bydgoszczy, które zapowiadają się już obecnie nadzwyczaj ciekawie. Będzie to impreza, jakiej Bydgoszcz dotychczas nie widziała. Jako termin tych światowych regat przewidziano niedzielę 18 sierpnia 1929 r. Przyjazd pana Prezydenta Rzeczypospolitej jest zapewniony. Należy tylko wyrazić życzenie, aby poszczególne organizacje w tym dniu nie urządziły w Bydgoszczy żadnych innych imprez.

Sekretarz p. dyr. Żewicki mówił bardzo obszernie o pracy zarządu w ostatnim okresie, szczególnie o staraniach około wybudowania przez Miejski Komitet Wychowania Fizycznego dla ośrodka bydgoskiego zimowego basenu ćwiczebnego. Działalność sekcji sportów zimowych B. T. W. zilustrował kierownik tejże p. Jankowski. O ile tylko nastanie mróz, uruchomi się własną ślizgawkę w ogrodzie Patzera. Przy końcu zebrania omówiono szczegółowe imprezy zimowe B. T. W. O sprawach tych referowali pp. Wróblewski i Pilarczyk. Tradycyjny obchód gwiazdkowy odbędzie się w sobotę 22 grudnia w Resursie Kupieckiej, a wielki wspaniały bal maskowy w sobotę 5 stycznia w salach Strzelnicy. Przygotowania już są w toku. Nadmienić wypada, że do Towarzystwa przyjęto w ostatnich dwóch miesiącach około 50 nowych członków.

— Benzyna na 1500 kilometrów bezpłatnie! Jak właściciel „Autotechniki“ p. Czesław Kabaciński (Bydgoszcz, ulica Hermanna Frankiego 1) wczoraj w „Dzienniku Bydgoskim“ ogłosił, organizuje on w czasie od 8—15 grudnia wielki tydzień reklamowy samochodów angielskich „Morris“. Wystawione będą najnowsze modele samochodów osobowych i ciężarowych. Dla osób, które nabydą światowej sławy „Morrisa“ przewidziano p. Kabaciński wyjątkową premję: benzynę na przebycie 1500 kilometrów.

— Św. Mikołaj zapowiedział uroczyste zstąpienie z nieba w niedzielę dnia 9. hm. o godz. 5-tej po południu do sali miejskiego gimn. żeńskiego. Na program uroczystości złożą się: 1) Uroczysty ingres św. Mikołaja, w towarzystwie chórów anielskich, 2) Przemowa św. Mikołaja, 3) Rozdawanie podarków, 4) Zabawy. Uprasza się rodziców o dokładną oznaczenie podarków

imiem i nazwiskiem, tudzież o składanie ich w gimn. od godz. 11—12 przed południem w niedzielę 9. hm.

Wstęp dla dzieci 50 gr, dla dorosłych 1 zł.

Chrześcijańskie Zjedn. Zaw.

na okręg pomorsko-nadnotecki

urządza w niedzielę, dnia 9 grudnia br. w „Strzelnicy“ przy ulicy Toruńskiej wielki obchód

ku uczczeniu powstania listopadowego i dziesięciolecia Polski.

Program uroczystości:

Od godz. 5-tej po poł. koncert orkiestry.

Od godz. 5:30 zagajenie uroczystości przez prezesa okręgu Ch. Z. Z. p. Bi-gońskiego.

Występ Chóru Kolejarzy pod batutą p. Kabacińskiego z pieśniami: „Gaude Mater Polonia“ — „Sztandary Polskie na Kremlu“.

Wykład na temat: „Przez ciernie i głogi ku potędze odrodzonej Polski“ — p. kapitan Kulwiec.

Koncert orkiestry.

Solo skrzypce — p. Maria Jankowska: „Romans“ — Wieniawskiego; „Mazur“ — Zarzyckiego.

Akompanjament p. Zimmerówna.

Solo śpiew — p. Henryk Ryszewski: Arja z opery „Tosca“. — Pieśń: „Pamiętam ciche, jasne złote dni“ — Karłowicza.

Akompanjament: p. Tobiaszówna.

Występ Chóru Kolejarzy z pieśnią: „Psalm Kochanowskiego“.

Koncert orkiestry.

Żywe obrazy: „W niewoli“. — „Zmartwychwstanie“. — „Nasze hasło“.

Wspólna pieśń: „Nie damy ziemi!“

Bilety wstępu przy kasie po 50 gr., 1.— i 2.— złote.

O liczny udział prosząZarząd Okręgowy
Ch. Z. Z.

Założony w roku 1899

specjalny sklep i okularów

Oskar Meyer

właśc.: J. Jasiński i F. Zeller

ul. Gdańska 15 Bydgoszcz Telef. nr. 13-99

33598) naprzeciw Placu Wolności.

Starannie dopasowane, dobrze leżące okulary i binokle każdego rodzaju. Sumienne wykonanie recept lekarskich. Szybkie załatwienie wszystkich zleceń w nowoczesnie urządzonym warsztacie z zapędem elektr. Duży wybór lornetek teatralnych i polowych barometrów, lup oraz cyrkli.

Zlec. otrzym. pocztą załatwia się odwrotnie

W tramwaju.

— Pani Lepkowska, na ile przyńdzie funt masła do świąt?

— Może Bóg da, że na sześć złotych.

— Pani kieruje dycht na to, aby miastowe ludzie z głodu powymierali; we środe za mendel jaja żądała pani pięć piędziesiąt.

— A cóż pani myśli, że moje kury to siostry miłosierdzia, aby za darmo jaja niosły? Jak się kura nie nażre, to i nie siedzie.

— Ale przecie u pani jaja wyńdzie niedługo na czterdzieci groszy.

— A choćby i na pół złotygo. Na ulicy jajów nie znajduje. A jak znajdłam wczoraj na Grunwaldzkiej ulicy damską torybkę, to ją też i oddałam w komisarjacie.

— Nie musiało w ni wiele być.

— Trzydzieci groszy było. Ale żeby i majątek był, to ja sie na cudze nie zlakomie.

— Widzieli my to, jak pani na ostatnie wielkanocne święta branzoletkowy zegarek znalazła i ani rusz nie chciała go oddać.

— W moim koszyku między syrami był.

— A bo sie jakiejś pani z ręki osunął, gdy w koszyku gmyrała.

— Ale i tak być mogło, że mi chciała z zegarka prezent zrobić.

— Nu przecie! Ino zapomniła do niego i platerki dołożyć.

— Panie Antkowiak, niech pan tak nie wydziwia. Poco to kocieł przygania garncowi, poco? Pan jak gościowi resztkę wyda, to rachuj trzy razy, bo na pewne połowy brakuje.

— Trafi się, że za mało wydam, ale i tak już było, żem wydał za wiele. Tylko Ociec święty jest nieomylny.

— Ludzie, nie róbcieź ze siebie szwindlerów, bo to nie pasuje w tramwaju. Omaciacie i szkalujecie się niby w tym syjmie.

— A bo pewnie, Pan Antkowiak jest jak ten Sławek. Ino patrzeć, kiedy mnie na pojdynek zawoła.

— Nie zrobię ja tego, nie. Pani Lepkowska dość się codziń z mężem napojedynkuje.

— Ja z moim mężem? Bodaj mi ręka uschła nim bym go śmiała dotknąć. Ze sie ta poszturkamy żdziebko...

— Ładne mi żdziebko. Wczoraj spotkałem męża pani, to bidaka głowę miał tak obanaczoną jak ta kopuła na Klaryskach.

— Panie Antkowiak!...

— Pani Lepkowska, niech się pani nie wypira. Wiedzą na Czyżkówku, ile mąż smarów od pani codziń dostaje.

— Odemnie?

— No przecie nie odemnie, ani od pana Antkowiaka.

— Jezusie kochany, co też to za ploty ludzie puszczają! Gdzie jabym sie porwała na moigo męża. A głowa mu spuchła, bo tyle myśli i myśli...

— A on o czym myśli?

— Chce bez kogo na radzie miejski postawić wniosek, aby Brde, że to ma takie marne nazwisko, nazwał Pilsuda.

— Rynec... wysłać!

Komunikat Żeńskiego „Sokoła”.

Zebranie plenarne, przypadające na przyszłą środę, odbędzie się dopiero w **środek dnia 12 grudnia br. o godz. 7,30** w Sekretarjacie przy ul. Dworcowej nr. 2, na którym wygłosi I. część z cyklu „Nauka o Obywatelstwie” p. inspektor Klóskowski.

Pożądanym jest, aby Zarząd stanął w komplecie, a drużyna ćwicząca i młodzież Żeńskiego „Sokoła” zebrała się jaknajliczniej.

Czołem!

Zarząd.

— **Firma Zygmunt Musiał, przy ul. Długiej 52**, przygotowała obywatelstwu prawdziwą niespodziankę gwiazdkową, ustalając na okres świąteczny wyjątkowe ceny, umożliwiającą tem wszystkim tani zakup praktycznych podarków gwiazdkowych, jakimi są bezsprzecznie torebki damskie, walizki, teki do akt, teki szkolne, parasolki, laski, nesesery, portfele, portmonetki, przybory podróżne i inne przedmioty skórzano-galanteryjne. Nadzwyczaj bogaty wybór w tych artykułach i przystępne ceny dają zatem każdemu możliwość korzystania z tak rzadkiej okazji. W sobotę i w niedzielę urządza firma Musiał w magazynie wielką wystawę, na którą prosimy zwrócić uwagę. Patrz ogłoszenie.

— **Niepoprawny złodziej.** W zakładzie p. Kaźmierczaka przy Placu Teatralnym, pracował dłuższy czas jako dekorator niejaki Tanalski, dopuszczając się w tym czasie systematycznej kradzieży w firmie, którą poszkodził na kilka tysięcy złotych. Gdy sprawki T. wyszły na jaw i groziło mu ciężkie więzienie, p. Kaźmierczak wzruszony prośbami Tanalskiego litując się nad nim, darował mu jego przewinienia, biorąc od niego przyrzeczenie, że odtąd będzie już uczciwie pracował i nie dopuści się nigdy podobnego czynu. Ale Tanalski, mimo przyrzeczeń, nie myślał wcale poprawić się; otrzymawszy bowiem korzystną pracę dekoratora w firmie p. Aulichy w Starogardzie, okradał go tak samo, jak p. K., ale już nie na kilka, ale na kilkanaście tysięcy złotych poszkodził firmę. P. Aulich jednak nie dał się wziąć T. na jego przysięgi i zaklęcia, że będzie już żył uczciwie, lecz oddał go w ręce władz.

— **Zagadkowe zaginięcie.** Dnia 15 października br. wyjechała z domu rodzicielskiego w Jegli pow. lubawskiego, córka rolnika, 28-letnia Pelagia Manczyńska, rze komo do Bydgoszczy na posadę u p. Jende, zamieszkałego przy ul. Paderewskiego 7. Rodzice Manczyńskiej długo oczekiwali od córki wiadomości, a nie doczekawszy się, ojciec począł dowiadywać się o nią i stwierdził, że jej u p. Jendego niema i nigdy tam nie było. Zrozpaczeni rodzice, mimo poszukiwań, dotychczas nie wpadli na ślad swej córki; proszą więc każdego, ktoby wiedział co o zaginionej, aby doniósł o tem rodzicom lub najbliższej policji. Manczyńska jest wzrostu średniego, silnie zbudowana, blondyna, twarz blada, oczy szare, włosy krótko obcięte, ubrana w kapelusz z woalką i w płaszcz; mówi językiem niemieckim i polskim.

KAPIEL DZIECKA.

Przy ogromnej wrażliwości naskórka dziecięcego do mycia główki i ciała dziecka, należy używać specjalnie w tym celu spreparowanych mydeł, z których bezsprzecznie i zasłużenie największą popularnością cieszy się Mydło Bébé Szofmana. Po kąpieli unikać należy zbyt energicznego wycierania dziecka najdelikatniejszą nawet tkaniną. Niezmiernie bowiem czuły naskórek dziecięcy pod wpływem tarcia ulegnie zaczerwienieniu i zaognieniu. Nie wolno jednak pozostawiać dziecka w wilgoci, bo i wilgoć nader ujemnie wpływa na cerę dziecka. Należy więc po kąpieli dziecko lekko otrzeć z wody, poczem dokładnie przysypać je Pudrem Bébé Szofmana, a ciało dziecka będzie suche, świeże i zdrowe.

Przy moim fryzjerskim salonie męskim otworzyłem specjalny

salon damski.
Ondulacja, mycie głowy,
masaż elektryczny.

Ceny konkurencyjne.

Maksymilian Kamiński
33622) ul. Św. Trójcy 14.

Z posiedzenia Rady Miejskiej. Domorośli politycy zarzucają „Dziennikowi Bydgoskiemu”, iż korzystając z wolnych biletów — powiększa niedobory Teatru Miejskiego i krzywdzi miasto...

Bydgoszcz, 6 grudnia.

Rozmowy od samego rana w zacisznych śniadalniach, gdzie się zbierają radcy Magistratu, a wieczorem szepty tajemnicze sprytnych przywódców Endecji z matułkami P. P. S. — zapowiadały nowy, **koncentryczny atak** przeciw „Dziennikowi Bydgoskiemu” za to, że w dalszym ciągu ujawnia nieporządki magistrackie i wnika za kulisy różnych **spraw niezawsze czystych.**

Przy omawianiu gospodarki miejskiej (po lebkach) radny endecki **Lewandowicz** rozpoczął harce zapowiedzianego turnieju... Wnosi o **zatwierdzenie rachunków** za rok 1927/28, ponieważ poza wydawaniem pieniędzy nie raz bez poprzedniej uchwały Rady Miejskiej i drobnymi uchybieniami, na ogół Magistrat prowadzi rachunki prawidłowo. Tylko w **Teatrze Miejskim** — referuje p. Lewandowicz imieniem komisji budżetowej — nie wszystko jest w porządku, wydaje się bowiem **ważną ilość biletów teatralnych bezpłatnie.** „Dziennik Bydgoski” n. p. posiada 8 stałych miejsc, których **dyrekcja redakcji nie może odmówić, ponieważ naraziłaby się na bojkot (?)** Czy to nie wyzysk miasta? — woła r. Lewandowicz w stronę galerji. — To są ci, którzy **żdźbło widzą w oku bliźniego!**

Zgłasza się do głosu cichy wspólnik Endecji, r. **Lonatowski**, (P. P. S.) ten sam, któremu zachciewa się... krematorium w Bydgoszczy. Mówi głupio i **ordynarnie**, licząc na pobłażliwość prezydium i słuchaczy. Oburza się na niektórych kierowników urzędów, iż zakupują nowe „dekle” (teczki) do akt... założonych przed dwoma laty; jednemu się nawet zachciewa „zbytków”, bo sprawił sobie nowy ręcznik froterowy... i sam u kupca wyszukał kolorową tapetę do biura... **narażając miasto na wydatek kilku złotych...** Mała to suma — powiada nasz domorośli polityk — ale „**trzebno uważać!**” (Szkoda, że r. Lonatowski i jego towarzysze **nie uważali**, jak dygnitarze magistracy wyrzucali w błoto **dziesiątki tysięcy**, zamawiając artykuły w krakowskim „Kurierku” i „Głosie Prawdy”, które dziś leżą na strychu albo sprzedane może wkrótce będą do owijania śledzi...) Używszy sobie na następcy Żernickiego w Miejskim Urzędzie Statystycznym, „który nom nie dochodów nie przynosi...” **wsiadł Lonatosiu na karuzelę teatralną.**

— Teatr ma 60 tysięcy deficytu...

Odzywają się głosy: „To nie wiele na Bydgoszcz — Grudziądz daje więcej...”

— **Zmyłka! Stodwadzieścia tysięcy** poprawia się szybko nasz analfabeta — „Dziennik Bydgoski”, **ta szmata bydgo-**

ska, wszystkiemu winna, bo **nadużywa** teatru, mając nieraz **po 14 biletów darmochowych...**

Prezes Beyer przymruża oko znacząco, potem dzwoni lekko, lecz pozwala mówcy dalej w tonie karczemnym przemawiać, nie powołując go zaraz do porządku. Czy to później uczynił nie wiem, ponieważ sprawozdawca „Dziennika Bydgoskiego” **na znak protestu przeciw podobnemu postępowaniu prezydium Rady Miejskiej opuścił salę obrad.**

Radnemu Lonatowskiemu można jego potknięcie się wybaczyć. Nie posiada on przecie żadnej oglądy towarzyskiej. Rada Miejska zaś nie jest szkołą do kształcąca. Jeśli chodzi o **liczbę biletów redakcyjnych** to zarówno r. Lonatowski jak r. Lewandowicz zostali przez ludzi złośliwych **mylnie poinformowani.** Redakcja „Dziennika Bydgoskiego” ma tylko 2 stałe miejsca w Teatrze, jak to zresztą wszędzie jest w zwyczaju. Dyr. przesyła raz po raz wolne bilety poszczególnym członkom redakcji prosząc sama o to, aby „zaszczycili” premjerę czy jakieś specjalne widowisko obliczone na kasę. W zamian za to otrzymuje Teatr Miejski **bezpłatne wzmianki reklamowe**, nieraz dość obszerne. Wartość tych wzmianek można-by rocznie obliczyć na 10 tysięcy złotych, kiedy wartość 2—4 biletów przeciętnie po 5 złotych nie osiąga kwoty 1000 zł rocznie. Czyli innemi słowy: „Dziennik Bydgoski” **nie tylko że nie „nadużywa” ani krzywdzi miasta, lecz daje Teatrowi subwencję bardzo poważną, nie licząc za anonsie i komunikaty ani grosza.**

Koncentryczny atak wrogów „Dziennika” zatem znowu się nie udał. Nie jesteśmy rdetykalni, wolno radnym nas krytykować podobnie jak my to czynimy, atoli **wszystko w ramach przyzwolenia.** Czas już największy skończyć z taką Radą Miejską, w której kulawy prowadzi ślepego!

Ażebym na przyszłość uniknąć ataków i wogóle dyskusji czy to z Radą Miejską czy z Magistratem na temat teatru, redakcja „Dziennika Bydgoskiego” z dniem dzisiejszym **zrzeka się przynależnych jej wolnych miejsc w Teatrze Miejskim.** Wynikną z tego pewne konsekwencje, jak zaniechanie sprawozdań z przedstawień i zamieszczanie obszernych wzmianek reklamowych. Niech dyrekcja Teatru podziękuje za to swoim endecko - pepesowskim opiekunom.

Dla informacji Czytelników nadmieniamy, że **wszyscy radcy Magistratu i część radnych miejskich** korzystają z wolnych biletów — razem z żonami. Ciekawimy, ile korzyści też oni teatrowi przysparzają i jak się na teatrze znają?

u
gofibrody.

— Wi pan redaktor, ja bardzo żałuję, że ja szabi nie kandydował do Sejmu. Ja byłby teraz wydał pojedynek mojemu kolegi panu Grünbaum. I to byłby dziś największy sejmowy sensacja: Katzendreck contra Grünbaum.

Pan pita, naco by mi sze pojedynkowali, na jaki broni? My by sze zgodzili na szabel, ale z wielkim dystansu. Oszem kroki, jeden od drugi. Potem se-

kundanty spisaliby protokółu, że kodeksu honorowego stało sze nietylko zadosyć, ale nawet zadużo, i że po bezkrwawym pojedynku oba dżentelmeny rozeszli sze w przykłady zгоды.

Wi pan redaktor, gdzie jaby chciał widzieć te pojedynkowy metody? W naszym Rady miejski. Co tydzień jeden szmiertelny pojedynek, to za roku mamy całkiem swiży Rady miejski. Nie poczeba ji rozwiżywać, nie poczeba krachu z komisarzem, tylko zrobiłoby sze zmiany w drodze pojedynkowy ewolucji.

Co pan powi na ty łagodny zymy? Niebo jest mądrzejsze od naszego gabinet. Wi, że jak spuści sniegu i mrozu, to zaraz drożyny podskokni do góry. A nasz rząd o to sze spita? Podniesie

taryfy kolejowe, podniesie podatku, i nie pomisli o tem, że un podnosi ceny od jaji, zymniaki, szledzi, cebuli i czosnek.

Co?... przyjdzie taryfy maksymalny? Niech ji szlag trafi... Pan sze już kiedy najadł z taryfem maksymalnym? Ja jeszcze nie. Jak przyjdzie taryfy maksymalny na mlisko, to taryfy jest, a mliska nima.

Pan redaktor robi u siebie drzywko od Bożego Narodzenia? Ja już rychtuje drzywko dla moje bachory. Bede na nim uwiesić pierniki, parówki, ryby, jaji, ale wszystko powiesz tak wysoko, aby dzieci nie mogły dostać. A potem to ja im dam takiego sensu moralnego: to drzywko, moje dzieci, to jest symbolu waszy Ojczyzny — wszystko w ty Ojczyzny jest, ale poczeba być bardzo duży, aby można zni co urwać!

— **Święto Matki Boskiej** tradycyjnym świętem kupiectwa polskiego. Towarzystwo Kupców w Bydgoszczy przypomina swoim członkom, że odpowiednio do lat ubiegłych i w tym roku uczci tradycyjnym zwyczajem święto Matki Boskiej w dniu 8 grudnia wysłuchaniem wspólnej Mszy św. o godz. 9-tej rano w kościele Klarysek. Nie wątpimy, że nasze kupiectwo weźmie gremjalny udział w tem nabożeństwie. Zbiórka w kościele.

— **Wystawa gwiazdkowa** urządzona przez Czytelnię dla Kobiet, zostanie otwarta 8 bm. o godz. 12^{1/2} w lokalu „Wielkopolanki” Plac Teatralny. Lalki, ozdoby choinkowe, robótki ręczne, kilimy, obrazy. Codziennie otwarta od 10—7; od 4—7 bufet i koncert. Wstęp 50 gr, dla młodzieży szkolnej 25 gr.

— **Z Towarzystwa Krajoznawczego.** W nadchodzącą niedzielę odbędzie się wycieczka Tow. Krajoznawczego dla zwiedzenia będącej w robocie linii kolejowej Nowa Wieś—Kapuściska. Wyjazd o godz. 10-tej parowcem od głównej poczty. Powrót około godz. 2-giej po południu.

— **Przed 25 laty**, gdy niestrudzenie tworzącemu genjuszowi ludzkiemu udało się cudowny eksperyment wysyłania pierwszych znaków w przestrzenie eteru za pomocą drgań o wysokiej częstotliwości i odbierania ich tą samą drogą — przed 25 laty zostało założone towarzystwo Telefunken. Od ówczesnych pierwszych zacząć nań po dziś dzień dzieje towarzystwa Telefunken stanowiły dzieje techniki bez drutu. Każdy postęp wiedzy w tej dziedzinie doznał praktycznego zastosowania nasamprzód w laboratorium tow. Telefunken.

W bezprzykładowym zwycięskim pochodzie kroczyła firma Telefunken od powodzenia ku powodzeniu. Największe stacje nadawcze, najczulsze aparaty odbiorcze na świecie zostały wybudowane przez firmę Telefunken. Czy to stacja o wielkim rozmiarze, czy najmniejszy odbiornik radiowy, jeszcze nigdy nie zawiodło miano Telefunken. Przez produkcję setek tysięcy aparatów i milionów lamp, określenie Telefunken stało się znamieniem jakości o światowym znaczeniu. Miljonowa ilość lamp i nabyte w 25-letniej produkcji tylchże doświadczenia ręczą interesentom nietylko za ostatnią konstrukcję i nadzwyczajną tanią, ale także za zgoła niedoścignioną przez żadną inną firmę długoletnością.

Jedynie w kombinacji ze specjalnymi lampkami Telefunken mogą aparaty Telefunken ujawnić swe świetne przymioty w całej doskonałości. Interesentom zalecamy wymagać od sprzedawcy radjosprzętu zademonstrowania lampek Telefunken w aparatach Telefunken, a zadziwieni będą znamieniem współdziałaniem wyrobów Telefunkenowskich.

Z najlepszym ekstraktem mięsny

i wybornymi wyciągami z jarzyn są **MAGGlego** kostki buljonowe jaknajstaranniej przyrządzone. (33526)

Należy zważać na napis **MAGGI** i czerwono-żółte opakowanie.

Anglik jest dumny, gdy zagranicą może zażądać wyrobów swego kraju. Dlaczego my, Polacy, szukamy nawet we własnym kraju zagranicznych towarów?.. Czy to nie ubliża naszej ambicji narodowej?

Andrzejki w żeńskiej szkole zawodowej.

W dniu św. Andrzeja urządzili uczniowie Żeńskiej Szkoły Zawodowej wieczorek, połączony z tradycyjnym laniem ołowiu: celem dowiedzenia się, „co najbliższa przyszłość przyniesie“.

Do suto zastawionych stołów w pieczywo własnego wyrobu — to jest uczenie — a przyznać trzeba, że było bardzo smaczne — zasiadło grono profesorskie z kierowniczką p. Rubenauową, Zarząd T-wa Popierania Pracy Zawodowej Kobiet pp. Teskowa, Maciaszkowa, Rolbieska i przeszło 70 uczennic tej Szkoły i Kursów Gospodarczych. Nastrój panował prawie że rodzinny, a przyczyniły się do tego przygodne przemówienia prefekta ks. R. Kolipińskiego i p. inspektora Klóskowskiego, poczem przy kawce, gdzie próbowano pieczywa uczenie, a egzamin z tego wypadł dla nich nadspodziewanie, bawiono się ochocho i przykładnie.

Odlewianie ołowiu odbywało się zaś nad wieczorem, wywołując wiele humoru, zabawy i wesołych komentarzy.

A kiedy nadeszła pora, rozpromieniona młodzież rozchodziła się do domów, pełna jeszcze przeżytych wrażeń z „Andrzejek“.

— **Wszyscy do Szkoły Oficerskiej!** Tak więc jutro, w sobotę punktualnie o godz. 8 wiecz. spotykamy się wszyscy w Szkole Oficerskiej na dorocznej uroczystości św. Mikołaja. Kto chce dobrze i bardzo mile spędzić sobotni wieczór — ten nie będzie opieszalym i przyjdzie punktualnie o godz. 8-mej wieczór. Szkoda każdej chwili...

— **Gięgnięcie II-giej klasy 18-tej Półskiej Państwowej Loterii Klasowej.** Gięgnięcie II-giej klasy 18-tej Polskiej Państwowej Loterii Klasowej odbędzie się w środę i czwartek, dnia 12 i 13 grudnia 1928 roku.

— **Kiepurę oraz innych sławnych śpiewaków i artystów z całego świata** można usłyszeć tylko najprecyzyjniejszymi aparatami radiowymi, dającymi gwarancję dobrej i głośnej aulycji, jakie dostarcza znana ze swej solidności firma „Centrala Optyczna“ (właśc. St. Zakaszewski) ul. Gdańska 7, która codziennie odbiera uznania i podziękowania za dostarczenie odbiorniki i głośniki. Ceny dla każdego przystępne. Firma obejmuje za doskonałe działanie gwarancję, a nieodpowiadające zamienia, udzielając dogodny warunki spłaty, wobec czego ryzyka niema.

Do 24 b. m. udzielam 33655
10% rabatu gwiazdkowego.
Zygmunt Wiza Plac Teatralny nr. 3.

— **Firma M. Przybylski**, fabrykę cukrów i pralinek, odznaczoną w roku 1908 w Poznaniu złotym medalem, polecamy specjalnej uwadze Czytelników naszych, zwracając uwagę na dzisiejsze ogłoszenie.

Przeostroga przed oszustem.

Po miastach Pomorza i Poznańskiego jeździ jakiś osobnik, podający się za Stanisława Cederbauma, krewnego dyrektora Banku Handlowego w Łodzi p. Gnaukego i naciąga różne firmy na pożyczki i kredyty. Towarzyszy mu, przy tem jakaś kobieta, którą przedstawia za swą żonę. Zatrzymują się oni po kilka dni w mieście, zamieszkują w hotelach, w których również jedzą i piją na kredyt, powołując się zawsze na swe pokrewieństwo z wymienionym wyżej dyrektorem. Ostrzega się przed tą parą.

— **Tania sprzedaż gwiazdkowa.** Znana firma Tadeusz Ferber, magazyn bławatów w Bydgoszczy, ul. Gdańska 38 (róg ulicy Cieszkowskiego) tel. 619 urządzi jak corocznie wielką tanią sprzedaż gwiazdkową. Tym razem potrwa ta tania sprzedaż od 11-go do 24 grudnia włącznie. Okazja taniego zakupu jest tym razem faktycznie niecodzienna, a naoczne przekonanie się zadokumentuje o niskich i solidnych cenach. Firma Ferber jest znana ze swej bezwarunkowej rzetelności i tanioci, wobec czego zawdzięcza swe wielkie powodzenie, to też ją bardzo polecamy. Niech każdy tam śpieszy, a niewątpliwie bez towaru nie wyjdzie. Przygotowania do „Białego Tygodnia“ są w pełnym biegu.

— **Wieczornica Marjańska.** W sobotę, dnia 8 grudnia br. w sali p. Kočerki, ul. św. Trójcy 10 odbędzie się z okazji przyjęcia do Żywego Różańca Panien Uroczysta Wieczornica Marjańska, z następującym programem: 1) Śpiew chórowy: „Niepokalana święta Pani“ — M. O. Żukowski; 2) Deklamacja: „Modlitwa do Matki Boskiej“ — ks. Antoniewicz; 3) Wykład ks. prob. Skoniecznego: „Pod płaszczykiem opieki Najśw. Marji Panny w Lourdes“; 4) a) Ave Maria: Luzzi, b) Jasna Ludnica: Ludomir Różycki — p. inż. Stulgińska (solo); 5) „Obraz Najśw. Marji Panny“, dramat w 3 akt.; 6) Śpiew chórowy: „Pod sztandarem“ — F. Nowowiejski. Początek o godz. 7-mej wieczorem. Wstęp po 2 zł, 1,50 zł, 1 zł i 50 gr. Bilety o godz. 6-tej przy kasie. Wcześniej w kasie przy kościele św. Trójcy od godz. 9—3 w święto po nabożeństwach.

— **Najechanie przez wóz.** Wczoraj o g. 11,45 przy ulicy Wierzbickiego jakiś wóz jednokonny najechał na 65-letnią robotnicę Katarzynę Jurkiewicz. Zawezwane pogotowie ratunkowe odwiozło ją do szpitala, skąd po opatrzeniu lekkich polecezeń, jakie odniosła, udała się do domu.

— Niepopłatny to interes. Nikt nie chce na siebie brać ciężarów finansowych. Sam tedy muszę być redaktorem i wydawcą.

— I te trudności nie odstręczają pana?

— Wprzagnałem się w ten kierat w czasie dewaluacji walutowej, a kiedy się waluta „ustatkowała“, tuszyłem, że deficyt powstały wskutek dewaluacji będę mógł pokryć, i gdyby nie...

— Czemu się pan dyrektor zająknął?

— Bo mnie zabolalo niemile wspomnienie... Ot — ludzka nieuczciwość, która mi kosztów przysporzyła. A tak sumiennie skrupulatnie kosztą wszelkie obliczyłem! Ha! Stało się.

— Zato — jak sądzę — ma pan to zadowolienie, że pańska praca spotyka się z przychylnym przyjęciem.

— Owszem — nie mogę narzekać; zapotrzebowanie jest i wzrasta. Siegają po Księgę adresową hotele, restauracje, przejezdni, kupcy, przemysłowcy, lekarze, adwokaci, wszelakie komitety, towarzystwa, no — i zresztą każdemu odda ona usługę, ktokolwiek ma jakieś stosunki, znajomości w mieście.

— To przyznaję, gdyż i mnie niejednokrotnie uczciwie poinformowała, choć słyszę też o niektórych nielomaganiach Księgi.

— Pan redaktor ma na myśli usterki redakcyjne? Zaraz się wytłumaczę. Przede wszystkim zastrzegam się, że nieścisłości i błędy zawarte w mej Księdze najczęściej

PROGRAM W KINACH.

Kino DOM KATOLICKI dziś w piątek nieczynne. W sobotę, dnia 8 bm. arcyzabawny film p. t. „Pat i Patachon jako bankowcy“ w 8 aktach. Każdy zatem żądny rozrywki winien pospieszyć do kinoteatru Domu Katolickiego. Początek seansów o godz. 3,30, 5,20, 7 i 8,30. Ceny miejsc od 40 gr. do 2,10 zł.

KRISTAL. Jednym z najwięcej lubianych aktorów-akrobatów, jest Lucjano Albertini, który dziś ukaże się w sensacyjnym, cyrkowo-kryminalnym filmie p. t. „Niezwyciężony“ czyli „Hjeny nocy“, z udziałem Viv. Gibson, pięknej artystki. Wspaniała wystawa cyrkowa i kabaretowa, żywa akcja, zadziwiające sceny akrobatycznie-sportowe, zaciekawiają widza, wprost przykuwają do krzesła. Nadprogram tygodnik.

NOWOŚCI dało na ekran najwspanialszy cud sztuki filmowej, prawdziwy, rzeczywisty film hinduski „Śródmy cud świata“. Nigdy w żadnym filmie wschodnim nie pokazano tyle tajemnic kraju egzotycznego, jak w tym czarującym, najprawdziwszym, będącym żywym tłem niesłychanie interesującego dramatu. Grają wyłącznie Hindusi. „Policjant mimowoli“, farsa, oraz aktualności światowe w nadprogramie.

MARYSIENKA. „Niepotrzebny człowiek“ z Janningsem Tak pięknego, wzruszającego do głębi filmu, już dawno nie widziano na ekranie. Tragedja uczonego człowieka, który za jeden fałszywy, lekkomyślny krok w życiu, poświęcić musi swe szczęście rodzinne i wegetować w najskrajniejszej nędzy, daleko od świata i ludzi. Ale tak już jest od czasów Ewy: cherchez la femme! (szukaj kobietę!). Przyczyną upadku tego człowieka jest demoniczna kobieta... Genjalny artysta Emil Jannings jest osrodkiem niezmiernie interesującej akcji i odtwarza tytułową rolę tego wielkiego dramatu ludzkiego. Czy jako kochający i wierzni ojciec swych sześciu dzieci — gdzie zachwyca swą jowialnością — czy jako zgnębiony starzec, pełen rezygnacji, zawsze porwa publiczność, która śledzi każdy jego gest z zapartym oddechem. Wspaniała reżyserja świetnie uwypukliła niezwykle emocjonujące momenty dramatyczne. Wczorajsza premiera „Niepotrzebnego człowieka“ sprawiła potężne, bardzo głębokie wrażenie na widzach. Poziom prawdziwej sztuki filmowej naprawdę

bardzo wysoki. Szkoda tylko, że filmu tego nie wyświetliła się bez przerwy, zachowując ciągłość akcji.

CORSO. Tylko dziś i jutro po raz ostatni nadzwyczaj interesujący dramat sensacyjny pt. „Pancerny dyliżans“. Rolę główną kreuje ulubieniec publiczności Tom Mix. Nadprogram arcywesołe dwie komedje. W niedzielę premiera ultrasensacyjnego dramatu p. t. „Olbrzym gór“. W roli gł. Maciste. Prócz tego nadprogram.

JEDNODNIOWE ĆWICZENIA DUCHOWNE

dla Panien Różańcowych parafji św. Trójcy.

W uroczystość Niepokalanego Poczęcia N. M. P. odbędzie się o godz. 4-tej po poł. uroczyste przyjęcie do Żywego Różańca Panien.

Przed przyjęciem odbędą się jednodniowe ćwiczenia duchowne dla Panien Różańcowych parafji św. Trójcy.

Porządek ćwiczeń jest następujący:

W piątek, dnia 7 bm. o godz. 7 wieczorem ostatnia nauka.

W sobotę tj. w uroczystość Niepokalanego Poczęcia N. M. Panny o godz. 8 Msza św., podczas której przystąpią Panny Różańcowe do generalnej Komunii św.

Uprasza się wszystkie panny parafji św. Trójcy, aby w tych jednodniowych ćwiczeniach duchownych wzięły gorliwy udział.

ZE SPORTU.

1. K. S. „Polonia“ — 1. „Sparta“. W sobotę dnia 8. bm. w święto, odbędą się wielkie zawody w piłkę nożną na Stadionie Miejskim pomiędzy wyżej wymienionymi klubami. Oba zespoły spotykają się po raz pierwszy w tym roku i spodziewać się można nader ciekawych zawodów. „Sparta“ występuje w nowym i wzmocnionym składzie. Początek zawodów o godzinie 14.

K. S. „Iron“ — K. S. „Ostromecko“.

Zawody związkowe B klasy. Mecz odbędzie się w niedzielę 9 bm. o godz. 13,30 na stadionie miejskim.

W dniu 8-go i 9-go b. m., — t. j. w sobotę i niedzielę,
urządzą

**wystawę wewnętrzną
jedwabiu i towarów modnych**

na którą uprzejmie proszę zwrócić uwagę

H. M. Schulz

ul. Gdańska 15

Bydgoszcz

Telefon nr. 2125

Księga adresowa.

(telefonem z dyr. Weberem.)

— Panie dyrektorze! Śmiem zapytać, czy na rok następny będziemy mieli nowy egzemplarz Księgi adresowej? Słyszałem bowiem, że ubiegłego roku miał pan sporo kłopotów z wydawnictwem.

— Kłopoty kłopotami, a książka być musi, gdyż byłby to dyshonor dla mnie, gdybym wobec widocznego powrotu do normalnych stosunków lekka się pracy i kosztów. Dumny jestem z tego, że pod tym względem Bydgoszcz góruje nad większymi nawet miastami.

— Jakto? A Poznań, a Warszawa?...

— Warszawa nie posiada jej wcale, a Poznań ma ostatnią z przed 3 lat i to — zał się Boże! — ani się umyła do wydawnictwa naszego, o które dbam niezmiernie, aby nie powstydzili się wobec poprzedników.

— To już widocznie dawniej wprowadzono księgę adresową w Bydgoszczy.

— Tak jest! Już od 1860 r. wydawał ją skr. pól. niejaki Koch, potem Anders, a przedemną Gardiewsky.

— Ten ostatni zapewne Polak?

— Nazwisko nic nie mówi; myli się pan redaktor, to zniemczony Mazur, obecnie przeniósł swe penaty do Berlina. On redagował, a wydawnictwa podjął się Dittmann.

— A teraz nie znajdzie się wydawca?

pochodzą z winy społeczeństwa w naszym mieście, ponieważ rzadko kto dopilnuje zmian, jakie w jego życiu zachodzą, a przecież te ważne zmiany należy możliwie przedkładać do ksiąg meldunkowych.

— O jakich zmianach pan dyrektor mówi?

— Szczególnie chodzi o zawody i nazwiska; nie mniej też o imiona. N. p. osobnik X zameldował się przed laty jako terminator, a uzyskawszy dyplom mistrza, nie raczył tego podać do policji i obecnie ma do mnie pretensję, że go poniżam na kartach mej książki. Podobnie z nazwiskami. Niemcy pisali po swojemu Franz Sawatzki, a poczciwy pan Zawadzki zapomniał dać nam znać, że właściwe jego miano pisze się szczerze po polsku, a więc: Franciszek Zawadzki, syn swego ojca też Zawadzkiego. Niektórzy upominają się o tytuły doktorskie i inne i wymówkami mnie obrzucają, a doprawdy — to ich własne niedbalstwo.

— Nie byłoby może lepiej na czem innym się oprzeć, a nie na kartach meldunkowych?

— I o tem pomyślałem, ale spaliło na panewce. Rozesłałem formularze po mieszkańcach, lecz okazuje się, że do t. zw. berlińskiego systemu ludność jeszcze nie dojrzała: mnóstwo formularzy zaginęło — podejrzewam, że nie wypełniono ich z obawy przed opodatkowaniem; jeszcze więcej nieczytelnie i błędnie wypełniono. Czy pan

red. da wiare, że co drugie nazwisko błędnie lub nieczytelnie podane? Są też i tacy, co pragną, aby świat o ich istnieniu nie wiedział...

— Nie pozostaje zatem żadne inne źródło, jak księgi meldunkowe?

— Rocznik ostatni t. j. 1928 jest zwierciadłem rejestru meldunkowego, obecnie jednak biorę za podstawę listy wyborcze do sejmiku. Wiem, że i w nich wiele błędów, lecz co mam robić? Dążę do doskonałości, sam doglądam pracy, poprawiam, daję wskazówki, wogóle staram się przedłożyć publiczności jak najlepszy towar.

— Czy jednak cena nie jest wygórowana?

— Panie redaktorze! Toć to przecież ponad 500 stron druku; jest co wziąć w rękę, a nadto egzemplarz oprawny i do tego kolorowany plan miasta. Zważ pan, że przez 6 tygodni dwunastu ludzi pracuje nad zredagowaniem materiału, zważ też i to, że drukarnia chce zapłaty w gotówce, po której ja zgłaszam się do banku, i zanim mi się kosztą z rozsprzedaży wracają, muszę płacić procent. Uważam tedy, że 19 zł za taką rzecz nie jest wiele.

— Rzeczywiście, panie dyrektorze, wywoły panie księgi są słuszne, a co do mej osoby, ogromnie wdzięczny jestem za informacje dotyczące pańskiej żmudnej pracy, która by się panu opłacała; życząc tego z całego serca.

Marysieńka
Dziś (piątek)
3 przedstawienia

EMIL JANNINGS

Film należy obejrzeć zaraz od początku.

W natchnionem arcydziele geniuszu ludzkiego pod tytułem

„NIEPOTRZEBNY CZŁOWIEK”

Dla udogodnienia P. T. Publiczności dziś (w piątek) dane będą 3 przedstawienia. Początek dziś o godzinie 5.25, 7.20 i 9.51. Początek w sobotę i niedzielę o 3.30. Bilety ulgowe ważne, lecz tylko przy zajmowaniu miejsc przed rozp. i przedstawieniami

PURGAN

ROŚLINNY LEK PRZECZYSZCZAJĄCY

R. Barcikowski S. A. Poznań

Do nabycia w aptekach i drogerjach

Obstrukcja popęknięta błony śluzowej w kieszce oddechowej, źle funkcjonujące trawienie, rozkład i gnicie w kiszczkach, nadkwaśność soku żołądkowego, stan zapalny błony śluzowej języka, nieczysta cera na twarzy i plecach, czyraki, przemijają prędko przez użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Liczni lekarze i profesory już od dziesiątków lat stosują z jaknajlepszym skutkiem wodę Franciszka Józefa u dorosłych i dzieci. Żądać w apt. i drog. (37127)

Trzeba naprawić rynny. Przechodnie ulicą Kwiatową uskarżają się, że z dachu domu nr. 4 przy tejże ulicy, skutkiem zepsucia się rynny, woda podczas deszczu spływa strumieniami na chodnik, przez który wówczas przejść nie można, lecz trzeba schodzić na środek ulicy; ale nawet i na środku woda gnana wiatrem dosięga przechodniów. Pożądanym byłoby, aby gospodarz domu zajął się naprawą rynny.

Ujęto: 1 poszukiwanego, 1 włóczęgę, 5 pijaków, w tem dwie niewiasty i 2 kobiety za przekroczenia policyjno-obyczajowe.

Złodziejka, która wynajmowała się jako służąca

Od dłuższego już czasu grasowała na Pomorzu niejaka Helena Cichoracka, złodziejka, która wynajmowała się w różnych domach do służby, jako służąca, jedynie po to, aby następnie przy pomocy swego przyjaciela, Józefa Prokopowicza, dokonywać kradzieży. W ten sposób para ta okradła wiele domów, a ostatnio na kilka tysięcy złotych okradła gospodarza Jana Pączka w Waldowie, przy której to kradzieży Cichoracka została przychwycona; jednak kamrat jej Prokopowicz zdołał zbiec i ukrywa się przed odpowiedzialnością. Również z skradzionych przez nich rzeczy nie odszukać nie można. Cichoracka została przytransportowana do Bydgoszczy i umieszczona w tutejszych więzieniach sądowych, gdzie odpowiadać będzie za swe występki.

Ujęta na gościnnych występach.

Przybyły z Torunia do Bydgoszczy na gościnne występy trzy złodziejki składowe (szopenfeldziarki), niejaka Marja Wojnowska, lat 57, która jest już dobrze znana policji i od wczesnej młodości proceder złodziejski uprawia; 26-letnia Czesława Sazarowa i 25-letnia Natalja Wiczyńska. Trójka ta chodziła po składowach w Bydgoszczy i pod pozorem kupna towaru, kradła co się dało. Urządzały się one w ten sposób, że najstarsza i najdoświadczeńsza z nich Marja Wojnowska szła z koszem na rękę i kiedy dwie pozostałe przy oglądaniu

targowaniu towaru nieznacznie zrzuciły na ziemię którą z oglądanych sztuk, Wojnowska schylała się, podnosiła z ziemi towar i zręcznym złodziejskim sposobem chowała go do kosza. W ten sposób dokonały one kradzieży w firmie Nicewicz przy Zbożowym Rynku 11, w firmie Hildeszeim przy ul. Podwale 20 i in. Zostały one jednak przez naszą czujną policję ujęte, a skradzione towary, jak swetry, rękawiczki, czapki, odebrane i oddane w całości poszkodowanym firmom. Złodziejska trójka została umieszczona pod kluczem.

Zaginiony. Maksymilian Ohlke, kolejarz, zatrudniony w ekspedycji towarowej, zamieszkał przy ulicy Pięknej 42, po skończonej pracy w ekspedycji, wyszedł dn. 1 bm. o godz. 17-tej w towarzystwie trzech swoich kolegów, z którymi widziano go jeszcze tegoż dnia w różnych restauracjach, poczem już wszelki ślad po nim zaginął. Zaniepokojona żona uprasza wszystkich tych, którzyby mogli udzielić jakichkolwiek wiadomości o zaginionym, aby zechcieli o tem donieść policji, wzgl. jej samej. Ohlke ma lat 30, jest wzrostu 174 cm., brunet, ubrany w płaszcz flauszowy, mundur kolejowy i takąż czapkę.

Na gorącym uczynku kradzieży wódek. Dnia 5 bm. komendant policji powiatowej ujął na gorącym uczynku kradzieży wódek z wozu Gońca Inwalidów, 21-letniego. Jana Lewandowskiego, zamieszkałego przy ulicy Ułańskiej 3. Lewandowski dokonał kradzieży kilku butelek wódki w chwili, gdy goniec przystanął z wozem przed restauracją p. Ziółkiewicza przy narożniku ulic Śniadeckich i Sienkiewicza, aby odnieść zamówioną wódkę monopolową, którą rozwoził. Skradłszy wódkę, Lewandowski oddał ją drugiemu osobnikowi, który z nią zbiegł.

Wypadek przy pracy.

W fabryce maszyn F. Eberhardta i Sp. przy ulicy św. Trójcy, 18-letni uczeń Edmund Krüger zamieszkały na Czyżkówku, przy ulicy Bronikowskiego 3 a, będąc zajęty czyszczeniem cylindra maszyny parowej, spadł ze skrzyni i doznał wywichnięcia lewej ręki.

Polskie Stronnictwo Chrześ. Demokracji koło śródmieście.

Zebrańie odbędzie się w piątek dnia 7 grudnia o godz. 7 w „Ognisku” przy ulicy Jagiellońskiej 71.

Na zebrańie powyższe zapraszamy także Panie, które sprzyjają programowi Chrz. Dem. aby raczyły jak najliczniej na owe zebrańie przybyć, celem uzupełnienia zarządu.

Referat wygłosi p. redaktor Nowakowski, wobec tego o liczne przybycie prosi Zarząd.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebrańie filij pracowników cegielnianych odbędzie się w sobotę, dnia 8 bm. o godz. 6-tej wieczorem w lokalu p. Blocha (dawniej Jarnat) naprzeciw Sądu Okręg.

Zebrańie Ch. Z. Z. filij „Kabel Polski” odbędzie się w sobotę, dnia 8 grudnia br. o godz. 1-szej w południe w lokalu p. Blocha (dawniej Jarnat) naprzeciw Sądu.

Zebrańie rzemieślników rolnych powiatu wyrzyskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 8 grudnia br. o godz. 12,30 w „Domu Poliskim” w Wyrzysku.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Sekcja pływacka Bydg. Tow. Wioślarskiego. W sobotę, o godz. 10,30 rano w hotelu Lengninga odbędzie się zjazd delegatów Polskiego Zw. Pływackiego. Na zjazd ten zapraszamy wszystkich członków i prosimy o jak najliczniejsze przybycie.

Koło śpiewu „Odrodzenie”, Bielawy. Dziś wieczorem o godz. 7,30 w sali parafjalnej księży Misjonarzy miesięczne posiedzenie.

Sokół IV, Bielawy. W sobotę, 8 bm, pogrzeb s. p. druha Rybarczyka. Zbiórka z sztandarem o godz. 13,45 na nowym cmentarzu.

O. P. N. „Gwiazda”. Dziś o godz. 8-mej schadzka informacyjna w salce parafjalnej, dla wszystkich drużyn.

Pomorski Okręgowy Związek Pływacki komunikuje wszystkim towarzystwom i klubom, że termin jutrzejszego zjazdu delegatów P. Z. P. został przesunięty z godziny 9-ej na 10,30. Uprasza się o punktualne i liczne obesłanie zjazdu. Obrady odbędą się w hotelu Lengninga.

Tow. Kupców Detalistów br. społ. Plenarne zebrańie we wtorek 11 bm. o 8-ej w „Ognisku”, ul. Jagiellońska 71.

7 okazji święta Niepok. Pocz. N. M. P. w dniu 8 bm. i zarazem jako święta kupiectwa polskiego, Towarzystwo bierze wraz z sztandarem udział w mszy św. o 9-ej w kościele Klarysek.

Zamówienia oraz gotówkę na cukier oraz wszelkie inne dotychczasowe artykuły przyjmuje nieodwołalnie do wtorku poł. Bank Ludowy, Stary Rynek 11, tel. 927-938, prezes tel. 104.

Związek Młodzieży Pracuj. „Jedność”. Zebrańie plenarne w piątek 7 bm. o 7-ej, u Mellera, Plac Piast.

Bydgoski Klub Wioślarek. Plenarne zebrańie w środę, 12. bm. o godz. 8 wiecz. w sali hotelu Lengninga. Na porządku dziennym bardzo ważne sprawy. Obecność wszystkich członkiń konieczna.

K. S. Astoria Dziś w piątek schadzka nie odbędzie się.

Tow. Obywateli Rupiency i Kujawskiego Przedmieścia. Zebrańie mies. w sobotę 8 bm. o 4-ej po poł. w salce p. Węglarskiego.

S. M. P. Promyk. Próba generalna śpiewu na wieczornicę, w niedzielę o 9-ej przed poł. u p. Kocerkki.

Powstańcy i Wołacy, Okole! Do obdarzenia gwiazdka uprasza się o zgłoszenie członków i ich rodzin u druha sekretarza Bergmana, ul. Nakielska 14, do poniedziałku włącznie.

K. S. „Bydgoszcz”. Dziś o 8-ej u p. Bielawskiego przy ul. Szczecińskiej zebrańie miesięczne. Ważne sprawy.

Baczność, Kat. Tow. Rob. Pol. parafji Serca Jezusowego. W niedzielę dnia 9 bm. o 2-ej po poł. odbędzie się pogrzeb s. p. druha Józefa Nowakowskiego, z domu żaloby ul. Dworcowa 51 na nowy cmentarz. O liczny udział członków z sztandarem prosi zarząd.

Polskie Zjednoczenie drobnych Kupców. Zebrańie plenarne w sobotę 9 bm. o 4,30 po poł. u p. Mellera, Plac Piastowski 2.

Baczność! W sobotę 8 bm. o 7-ej wiecz. urzędują Koło amatorskie im. Bogusławskiego przedstawienie amatorskie „Na wymiarze”, w 3 aktach. Przedstawienie dla dzieci o godz. 2 po poł. Wstęp dla dorosłych wieczorem: 1 miejsc 1 zł, drugie 50 gr. Wstęp dla dzieci 20 gr. Członkowie oraz goście zaprasza się.

Lekcja koła śpiewu „Chopin” dziś w piątek u Kleinerta (4 śluz) o 7,30.

Powstańcy i Wołacy, Szwederowo. Zarząd wzywa Szan. Druhów do gremjalnego wzięcia udziału w „Bazarze”, który się odbędzie 8 i 9 grudnia na Szwederowie, urządzony przez Tow. Młodzieży.

Kol. Klub Sport „Sparta”. Sekcja piłki nożnej schadzka informacyjna w piątek, dnia 7 bm. o godz. 19 u p. Mussa, ul. Pomorska 44. Komplet 1. drużyny pożądany.

Sekcja lekkoatletyczna podaje do wiadomości, że ćwiczenia odbywają się w hali 62 p. p. w poniedziałki od godz. 19—22, w piątki od godziny 20,20—22,00; Zbiórka każdorazowo 15 min przed rozpoczęciem ćwiczeń w kasynie kolej.

Tow. śpiewu „Odrodzenie”. Miesięczne zebrańie w piątek, 7. bm. w salce zakładu ks. Misjonarzy przy ul. Ossolińskich o godz. 7,30.

Tow. Powst. i Wojaków „Macierz”. W myśl uchwały zebrańia w dniu 3. bm. opodatковано każdego członka kwotą 1 zł na urządzenie obchodu gwiazdkowego, który należy wpłacić przy równoczesnym przedłożeniu legitymacji u drh. J. Kaszubowskiego, skład papieru, ul. Niedźwiedzia 6.

Tow. Ośw. Relig. pod opieką św. Ignacego. Zebrańie odbędzie się w niedzielę, dnia 9. bm. o godz. 2 po poł. w sali p. Kleinerta, 4 śluz.

Powstańcy i Wołacy, Szwederowo. Zebrańie zarządu w poniedziałek, 10. bm. o godz. 7 wiecz. Zebrańie plenarne w środę, 12. bm. o godz. 6 wiecz. w lokalu drh. Kołodzieja ul. Ugory.

Stow. Kat. Abst. Zebrańie w niedzielę, dnia 9. bm. o godz. 2 po poł. w sal. Zakładu ks. ks. Misjonarzy, ul. Ossolińskich. O liczny udział członków uprasza się.

K. W. „Gryf”. Plenarne zebrańie odbędzie się dziś w piątek o 8-ej w sali hotelu Lengninga.

Zebrańie Tow. Kult.-Oświatowego Kobiet, im. Dąbrowski odbędzie się w niedzielę 9 bm. o 5-ej po poł. w lokalu „Złoty Róg”. Sprawa obchodu gwiazdkowego.

Stow. Służby żeńskiej pod wezw. św. Zyty. Zebrańie miesięczne w niedzielę, 9 bm. o 5-ej po poł. w szkole Sienkiewicza.

Tow. Obywateli Rupiency i przedmieścia Kujawskiego. Zebrańie miesięczne w sobotę, 8 bm. o 4-ej po poł. w lokalu p. Węglarskiego przy ul. Kujawskiej 27.

Związek Zwrotniczych starszych torowców, obchoćowych, zaporowych i ich kandydatów. Zebrańie w niedzielę 9 bm. o godz. 10 przed poł. w Kasynie Kolej, ul. Zygm. Augusta, na które zaprasza się wszystkich kolegów wymienionych kategorii bez względu na przynależność związkową. Referat wygł. prezes główny.

Tow. śpiewu „Arion”, Czyżkówko. Zebrańie miesięczne w sobotę 8 bm. o 12-ej w poł. w szkole. Uprasza się o przybycie wszystkich członków, goście mile widziani.

CENY TARGOWE W BYDGOSZCZY. Dnia 7 grudnia.

Mięso: wołowina 1,20—1,70, wieprzowina 1,20—1,70, słonina 1,60—1,70, baranina 1,30—1,50, cielęcina 1,00—1,50, smalec 2,00—2,40.

Nabiał: jaja 3,80—4,00, masło 3,30—3,50, ser 50—60.

Jarzyny: marchew 12—15, buraki 15, brukiew 10, cebula 20, kapusta 15—20, włoska 1 czerwona 20, pietruszka 40—50 funt.

Owoce: jabłka 20—60, gruszki 20—30, śliwki suszone 50, cytryny 25—30.

Drób: kurcząt (para) 4—6 zł, kury 4—6 zł, gęsi 10—15 zł, furt 1,30—1,80, kaczkki 5—8 zł, indyki 9—12 zł.

Ryby: liny 2,00—2,80, szczupaki 1,50—2,50, leszcze 70—1,50, karpie 2,00—3,00, karasie 60—2,00, płotki 60—1,20.

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 6 grudnia 1928 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	100,00—66,00
8% oblig. mias. Poznania z 1926 r.	92,00—90,00
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	95,00—90,00 (za 1 dolar)
4% listy zastaw. Pozn. Ziem. kredyt.	50,50—50,00
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred.	29,25—29,50
5% Pożyczka premj. serja II	0,00,00—100,00,00
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna	116,00—115,00
Bk. Kwilecki, Potocki i S-ka I em.	84,00—80,00
Bank Zw. Spółek Zarobk. I em.	84,00—80,00
Cegielski H. I em.	44,00—45,00
Hartwig C. I em.	46,00—46,00
Dr. Roman May I em.	0,00,00—120,00

Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 6 grudnia

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. pożycz. inwest.	113,50	112,50	112,60
5-proc. pożycz. premj. dol.	0,00,00	100,00	102,00
5-proc. pożycz. kon.	0,00,00	0,00,00	0,67,00
6-proc. pożycz. dol.	0,00,00	0,00,00	0,00,00
10-proc. pożycz. kol.	0,00,00	0,00,00	1,12,50
5-proc. pożycz. kol. konw.	0,00,00	0,00,00	0,60,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	175,00—176,00
Sila i Swiatlo	0,00,00—103,00
W. T. F. Cukru	50,00—50,50
Firley	0,00—56,00
Nobel	0,00—25,00
Cegielski	0,00—44,00
Lilpop	40,75—40,60
Modrzewów	35,00—35,25
Norblin	0,00,00—205,00
Ostrowieckie Zakłady	0,93,00—0,99,50
Rudzki	0,00,00—44,50
Starachowice	40,75—38,50
Haberbusch	0,00,00—225,00

Bank Polski płacił dnia 7 grudnia za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funt sterlingów	43,03
franki szwajcarskie	171,72
franki francuskie	34,71
marki niemieckie	211,66
guldeny gdańskie	172,28
szylingi austriackie	124,91
liry włoskie	46,52
korony czeskie	26,32

Stan wody w Wiśle dnia 7. 12 rano:

Zawichost	0,95
Warszawa	1,12
Płock	0,80
Toruń	0,85
Fordon	0,82
Chełmno	0,77
Grudziądz	0,92
Korzeniewo	1,26
Piekiwo	0,38
Tczew	0,24
Einlage	2,38
Schievenhorst	2,50

Koniaki - Romy - Araki
Whisky - Wódki - Likjery
Winkelhausen
od lat 83 wypróbowane
nie ustępują wyrobom
zagranicznym

STAROGARD-POMORZE — ZAŁ. 1846

Kosznik

Nieuczciwy pracownik.

W firmie B. Cyrus przy ul. Gdańskiej zatrudniony był w charakterze służącego 20-letni Julian Demel. Szef firmy p. Cyrus polubił bardzo młodego Demela, gdyż okazywał wiele sprytu i pracowitości i otaczał go istic ojcowską opieką, nie przypuszczając, że D. chciał się tylko wkraść w zaufanie swego chlebodawcy, aby później odplacić mu za jego dobroć czarną niewdzięcznością. Firma w tych dniach powierzyła D. 1150 złotych gotówki, celem uregulowania pewnego rachunku oraz futro damskie fokowe, wartości 1500 zł, które miał odnieść pod wskazany adres. Nieuczciwy chłopak widocznie czekał tylko na taką sposobność, gdyż przywłaszczył sobie gotówkę i futro, ułotnił się z tem bez śladu.

Firma ostrzega przed przejęciem fu-

tra i uprasza o przytrzymanie złodzieja w razie jego pojawienia się.

Demel jest wzrostu wysokiego, blondyn o bladej cerze.

Z sali sądowej.

O napad rabunkowy.

Przed pierwszą izbą karną sądu okręgowego odbyła się rozprawa przeciw 16-letniemu Leonowi Kujawowiczowi, oskarżonemu o napad rabunkowy.

Kujawowicz dnia 22 września br. przybył do mieszkania państwa Żaków, a zostawił tylko samą panią Żak, wszczął z nią rozmowę, oświadczając, iż przybył właścicie do jej męża, do którego miał interes. W toku rozmowy naraz zamknął drzwi na zasówkę i dobywszy rewolweru, pod jego groźbą, zażądał od p. Ż. wydania sobie pieniędzy. Wystraszona p. Ż. uciekła do dru-

giego pokoju, a oskarżony z wymierzonym do niej rewolwerem pobiegł za nią i domagał się w dalszym ciągu pieniędzy. Wówczas, wyleknioma do wysokiego stopnia kobieta wydobyla z biurka 40 zł, które oddała napastnikowi. Ten wzięwszy pieniądze, polecił jej zachować się cicho i wybiegł szybko z mieszkania.

Po dokonaniu tego czynu wyjechał koleją z Bydgoszczy i udał się do Gdańska. Gdy jednak pieniądze wyczerpały mu się, postanowił wrócić do Bydgoszczy i w powrotnej drodze został przychwycony w Tczewie.

Tłumaczył się, że chciał pojechać w świat, a nie mając na to pieniędzy, dopuścił się tego czynu, nie mając jednak zamiaru uczynić jakiegokolwiek krzywdy p. Żakowej, której męża znał, bo z nim razem kiedyś pracował w fabryce.

Po przeprowadzonej rozprawie sąd skazał oskarżonego przy uwzględnieniu oko-

liczności łagodzących i że nie był dotychczas karany, na 6 miesięcy więzienia zaliczeniem mu przebytego aresztu śledczego.

Wypadek przy pracy.

W fabryce metalu „Prodmetal”, 16-letni uczeń, Henryk Piekarski, zamieszkały przy ul. Ścieżka 12, będąc zajęty przy szlifowaniu odlewu żelaznego, doznał zaproszenia prawego oka, kawałkiem odlewu.

Złote i srebrne biżuterje, zegarki obrączki ślubne poleca po niskich cenach

W. Skoraczewski
Dworcowa 80, telefon nr. 1864

W czwartek dnia 6 grudnia o godz. 5.45 rano zasnął w Bogu opatrzone kilkakrotnie Sakramentami św. przeżywszy lat 59, po z wielką cierpliwością zniesionych cierpieniach mój najdroższy mąż, najukochańszy troskliwy ojciec, brat, szwagier i wuj ś. p.

Józef Nowakowski

o czem donoszą w ciężkim smutku pogrążeni
żona Leokadja z Czerwińskich i córka.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę dnia 9 grudnia 1928 r. o godzinie 2-giej po południu z domu żałoby ul. Dworcowa 51. Msza św. za spókoj duszy zmarłego odbędzie się w niedzielę o godz. 6 rano w kościele Najśw. Serca Jezusowego. (18734)

10.000 złotych nagrody

otrzyma ten, kto nam udowodni, iż to nie jest **nadzwyczajną okazją gwiazdkową**. Celem rozpowszechnienia naszych świętych wyrobów w całym kraju, rozsyłamy pamiątki gwiazdkowe, zawierające: bieliznę damską, męską, pończochy, skarpetki, chusteczki, irawaty i to wszystko za zł. 15, wliczając już koszt przesyłki. Taką pamiątką luksusową zł. 25. Płaci się przy odbiorze towaru na poczcie.

W zamówieniu podać jaką wysłać konfekcję: **damską, męską lub mieszaną.**

Szczegółowe cenniki wysyłamy na żądanie **bezpłatnie.**

Ilość paczek ograniczona, przeto bezzwłocznie zwrócić się listownie do Składu Fabrycznego (33685)

„Tkanina Krajowa” w Łodzi

Firma solidna — zatwierdzona urzędowo za nr. 11297

Skład
z eleganckim urządzeniem, przy głównej ulicy Torunia korzystnie sprzedam. Oferty do filji Dz. Bydg. Toruń, pod „Skład” 29862

Panna
z gospodarstwa lat 27 z posagiem 5 tys. i wyprawa, pragnie wyjść zamąż za urzędnika lub wojskowego. Of. z fotografią do Dz. Bydg. pod „S. B.”

Sprzedaż gwiazdkowa OBUWIE

damskie, męskie i dziecięce w wielkim wyborze i po cenach
zniżonych oraz

Śniegowce i kalosze

poleca
najpoważniejszy skład obuwia

JAN ZIELIŃSKI

Bydgoszcz, Gdańska 164 Toruń, Szeroka 31
Telefon 1652 Telefon 175

33612

Najdogodniejszy
otwieracz do pudełka!

Po otwarciu pudełka ręce
pozostaną czyste!!

Żądajcie bezpłatnie obrasków serjowych
przy zakupie naszych wyrobów.

Urbino
czyści i pielęgnuje dziennie
miljony trzewików.

Na Gwiazdkę!

Meble klubowe
Meble drobne
Dywany
Dekoracje
Materiały meblowe

Otto Pfefferkorn

Artystyczna wystawa urządzeń mieszkaniowych

Telefon 331 i 432 Bydgoszcz ul. Dworcowa 94.

33650)

Baczność! Wpp. Myśliwi! Mieszkania

Skóry wszelkiego rodzaju zwierząt dzikich oraz domowych w stanie surowym kupuje

PELZHAUS TOPELSON, GDAŃSK

Gr. Wollwebergasse 24, I., tel. 26562. (155200)

5 do 6-pokojowego poszuku

zaraz lub od 1 stycznia. Placę czynsz z góry, resztę podług ugody.

Łaskawe zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego „K. K. N.” (3320)

Wielka wyprzedaż gwiazdkowa

od poniedziałku dnia 10 XII do poniedziałku dnia 24 XII 1928 roku.

Z dniem 10 b. m. urządzamy naszą doroczną

Wyprzedaż gwiazdkową trwającą do dnia 24 b. m. włącznie.

Odłożyliśmy większe partie towarów, jak: **Jedwabie, perkalę, popeliny jedw. i wełn., rypsy na suknie i płaszcze, które po bajecznie**

niskich cenach

sprzedawać będziemy.

Na wszystkie inne towary
udzielać będziemy
w czasie wyprzedaży ...

10% rabatu 10%
kasowego

Siuchniński & Stobiecki Bydgoszcz
Stary Rynek 3. Telefon 123.

WŁOSKA SPÓŁKA AKCYJNA

„RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ”

Adriatyckie Towarzystwo Ubezpieczeń w Tryjeście

Rok założenia 1838

Kapitały gwarancyjne lirów 550.000.000

przyjmuje ubezpieczenia:

na życie, od nieszczęśliwych wypadków, od odpowiedzialności prawno-cywilnej, od ognia i kradzieży z włamaniem. (33653)

Przedstawicielstwo na Poznańskie i Pomorze w Poznaniu, Skarbowa 16

Reprezentacje i agentury we wszystkich miejscowościach Rzeczypospolitej Polskiej.

Zdolni zastępcy poszukiwani na dogodnych warunkach.

Magistrat miasta Koronowa

poszukuje z dniem 1 stycznia 1929 roku

- rachmistrza
- asystenta miejskiego

Do a) pełni równocześnie funkcje kierownika kas miejskich w Zarządzie Komunalnej Kasy Oszczędności i dlatego reflektuje się tylko na poważne siły, mogące wykazać długoletnią praktykę w kasach komunalnych, a szczególnie znajomość nowych przepisów kasowo-rachunkowych i fachowość bankową-komunalną.

Do b) wymaga się wiek co najmniej 25 lat i również długoletnią praktykę samorządową, a szczególnie w sprawach policyjnych.

Pobory do a) gr. X. ewent. IX., do b) XII. gr. ustawy wojsk. urzęd. państw. i wojska z d. 9. X. 23 r. plus 10 proc. dodatku kom.

Inwalidzi wojenni z odpowiedn. kwalifikacjami mają pierwszeństwo.

Podania wraz z życiorysem i uwierzytelnionymi odpisami świadectw, których się nie zwraca — składać należy do 20 grudnia br. (33687)

Koronowo, dnia 29. listopada 1928 r.

Magistrat

(—) Wodniczak, burmistrz.

Przetarg.

BYDGOSKA GAZOWNIA MIEJSKA

sprzeda w drodze publicznego przetargu

**200 ton smoły destylowanej
10 ton benzolu motorowego.**

Oferety należy składać w zalakowanych kopertach z napisem: „Ofereta na smołę destylowaną i osobno „Ofereta na benzol motorowy” z podaniem ceny loco Gazownia Bydgoszcz do Gazowni Miejskiej w Bydgoszczy w terminie do **11-go grudnia** godz. 11-tej. Otwarcie ofert nastąpi tegoż dnia o godzinie 12-tej w Gazowni Miejskiej, pokój nr. 8.

Dyrektor Gazowni zastrzeżo sobie wybór oferenta według swobodnego uznania lub nieuwzględnienie żadnej oferty. Termin odbioru smoły względnie benzolu w 60 dniach od daty podpisania umowy.

Tylko hurtownie!

Zapraszamy

Tylko hurtownie!

p. p. Detalistów

do odwiedzenia naszej wystawy

ozdób choinkowych

Przeszło 500 wzorów — Zniżone ceny!
Pierwszorzędny towar!

„Hadroga” Sp. Akc. Bydgoszcz

Hurtownia drogeryjna: ulica Matejki 1.

33518

Przyjazd do Warszawy zbyteczny

Złatwiamy zlecenia i informujemy o sprawach we wszystkich instytucjach państwowych, handlowo-przemysłowych i finansowych. — Porady prawne i reklamacje podatkowe. — Informacje handlowe, windykacja należności, pożyczki i pożyczki, sprzedaż i kupno nieruchomości. — Posiadamy korespondentów we wszystkich miastach Polski. 33625

T. wo „AJENCJA STOLECZNA” - Warszawa
pl. Małachowskiego 2, telef. 27-91 i 185-05. Telegramy: „Inhadom”.

Ważne!

Przyjmę zastępczo na meble lub inne artykuły.

Mam obszerne lokale z wystawowym oknem wśródmiesca.

Zgłoszenia do „Par” Poznań, Al. Marcinkowskie, o nr. 11 pod nr. 5746. 33351

Kupuję każda ilość dziełczyzny, drobiu, owoców, masła i sera. Przybędę w przyszłym tygodniu osobiście. Piśmiennie oferty 33631

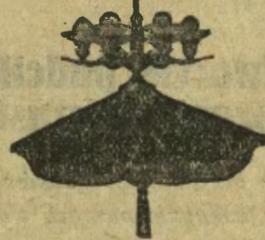
M. Fözner
Danzig-Lanzfahr
Mirchauerweg 61.

Najmilsze podarki
gwiazdkowe
Angela
wody koloriskie
wody kwiatowe

**Przybory
do oświetlenia**

dla wszelkich celów, stylowe,
podług przepisów świetlnych.

Bezpłatna porada.

A. Hensel
ulica Dworcowa 97

Telefony 193 i 408.
3. 19

Czytają się
„Dziennik Bydgoski”

„AUTOTECHNIKA“

właśc.: Czesław Kabaciński

Przedstawicielstwo na Okręg Bydgoski
największych angielskich fabryk samochodowych

„MORRIS“

organizuje między 8 i 15 grudnia r. b. w swym salonie
w Bydgoszczy przy ul. Herm. Frankego 1
wielki tydzień reklamowy
samochodów „MORRIS“

W czasie tygodnia tego wystawione zostaną **wszystkie najnowsze modele samochodów osobowych i ciężarowych**, które zdobyły rynki automobilowe całego świata.

Firma „Autotechnika“ przeznaczyła dla osób, które nabędą samochód „MORRIS“ w ciągu tygodnia wystawowego **wyjatkową premję: bezpłatne dodanie benzyny**, wystarczającej na przebiecie **1.500 km.** (33436)

Odwiedzajcie salon przy ulicy Hermana Frankego nr. 1!

Najpraktyczniejsze Podarunki Gwiazdkowe

Torebkę	Nabyć można	Parasol
żonie	w firmie	matce
Teke	Dawid Bielan	Biuwar
synowi		córcie
Portfel		Portmonetkę
mężowi		ojcu
Manicure		Neseser
narzeczonej		narzeczonemu
Walizkę		Laskę
teściowej		teściowi

TORUŃ
Now. Rynek
33610

Bloczki kalendarzowe

małe 4 1/2 x 6 cm. dostarcza póki zapas starczy
100 sztuk 20 zł, — 1000 sztuk 190 zł za po-
przedniem nadesłaniem gotówki lub za zali-
czeniem. Wzory na żądanie. 33683

Drukarnia Centralna w Śremie.

Sekretarz

adwokacki i notarialny

z długoletnią praktyką sądową jak i adwo-
kacko-notarialną, zmieni posadę z dniem
1 stycznia 1929 r. lub później.

Laskawe zgłoszenia uprasza się do Dz.
Bydg. pod „Sekretarz“.

(33680)

Przedstawicielstwo

oddam na moje artykuły zabawkowe (metalowe)
pierwszorzędny, trwałe, arcyzabawny artykuł dla dzieci
i dorosłych, łatwo sprzedający spec. na prowincji. Zgł.

Stanisław Sternalski

Bydgoszcz 4, Okole, ulica Kanałowa nr. 8.

Praktyczne podarki gwiazdkowe

dla Panów: koszulki, kołnierze, pyjamy,
bonjourki, krawaty, rękawiczki,
kapelusze, czapki, laski, parasole,
pulowery, trykotaże, szale, ca-
chenez, szlafroki, pledy, skarpetki,
szelki i t. d.

dla Pań: wykwin. bielizna, pyjamy, pończochy,
rękawiczki, szale, apaszki, cachenez,
chusteczki, trykotaże i t. d.

Olbrymi wybór, najlepsze gatunki - Ceny konkurencyjne

Adam Ziemiński

Bydgoszcz, Gdańska 21.

33609

Samochody

Nowości na rok 1929

Patentowane resorowanie

(ruchome osie)

Typ 17 - 9/40 KM. 6-cyl.

Typ 30 - 6/24 KM. 4-cyl.

Typ 12 - 4/14 KM. 2-cyl.

wytworne, modne i ekonomiczne

„Tatra - Auto“

Sp. z o. o.

Skład fabryczny:

Poznań - ulica Kantaka nr. 7.

Telefon nr. 40-24.

32176

Ogłoszenia w „Dzienniku Bydgoskim“ odnoszą
najlepszy skutek!

**Piękny Serwis
porcelanowy
Najlepszy podarek
gwiazdkowy
H. Dymkowski
Bydgoszcz
Gdańska 2. Tel. 1037.**

L. Kapela

Godła emalowane
Fija: Bydgoszcz
Gdańska 37. Tel. 1006.
24262

Jutro wielkie kulanie w kregle

o premje. Początek o
godz. 14 przed poł. (33649)
Boehke
ul. Jagiellońska 9.

Obiady

domowe bardzo smacz-
ne z 3 dań 1,20 zł wy-
wydaje 18761
Pensjonat Weber
Jagiellońska 15
vis a vis Teatru.

Obiady z 3 dań
1,20 zł poleca 21251
ogród Patzera
i restauracja.

Ważne dla Pp. Właścicieli i Kierowców samochodowych!
Niniejszem podaję do łask. wiadomości, że z dniem 22 XI. br.
nabyłem od firmy „Technomotor“

warsztaty mechaniczno-samochodowe

przy ulicy Dworcowej nr. 77/78, zajazd z ulicy Podolskiej nr. 15.

Warsztat ten urządzony według najnowszych postępów techniki i pod
fachowem w danej dziedzinie wybitnym kierownictwem, daje możność wy-
konywania wszelkich prac ku zupełnemu zadowoleniu P. T. Klient-
tów po cenach bezkonkurencyjnych. 18562

Dużur nocny!

Warsztaty Ślus.-Mechan. i Samochodowe **Tadeusz Lewandowski**

MAGISTRAT MIASTA TUCHOLI

zamierza

33685

kilka sierot obojga płci w wieku 4-13 lat

umieścić w domach prywatnych.

Uprasza się o zgłoszenia.

(-) Saganowski, burmistrz.

Celem opróżnienia placu sprzedajemy

cegły po zł 65 za tysiąc

franco wagon Ostromecko. — Równocześnie sprzedajemy

dreny.

Zarząd Dóbr Ostromecko.

33694

Baczność!

Rest. Hotel „Rios“

Bydgoszcz, Długa 53

wydaje (25235)

Śniadania . . . po 0,60 zł

obiady z 3 dań „ 1,00 „

kolacje z 2 dań „ 1,00 „

Kuchnia doborowa.

Napoje dobrze pielęgnowane

Codziennie koncert.

Niskie ceny.

Złote medale

na każdej wystawie.

Zastępstwa:

Warszawa - Katowice

Poznań - Gdańsk - Lwów

31629)

Znawcy kupują

Pianina Jüfime'go

Centrala Pianin

Bydgoszcz

ulica Pomorska 10

Tel. 17-38

Pomimo znanych niskich cen
udzielam w czasie

sprzedaży gwiazdkowej

rozpoczynającej się z dniem dzisiejszym

10% rabatu

przy kupnie za gotówkę

K. Jarociński

Toruń

Stary Rynek 29.

Poznań

Stary Rynek 44.

Gniezno

Chrobrego 1.

33589)

Wielki wybór!

Ceny niskie!

Na nadchodzącą gwiazdkę

polecam w wielkim wyborze po cenach najniższych
cukierki, czekoladki, bombonierki, marcepany,
biszkoty, pierniki, gwiazdory, w najrozsm. wielkość.

Skład cukierków i czekolady

„Carmel”

Bydgoszcz, ul. Dworcowa 65.

Ceny niskie!

33046

Wielki wybór!

„Moca”

ulica Dworcowa 35 - tel. 2154

poleca:

święteczną kawę, herbatę, kakao,
orzechy, pierniki, marcepany, keksy,
bombonierki oraz wszelkie przybory
do pieczenia i na stół gwiazdkowy.

(33597)

Pierwszorządny

SKŁAD FUTER

poleca wielki wybór karakulowych z całych
skór pod gwarancją z najlepszych gatunków:
futra białe, tchórze, piszczańki,
krety sełowe, żrebaki. Wykonanie
podług modeli paryskich. Oraz skór
wszelkiego rodzaju, wydry amerykań-
skie, nurki, bobry, lisy prawdziwe itp.

Ceny niskie!

Ceny niskie!

A. Zajewski, Poznań,
ul. Fredry nr. 1.

33521

Radioodbiorniki

od 1 do 9 lampowych

własnego i zagran. wyrob. - z gwarancją selektywności i czystego odbioru

GŁOSNIKI i wszelkie przybory do budowy

Wielki wybór nowości — Solidne ceny

St. Zakaszewski Centrala

Bydgoszcz, ul. Gdańska 7. Tel. 1099.

80569)

Tapety

Linoleum

Ceraty

Sięszyk, ul. Długa 34.

20686)

Obe gę

rzucaną na panią Annę Kijew-
ską z zalem co
tam.

Rychlińska Elżbieta.

Za zgodność Gierszewski
sędzia polubowy.

Z powodu nowotwarca składu polecam
na czas gwiazdkowy
po znacznie niższej cenie

Plaszcze damskie rypsove od 50 zł

.. (33411) .. pluszowe „100”

.. (33411) .. kremkowe „70”

Plaszcze i ubrania męskie oraz kapelu-
sze męskie i damskie także białe.

Ceny korzystne! Ceny korzystne!

Kolejarzom i urzędnikom udzielam kredytu.

L. Dorożynski

Długa 32 Bydgoszcz Firma chrześc.

Nasze babki
Nasze matki
i my same

używamy do pielęgnowania ciałek naszych
dzieci tylko

**PUDRU I MYDŁA
BEBE SZOFMANA**

Wobec braku benzyny

kupujcie 33517

oczyszczony górnośląski 90%

benzol motorowy B. V.

pełnowartościowe i ekonomiczne
paliwo do wszystkich samochodów.

Bronisław Zamiała, Bydgoszcz

Na Groby 8-10. Telefon 1478 i 2140.

Bank M. Stadthagen Tow. Akc. Bydgoszcz.

Załatwiamy wszelkie czynności bankowe. Wynajmujemy pancerne schowki.

Przyjmujemy wkłady oszczędnościowe, złotowe, walutowe na korzystnych warunkach.

kasy czynne od godziny 8.30 do 1.30.

(28878)

RADJO

APARATY OD NAJPROSTSZYCH DO NAJDOSKONALSZYCH FABRYKACJI WŁASNEJ I ZAGRANICZNEJ - WSZELKI SPRZĘT RADJOWY W OLBRZYMI WYBORZE - CENY BEZKONKURENCYJNE - DLA P.P. ODSPRZEDAWCÓW, ZRZESZEŃ I KÓŁ RADJOAMATORSKICH ODPOWIEDNIE RABATY - PROSIMY ŻAĆ CENNIKÓW WZGLĘDNE KOSZTORYSÓW

POZNAŃSKIE TOW. TELEFONÓW

CENTRALA: POZNAŃ, ULICA JASNA 9 TELEFON: NR. 69-37, 69-41 ROK ZAŁOŻENIA 1908
Z O. P. POZNAŃ, UL. FRANCISZKA RATAJCZAKA 39 BYDGOSZCZ, UL. JAGIELLOŃSKA 65/66 (33532) ROK ZAŁOŻENIA 1908

Przejąłem praktykę dentystyczną od pani **D. Mosler** (30257)
Lekarz dentysta M. Szpilman
Gdańska 147. Gdańska 147.
Nowoczesna technika dentystyczna.

Rok założ. 1898

Gdańska 75a
mistrz malarski
Wykonuje wszelkie prace wewnętrzne i zewnętrzne. — Własne rusztowania.
Ceny umiarkowane. Solidne wykonanie. (30913)

Bacność! (32915)
Bank Ludowy
E. G. m. unbeschränkter Haftpflicht
Gdańsk, Jopengasse 47
Założony 1901. Telefony 21824 i 24786.
Kont. czek. Gdańsk 043, P. K. O. Poznań 207 101
Od wkładów (depozytów) w złotych, dolarach i guldenach płaci do 10 proc. stosownie do umowy wypowiedzenia.
Wydaje skarbonki oszczędnościowe. — Zamiana złotych polskich po najwyższym kursie. — Złatwia wszelkie transakcje wchodzące w zakres bankowości.

Żelazo, blachę, gwoździe,
osie i buksy do wozów
odkładnie, lemieszki
podkowy
śruby i nity (23397)
poleca po przystępnych cenach
Fa. JULJ. MUSOLFF
Tow. z ogr. poręką
ul. Gdańska 6 BYDGOSZCZ Tel. 26 i 1650

Pierze i puch
koldry (32895)
materiały bielizniane
gotowa pościel.
A. Zwierzycka
Bydgoszcz, Dworcowa 74.
Prawnie zastrzeżone.

SKŁAD
konfekcji męskiej
o trzech oknach wystawowych ca 170 mtr. przy głównej ulicy miasta powiatowego Wielkopolski, 30 tysięcy mieszkańców, dobra okolica, wyższe szkoły na miejscu, garnizon — zaraz z powodu zmiany z towarem do oddania. Potrzebna gotówka 25—30 tysięcy zł., resztę za dobrą gwarancją na spłaty. Poważni reflektanci zechcą się zgłosić do „PAR” Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod numer 5727. (33522)

Na Gwiazdkę
do dnia 24 grudnia b. r.
udzielamy przy natychmiastowej gotówce
z wszystkich materiałów i jedwabi
jak również
z płaszczy, sukien i wyrobów dzianych
15% rabatu
z naszych normalnych, jaknajniższych cen.
Materiały zimowe
sprzedajemy po
cenach wyjątkowo niskich,
zaś resztki oraz artykuły mniej modne
oddajemy za bezcen.
„Czesanka”
Gdańska 157. Plac Wolności 1. 33042

wyliczyć może każda gospodyni, o ile podniosła wartość mebli i ozdobiła mieszkanie przez użycie niezrównanego środka Meblo-Doktor.
MEBLO-DOKTOR
płyn w butelkach
znakomicie konserwuje i odświeża meble, usuwa plamy i nadaje im piękny połysk.
Nawet dziecko może tu zastąpić mistrza stolarskiego, a w ciągu kilku minut meble będą jak nowe.
Do nabycia we wszystkich drogeriach.

Zabawki
wszelkiego rodzaju
lalki nieśluzujące
korpusty do lalek
wózki dla lalek
konie na biegunach.
Kto teraz kupi oszczędza pieniądze, bo wyjątkowo tanie ceny. (2750)
Fabryka zabawek
T. Bytomski
ul. Dworcowa 15a
ul. Gdańska nr. 21
Klinika lalek.

Posiadamy większą ilość
cegły i drenów
na sprzedaż. 33174
Zarząd Dóbr Ostromecko.
Kopalnia złota.
Wydzierżawie skład zaraz obszerny z urządzeniem oraz mieszkaniami 4 pokojowym. Skład 24 mtr. długi, dwa duże okna wystawne. Skład nadaje się na bławaty. Wprost od gospod. rza.
Dramiński (83514)
Lasin, Rynek 24.

Kaloszki śniegowce
przyjmuje się
do zelowania i reperacji
E. GUHL i SK
Długa 45, tel. 1934. (28250)
Zajęcie
kupuje i płaci za 1/2 kg. 1,20
Rogacze 1,20
Gęsi za pół kg. od 1,— do 1,70 zł.
Bażanty, króliki i indyki
Leon Jankowiak
Gdańska, 22. (33006)

Proszę, proszę, Podarki Gwiazdkowe tylko z firmy J. Pilaczyński i Ska
Bydgoszcz
Gdańska 163
która ma najlepiej sortowane działy
BIELIZNY damskiej, pończoch, trykotów i chusieczek do nosa
BIELIZNY pościelowej, pierzyn i poduszek
32702)
BIELIZNY stołowej, ręczników i ścierek
KOŁDER watowanych i puchowych
Kompletnych wypraw ślubnych i niemowlęcych
Materiałów bieliznianych
Rabat gwiazdkowy 10% i 5%

OSŁABIENIE BLEDNICE, LECZY HEMOGEN oryginalny tylko z firmą KLAWE
Poleca pierwszej jakości i po najniższych cenach
Pokost gwarantowany czysto-łnlany,
KIT szklarski minjowy
w wszelkich gatunkach. — Chemiczna Fabryka „DELTA” Bydgoszcz, Gdańska 71, tel. 287.

Skórki futrzane
wszelkiego rodzaju a mianowicie:
Baranki Wydry 31880
Kozy Tchórze
Króliki Tomaki
Lisy oraz wszelkie inne
garbujemy i farbujemy
w pierwszorzędnym gatunku podług wypróbowanego systemu lipskiego hurtowo i detalicznie.
Fabryka nasza istnieje od 1911 roku.
Keilich i Golda
Łódź, ul. Wólczańska 257, telefon nr. 30-01
Przesyłki skutecznie się pocztą za zaliczeniem

Sprzedż Zawiadomienie. detaliczna

Z dniem dzisiejszym został otwarty

skład konsygnacyjny (hurt i detal)
naszych wyrobów gumowych
(śniegowce, kałosze, obuwi ludowe etc.)

w Toruniu przy ulicy Łaziennej 32.

Skład nasz zaopatrzony jest wielkim wyborem towaru, tak że jesteśmy w stanie wykonać odwrotnie wszelkie zlecenia. — **Ceny ściśle fabryczne.**

Staraniem naszym będzie, obsłużyć P. T. Kupców rzetelnie i fachowo. (33490)

Angielsko-Szwedzko-Polski Przemysł Gumowy „GENTELMAN“ Sp. Akc. w Łodzi

Sprzedż Oddział w Toruniu, ul. Łazienna 32. hurtowa

Telefon 150 i 830

Telefon 150 i 830

Pierwszorządny górnośląski

WĘGIEL, KOKS HUTNICZY, BRYKIETY

SCHLAAK i DĄBROWSKI

Sp. z o. p.

15250

Bydgoszcz, ul. Bernardyńska 5.

Tartak Zimnewody - Gustaw Kobelt

Tartak parowy i obróbka drzewa
Telef. 1737 **Bydgoszcz, ul. Toruńska 43** Telef. 2148
dostarcza z składnicy lub z dowózka

wszelkie rodzaje drzewa budulcowego i dla stolarzy
kantówkę według listy, deski do skrzyń
Do natychmiastowej przeróbki suche zapasy wszelkich grubości

82954

Ponierajcie Przemysł Polski!

Żądajcie wszędzie

Kawę Słodową SŁÓD

Do nabycia wszędzie.

Palarnia Kawy Słodowej SŁÓD, Bydgoszcz
Nał Portem 2. (30075)

Etażerki

do nuf

oleca tanio w wielkim wyborze 31554

B. Sommerfeld
fabryka pianin
Bydgoszcz
ul. Śniadeckich 56.

Naftę

w najlepszym gatunku w cenie groszy 55 za litr oddaje (32489)

Jan Kapczyński,
Toruń,
ul. Szczytna 13
i Szeroka 13

dalej polecam po cenach niższych

mydła

proszki
szczotki
świece
sody

wszelkie artykuły do domowego użytku.

Słomę i siano

knuje 33377

Dwór Szwajcarski
spółcz. z o. o.
Bydgoszcz
Jackowskiego 25-27
Telefon 254.

Pół tak drogie
Pa jednak tak samo dobre

jak wszelkie zagraniczne
płatki mydlane są moje

Płatki mydlane-Amat

1 duża paczka
kosztuje tylko zł 1.10.

ERNST MIX Fabryka mydeł
Założ. 1867 **Bydgoszcz** Założ. 1867

Przyszłość Gdyni

wykorzysta, kto zwróci się o kupno placu domu przedsiębiorstw, sklepu, fabryki, drzewa i materiałów budowlanych do firmy (32681)

„TRANSIT“, Gdynia, ul. 10 Lutego, willa Ella.

Choroby płucne są uleczalne

Gruźlica płuc, suchoty, kaszel, suchy kaszel, kaszel śluzowy, nocne poty, katar oskrzeli, katar krtani, zapalenie, krwotok gwałtowny, krwioplucie, ciężkość, rżenie astmatyczne, kłucie w boku i t. d. są uleczalne.

Już tysiące osób zostało wyleczonych. Proszę żądać mojej książki p. t.

„NOWY SYSTEM ODŻYWCZY“

który już wielu uratował. Ten system może być stosowany przy zwykłym trybie życia i ułatwia szybko zwalczać chorobę. Waga ciała zwiększa się na stopniowe zwapnienie kości cierpienia. Powagi w zakresie wiedzy lekarskiej potwierdzają zalety mojej metody i chętnie ją zalecają. Im wcześniej rozpoczęto kurację podług mojej metody, tem lepsze osiąga się wyniki.

Zupełnie gratis

otrzyma każdy moją książkę z której dowie się o wielu rzeczach naukowych. A więc każdy, komu dolegają cierpienia, kto pragnie pozbyć się ich szybko i radykalnie i bezp. niech napisze jeszcze dzisiaj. Powtarzam z naciskiem każdy otrzyma wskazówki

zupełnie bezpłatnie

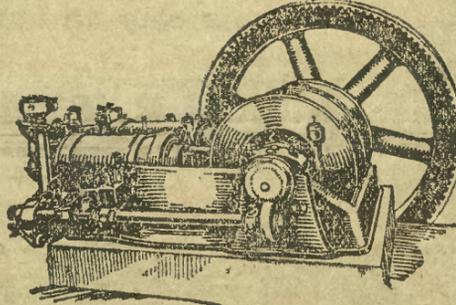
bez żadnego zobowiązania ze swej strony i każdy lekarz napewno zaakceptuje ten uznany za doskonały przez wybitnych profesorów

nowy sposób odżywiania.

To też w interesie każdego leży, aby natychmiast napisał i każdy zawsze obsłużony zostanie na miejscu przez moje przedstawicielstwo. Niech każdy się nauczy i wzmocni dążenie do zdrowia z książki doświadczonego lekarza. Książka ta dodaje otuchy i radości życia i zwraca się z apelem do wszystkich chorych i interesujących się obecnym stanem leczenia płuc.

Mój adres: **GEORG FULGNER**, Berlin, Neukölln Ringbahnstrasse Nr. 24. Oddział 603.

Stocznia Gdańska

Bezprężarkowe

SILNIKI DIESLA budowy leżącej i stojącej
odznaczone na Targach Północnych w Wilnie wielkim medalem złotym — jak również wypróbowane w dobroci

silniki gazowe, urządzenia na gaz ssany oraz silniki zmienne
do napędu ropą, gazem ssanym, świetlnym i ziemnym.

Żądajcie bezpłatnego opracowania projektów w **Stocznii Gdańskiej** w Gdańsku wzgl. jej oddziale: **Poznań, ul. Słowackiego 18, tel. 77-35.** (33524)

Kamienie polne

wszelkich gatunków kupuje stale

W. Szuk i R. Łaganowski

Bydgoszcz, ul. Koliątaja 2. Telefon 268. (32143)

„RADJOFONJA“

Zakład Radjotechniczny TEOFIL SOLSKI i Ska
Bydgoszcz, Bernardyńska 13, telefon 15-49

poleca doskonale (32975)

radioaparaty na długoterminową spłatę

Fachowe ładowanie akumulatorów.

Skóry surowe

kuny, tchórze, lisów, wydry, zające, królicze i włosie końskie kupuje 32976

Handel skór P. Voigt, Bydgoszcz
Bernardyńska 10
Tel. 1441 i 1558.

Obuwie i skóry

poleca najtaniej (31955)

Konieczny

ul. Śniadeckich 46.

Stenotypistka

władająca językiem polskim i niemieckim, zdolna do tłumaczenia na powyższe języki, obeznana również pracami biurowymi, poszukiwana od większego przedsiębiorstwa. Oferty w języku niemieckim z życiorysem i podaniem wymaganej pensji skierować „Skrzynka pocztowa 4“ Grudziądz. (33385)

ILUSTRATOR-KARYKATURYSTA

z wyrobioną techniką, znajdzie stałe zajęcie. Oferty o ile możliwości z próbkami rysunków (karykatur) należy składać w administracji Dziennika Bydgoskiego pod „Ilustrator“ (33090)

10 wykwalifikowanych

stolarzy meblowych

przyjmujemy natychmiast na dogodnych warunkach. Również przyjmujemy

trzech starszych praserów

na roboty kotłowe i konstrukcyjne oraz spawaczy na elektryczność.

Natychmiastowe pisemne zgłoszenia do „Par“ Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 11 pod nr. 4982. (33383)

Młodszy książkowy

do przedsiębiorstwa rolniczo-przemysłowego

zaraz potrzebny.

Oferty z życiorysem oraz podaniem wyskości wymaganej pensji przy wolnym mieszkaniu pp. należy skierować pod „Młodszy książkowy“ do administracji nin. pisma. (33403)

NA GWIAZDKĘ

NA GWIAZDKĘ

Tanio!

Tanio!

Radjo aparaty NOWOŚĆ

4 lamp. posiada wszystkie zalety najlepszego odbiornika jest selektywny, czysty, głośny i łatwy — w obsłudze tylko u specjalisty fachowca —

Inż. M. BRUKARZEWICZ, Bydgoszcz, Toruńska 181, telefon 1450.

Odbiorniki od najmniejszych do największych. Dogodne warunki spłaty.

Zabawki!

Całkowita wyprzedaż z powodu likwidacji

do dnia 24 grudnia 1928 r. 32890

Wielki wybór. Ceny do minimum niższe.

Kazimierz Dux

ul. Gdańska 149

NA GWIAZDKĘ!

PORTRETY FOTOGRAFJE

T. PIECHOCKI FOTOGRAF

SŁOWACKIEGO RÓG GDANSKIEJ 143.

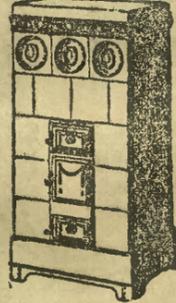

Instrumenta muzyczne

po cenach gwiazdkowych wyrobu własnego i zagranicznego 33569) poleca firma

Stanisław Wiewczyk Skład i pracownia instr. muzycznych Bydgoszcz, Gdańska 147.

Żelazne kuchenki na wzór west'alski

do gotowania, pieczenia, suszenia i ogrzewania w różnych wielkościach aż do kuchni hotel.

Przenośne piece kaflowe uznane wszechstronnie jako znakomite grzejniki!

Doskonała konstrukcja! Wielki wybór! Wielki wybór! Oskar Schöpfer warszt. bud. pieców i kuchen. Bydgoszcz, Zduny 5. 22631

Telefon nr. 2003.

Kupujcie 32994

ZABAWKI

i różne podarki gwiazdkowe jak: torebki damskie, teki, parasolki itp. w firmie

J. SZAROWSKI Dworcowa 10. Telefon nr. 1143.

UWAGA! Bez podwyższenia ceny każdy, kto przedłoży wycinek z ogłoszeniem, otrzyma przy zakupie 10% rabatu i podarek

Mączkę cukrową drobno mieloną zawsze świeżą - poleca

„Lukullus” fabryka wyr. cukrowych Bydgoszcz, ul. Poznańska 28. Telefon 1670. 32223

TRANSMISJE

do największych rozmiarów oraz dźwignie elektr. „Bomag” dostarczają najtaniej

HODAM I RESSLER Rok zał. 1885 FABRYKA MASZYN Rok zał. 1885 GDAŃSK — GRUDZIĄDZ (32888)

Pa. węgiel górnośląski brykiety koks hutniczy drzewo opałowe

dostarczają w każdej ilości po najniższych cenach franko dom

BRACIA SCHLIEPER fabryka papy dachowej

Telefon 306 Gdańska 99 Telefon 361

Karol Wrycz-Rekowski poleca (15521) jako specjalność

3 i 4 lampkowe Radjoaparaty

na dogodnych warunkach spłaty.

Stacja ładowania i wypożyczalnia akumulatorów Bydgoszcz, ulica Jezuitska 12, telefon nr. 10-12.

Okazyjna sprzedaż!

Auto marki „Opel” (półciężarowy)

zupelnie nowy, nadający się do każdego przedsięwzięcia, pod korzystnymi warunkami jest na sprzedaż. Zgł. do filii Dz. B. Grudziądz pod „Opel”.

Najpiękniejszym podarunkiem na Gwiazdkę będzie prawdziwy TELEFUNKEN!

1903 1928

Zapytajcie radjo-handlarza!

(83533)

Obuwie damskie męskie dziecięce śniegowce

wielki wybór i najkorzystniej w firmie

El-Ka Długa 35.

Swój do swego po swoje. 30997

Najlepszy wybór pierwszorzędných pianin

po cenach przystępnych

poleca największa fabryka pianin (29168)

B. SOMMERFELD

Telefon nr 883 i 45g BYDGOSZCZ ul. Śniadeckich 56.

Roczna produkcja do 1500 pianin

Składnica dobrych zagranicznych fabrykatów

Dogodne warunki spłaty. Długoletnia gwarancja.

Rok zał. 1905. Rzetelna, fachowa obsługa. Rok zał. 1905.

Jakie pasorzyty zimują ukryte w kryjówkach drzew owocowych?

Oto: Zarodki mszycy krwistej, mszycy zielonej i czarnej, tarczówki, kwiatki, mączniaka ngrestowego, czarnego grzybka, plamistości liści, gnidła owoców, przeróżne chrząszczyki, żagiew, mchy i wiele innych szkodników.

Całą tę plagę ogrodów zniszczyć można przez dwukrotne spryskanie

ARBOSALUS-KARBOLINEUM

z początkiem i końcem zimy i tem samym cieszyć się wiosną zdrowym wyglądem drzew, jesienią zaś zbierać potrójny plon. — Do nabycia: W oddziale Fabrykacyjnym środków do ochrony roślin i walki ze szkodnikami „ROGERI UNIVERSUM” w Poznaniu, ulica Franciszka Ratajezaka 38 i w każdej innej drogerji po cenach oryginalnych. — Prospekty na preparaty nasze oraz na aparaty do spryskiwania wysyłamy bezpłatnie. ARBOSALUS wysyłamy w beczkach a ca 160 kg. po 1,75 zł za kg., w białkach po 5, 10, 20, 25 i 50 kg. po 2.— zł za kg. wyłącznie opakowania. — ARBOSALUS rozcieńcza się w stosunku 10—15%. (81579)

Cierpienia płuc, kaszel

Nawet w przestarzałych chorobach płucnych, suchotach, chrypcie, kłuciu w boku, bolesciach w pierśiach, doznasz ulgę i wyleczenie przez zastosowanie naszej skutecznej metody naturalnej. Gdzie wszystko inne zawiodło, natura pomoże.

BEZPŁATNIE wysyłamy każdemu cierpiącemu pomocniczą broszurkę.

FENIKS B. 2. Górzno-Pomorze.

(Na porto znaczek dołączycy). 83553

RADJO

odbiorniki i akcesoria

tylko najlepszych wyrobów poleca

33658

Roman Gonczerzewicz

Telefon 1124

Plac Wolności 1.

Telefon 1124

Obwieszczenie.

Nad majątkiem kupca **Mieczysława Januszewskiego w Koronowie** wdrożono dzisiaj o godzinie 14 postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano adwokata Kosidowskiego w Koronowie. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie do dnia 3 stycznia 1929 r. Pierwsze zebranie wierzytelności dnia 19 grudnia 1928 r. o godz. 11³⁰ przed południem. Termin do zbadania zgłoszonych wierzytelności dnia 18 stycznia 1929 r. o godzinie 10¹⁵ przed południem. Zażęcie jawne z czasokresem doniesienia do dnia 19 grudnia 1928 r.

Koronowo, dnia 4 grudnia 1928 r.
Sekretarz Sądu Powiatowego. (33504)

Obwieszczenie.

Nad majątkiem **Bibianny Latos, skład białawców w Koronowie** wdrożono dzisiaj o godz. 12-tej w południe postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano adwokata Kosidowskiego w Koronowie. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie do dnia 3 stycznia 1929 r. Pierwsze zebranie wierzytelności dnia 19 grudnia 1928 r. o godz. 11¹⁵ przed południem. Termin do zbadania zgłoszonych wierzytelności dnia 18 stycznia 1929 r. o godz. 10 przed południem. Zażęcie jawne z czasokresem doniesienia do dnia 19 grudnia 1928 r.

Koronowo, dnia 4 grudnia 1928 r.
Sekretarz Sądu Powiatowego. (33505)

Baczność! Baczność!

Obywatele i Obywatelki Bydgoszczy i okolic, jeżeli chcecie być zabezpieczonymi przed **napadami, rabunkami, morderstwami, włamaniami, kradzieżami** i mieć najwierniejszego, wyszkolonego służę i stróża bezpieczeństwa domowego, to oddawajcie wasze pieszki do tresury, gdzie w krótkim czasie wytresowane tak w służbie domowej, jak i bezpieczeństwa, oddadzą wam nieocenione usługi i zabezpieczą przed grożącym wam niebezpieczeństwem, lub wytopią złoczyńców przed zatarciem śladów, zanim policja wkroczy.

Nie jeden obywatel lub obywatelka nie wie, że w Bydgoszczy już od roku 1925 znajduje się wielki zakład tresury psów.

Mając długoletnią praktykę w pierwszorzędnym zakładach krajowych i zagranicznych oraz przy Policji Państwowej jestem przekonany, że zadowolę P. T. Klientelę i przyczynię się korzystnie dla sprawy ogólnospołecznej.

Wielki Zakład tresury psów przewodników dla ociemniałych, psów obronnych, śledczych, myśliwskich i t. d. oznaczony metałem srebrnym na wystawie wodnej w Bydgoszczy. (33586)

Właśc. **Fr. Buda Bydgoszcz-Wilczak.**

Aparat fotograficzny jako bezpłatną premię

uzyskał numer 418.

Co miesiąc wylosowuje się jedną premię bezpłatnie. Każdy który kupił cokolwiek u mnie w poprzedzającym miesiącu, bierze udział w losowaniu. 33669

Centrala Optyczna St. Zakaszewski Bydgoszcz Gdańsk 7.

Chodnikowe

plyty cementowe bardzo korzystnie i na długoterminowe spłaty do oddania. 13050

Bracia Schlieper fabryka papy dachowej Gdańska 99.

Pierze i Puch w wielkim wyborze

Pierze darte za 1/2 kg. 2,80, 4,50, 5,25, 6,75, 8,50, 9,25, 10,50, 12,75 zł.

Puch podług jakości, gotowe pierzyny, wyspy nieprzepuszczające, własna parowa czyszczalnia pierza z zapędem elektrycznym, skuteczne czyszczenie pierza co wtorek i czwartek. (3291)

Karol Koriz nast. Bydgoszcz Poznańska 52, tel. 1210.

Pracownia bielizny **M. Hasse, Jagiellońska 7** wykonuje 32080

damską i męską bieliznę na miarę — wyprawy — hafty, koronki tania na składzie.

Zajęcie

polecam po cenach konkurencyjnych, funt 1,20 zł

Jan Gąszczak, Dworcowa 31. Tel. 775 33406

Mathis

7 25 P. S. 4 osobowy mało używany, w beznagannym utrzymaniu z pełnym wyposażeniem i zapasami na sprzedaż.

F. Orchołski, Gdynia ul. Portowa 1 r. 46 telef. bochny 202. 33318

W. KURCZOWSKI Poznań
Pierwsza Poznańska Fabryka Kekszów
Biskoptów, Wafli i Pierników

„WUKA” Na czas gwiazdkowy

Pierniki nougatowe, migdałowe, czekoladowe, pomarańczowe, serca czekoladowe, katarzynki deserowe, znane z dobroci kostki czekoladowe, katarzynki, brukowce, pierniki do ryb. Ozdobne figurki biskoptowe na drzewko, herbatniki wafłowe, krajanki deserowe w czekoladzie.

Słynne ze swej dobroci biskopty

„Petit Beurre”

„WUKA”

Pierwsza Poznańska Fabryka keksov, piernikow i wafli.

Wszędzie do nabycia

Podwójne korzyści daje każdemu moja premjowa sprzedaż gwiazdkowa

która się rozpoczyna w **poniedziałek, dnia 10 grudnia.** Jako **praktyczne podarki gwiazdkowe** polecam po **bardzo korzystnych cenach** i w znanych dobrych gatunkach:

Materiały damskie, Jedwabie, Materiały męskie Franki, kapy tiulowe, stopy, ob usy, koldry watawane, koce, derki i chustki szalowe

Materiały barwełniane — Dywany, Chodniki.

F. Lewandowski, Bydgoszcz ulica Długa 30

Zwracam uwagę na moje wystawy!

UWAGA! Premję gwiazdkową otrzyma każdy kupujący — i to: przy zakupie od 15 zł 1 rzecznik, od 25 zł 2 m. dobrego mater. na bluzkę, od 40 zł 3 m. dobrego mater. alu na sukienkę. 33592

Dokąd idziesz?
Do Smolarka!
Po co? **Po obuwiu!**
Dlaczego do niego?
Bo tam najtaniej!
Gdzie on mieszka?
Św. Trójcy 33 i przy Wąln. Rynku
pod firmą **„Postep”** 33565

Kupujcie 33571
ZABAWKI
i różne podarki gwiazdkowe jak:
torbki damskie, teki, parasolki itp.
w firmie
J. SZAROWSKI
Dwa cowa 10. Telefon nr. 1143.
UWAGA! Bez podwyższenia ceny każdy kupujący otrzyma przy zakupie 10% rabatu i podarek.

Na gwiazdkę
polecam
moje wysmienite świeże wyroby spec. cukierki i marcepaniki na drzewko i wiele niespodzianek w urozmaiconym wyborze. (33596)
M. Przymbulski
ulica Gdańska nr. 164 (obok Kina Krystal)

W centrum miasta do wynajęcia
od 1 stycznia 1929 roku, (narożnik)
2 pokoje z telefonem.
nadające się na biuro, kancelarię adwokacką lub praktykę lekarską. (33593)
Informacji udziela sekretariat redakcji Dz. Bydgoskiego pomiędzy godz. 10—12.

Pięgi
plamy, wyrzu-Benegaina ty usuwa krem-Benegaina znany i wypróbowany środek do odświeżania i wydelikacenia cery. Benegaina mydło prze-pozoszone, jako konieczny dodatek do kremu teje nazwy usuwa pięgi i plamy na twarzy i na ciele. Cena kremu 2. zł, mydło 1,50 zł (10885)
Mag. Jan Stenzel, aptek. Główny skład i wytwórnia Apteka pod Łabędziem Grudziądz, Rynek 20.

Obuwie
męskie, damskie i dziecięce
polecam w wielkim wyborze na gwiazdkę po przystępnych cenach
Skład obuwia A. CAFFT
Bydgoszcz (33595) ul. Śniadeckich nr. 24.

Sniegowce Kalosze
przyjmuje do reparaacji
Łazowski
ul. Poznańska nr. 32 Śniadeckich nr. 59.

Pierze
darte mieszane f. 2,70 zł darte gęste . . f. 5,80 zł podsukbana . . f. 6,50 zł koldry watawane 18,50 zł inletry, Mater. alu bielilniane. (23407)
Małkowski, Wełniany Rynek nr. 14.

Browar Pomorski

Józefa Chronowskiego
Podgórz — Toruń

poleca

swe znakomite piwa pod nazwą

„ŚMIETANKA POMORSKA” i KOZŁAK (Bok)

do nabycia w rozlewniach:

A. Nowaka, ulica Wleńska nr. 5
E. Niedzielskiego, Sienkiewicza 6
St. Budziaka, ulica Jezuitcka nr. 2
A. Jasiewiczza, ulica Matejki nr. 4

33611

Przetarg przymusowy
Dnia 13. 12. br. o godz. 12 tej w pol sprzedawcą będą najwięcej dającym za gotówkę w Robakowie pow. Chelmino u Jana Kubngo 2 jałowaki. Zbiórka licytantów od godz. 11,30 u p. sołtysa Kubackiego, w Robakowie, stacja kolej. Gorzuchowo. Chelmino dnia 5. grudnia 1928 r. Lange, egzekutor pow. (33636)

POLECENIA

Leżanki
kanapy i materace najtaniej i na dogodnych warunkach poleca tylko ul. Grunwaldzka 129. (33627)

Najtaniej
zakupisz śniegowce damskie dziecięce i kalosze wszelkie zabawki rowery wózki dla lalek. Długa nr. 50 tel. 943. (33632)

Śniegowce
naprawia Matuszewski, Sniadeckich 30. (18724)

Panowie!
Najbardziej zniszczoną garderobę czyści, reperuje starannie, najtaniej Ekonomja, Dr. Em. Warmińskiego 15. (18707)

Śniegowce
kalosze przyjmuje do zelowania i reperacji także naprawa różnego obuwia. Pl. Poznański 12. (33633)

Szyje
garderobę damską i dziecięcą. Wykonuje także abażury. Jabłońska, Plac Wolności 2, I. lewo. 18741

Garderoba
męską - szyje gustownie i tanio, wykonuje także wszelkie reperacje i nicowanie. Stanisław Kruszyński, Wileńska 7, parter prawo. (18711)

Suknie
wieczorowe i balowe sprzedaje po niskich cenach A. Mikołajski, zakład krawiecki, Pomorska 6. (33702)

Futro.
Przyjmuje wszelkie prace kuśnierskie damskie i męskie, wykonuje w domu i poza domem. Dworcowa 12, I p. lewo. (18757)

Szory
wyjazdowe, półszorki w dużym wyborze, oraz torbki damskie, walizki teki, laski, parasole, biczyńska, buty wszelkie przybory szewskie polecam po cenach przystępnych. Zywert, Bydgoszcz, Grunwaldzka 24. 23657

Na gwiazdkę!
Obuwie własnego wyrobu gwarantowanej jakości po zniżonych cenach poleca Pracownia, Bocianowo 7. (18751)

Sazar obuwia
jest najtańszem źródłem zakupu obuwia wszelkiego rodzaju na miasto i okolice. Zarazem wykonuję wszelkie zamówienia na miarę i reperacje. Jan Myszkowski, Stary Rynek 20. (18744)

Krawcowa
szyje konfekcje damską elegancko, tanio. Gdańska 147, I. piętro. (18759)

Obuwie
najtaniej kupisz u Wytworni obuwia przyjdź z przekonasz się. Bydgoszcz Pl. Poznański 12. (33634)

SPRZEDAŻE

Majątki
zleńskie, młyny, fabryki, piekarnie, dmy w centrum Bydgoszczy od 30 do 300 tys. zł wpłaty podług umowy sprzed. Wielewicki, Gdańska 103. (18745)

Sprzedaż - Kupno
domów, gospodarstw, majątków itp. przeprowadza szybko „Mir” Bydgoszcz, Paderewskiego 32, tel 1153. 33481

Okazał!
Dom III piętr., centrum Bydgoszczy, dochód 10 tys., 100 tys. wpłaty 65 tys., reszta na parę lat. Dom II ptr., narożnikowy, przy Dworcowej, dochodowy, 75 wpłaty do umowy i wiele innych sprzeda Biuro Cieszkowskiego nr. 17. (33648)

Skład
delikatessów i kolonialny, centrum, z towarami lub bez, nadający się na każdą branżę sprzeda „Ostoja” Dworcowa 59. (18718)

Gospodarstwo
150 mórg buraczanej ziemi 5 mk. bonitacji Kujawy zaciudowania i inwentarze kompletne 3 km. od stacji za 100 000 zł. Wpłata ugodowa sprzeda respek, wydzierżawi Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. Wielki wybór w gospodarstwach stosownie do życzenia. 33367

Gospodarstwo
25 mórg dobrej ziemi maszynowe budynki kompletne inwentarze za 18 tys. zł sprzeda Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50 33665

Dom
stajnię i pół morgi roli sprzedam. Sokola 15 Rupilienica. 33372

600 do 1000 mórg
majątek pszennej ziemi przy wpłacie 300000 spiesznie poszukiwany. Szarek, Dworcowa 9. (18750)

Dom
2 piętr 2 kąki i piekarnia w Bydgoszczy, przy wpłacie 25 000 zł zaraz na sprzedaż. Zgl. do Dzien. Bydg. pod „O. P.” (33647)

Domy
dobre lokaty kapitału przy wpłacie 15 - 40 000 zł sprzeda Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 33, narożnik Dworcowej. 3.663

Skład
przy ul. Gdańskiej w pobliżu Cieszkowskiego z urządzeniem, telefonem, towarami 14 000, bez towaru 4000 sprzedam. Zgl. pod „4000” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (18754)

Domy (187.9)
wile, gospodarstwa poleca i przyjmuje do sprzedaży „Ostoja” Dworcowa 59.

Dom
z piekarnią zaraz na sprzedaż, wpłata od 20 tys. zł. Wiad. w Zakładzie fryzjerskim, Mickiewicza nr. 2, Swiecie n/W. (33699)

Dom
II piętr. z składami w centrum Bydgoszczy dobrze rentujący się za 85 tys. zł. Wpłaty 45 000 zł sprzeda Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. Poza tym polecamy domy w wielkim wyborze od 10 - 3 0 000 zł. 33366

200 mórg
resztówka 90 000, 176 mórg resztówka 10 000, obydwa majątki koło Bydgoszczy. Szarek, Dworcowa 9. (18749)

Dom
ogród owocowy 2 morgi roli mieszkanie wolne sprzedam Wiadomość Pl. P. znański 12 skład obuwia. 33335

Dom
II piętr. z składami i piekarnią w Bydgoszczy cały wolny dla fachowca kopalnia złota za 36 tys. zł. Wpłaty 25 000 z powodu choroby sprzedam zaraz Bydgoskie biuro pośrednicze, Bydgoszcz, Dworcowa 50. Nowe zlecenia pożądana. 33664

Zakład
fryzjerski bardzo dobrze zaprowadzony, damski i męski wraz handlem artykułów kosmet. i toalet. w. z całym zapasem towarym zaraz na sprzedaż miasto na prowincji w najlepszym położeniu. - Zgl. do Dz. Bydg. pod „Nr. 33695”. (33695)

Dom
w którym znajduje się dobrze prosperujący skład towarów kolonialnych i warsztat rzeźniczy wraz z ogr dem. w dobrym punkcie Bydgoszczy tano na sprzedaż. Oferty p d „Dom B.” do Dzien. Bydg. 31370

Dom
narożnikowy II ptr. sprzedam z powodu wyjazdu, cena 75 000 zł, wpłata do umowy. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „60.75”. (18710)

Kola
transmisyjne, konsole, walły używane, pasy, blacha, drut, użytkowe żelazo, rury etc. tano sprzedaje Składnica starego żelaza, Petersona 4. Zakupuję wszelkie stare żelazo, odlew, metal, placę najwyższe ceny. (33646)

Rower
w dobrym stanie tano. Chrobrego 17 w podworzu. (18760)

Dentystyczna
praktykę wraz z kompl. urządzeniem gabinetem dentystycznym, z 3 pok mieszkaniami etc. w jednym z miast powiatowych wojew. Poznańskiego od Nowego Roku do sprzedania. Egzystencja zapewniona, jedyny powód zamająpójście. Do objęcia potrzeba około 3.000 zł Of. uprasza się do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod „Dentystyka”. (33620)

Radio
5 lampkowa neutrodyna kompletna z głośnikiem bez tubowym na sprzedaż. Mazowiecka 2. (18740)

Kasa
National, waga 10 kg. i deymalna win a 16 kg na sprzedaż. Kałdowski Dąbrowskiego 18. (33609)

Salon
dębowy stół do szachów, pianino, lustro, kanapy, leżanki, aparat radiowy, stoły i czaiagane szafy lózka okazjynie sprzeda. Dom komisowy mebli Barańska Sniadeckich 11. (33676)

Motor
po generalnym remoncie do łodzi motorowej, siła 18-65, korzystnie na sprzedaż. Dworcowa 70, warsztat. (33637)

Kanarki
pilnie śpiewające na sprzedaż Lubelska 1, I ptr. prawo. (33574)

Na sprzedaż
stara kanapa za 15 zł, dziecięce łóżeczko jak nowe. Ul. Wincentego Pola 13, parter pr. (33575)

Olchowe szczyapy
kilka wagonów na sprzedaż. Łokietka 2a, parter. 18758

Mebie
używane różne, lustra, stoły, krzesła, leżanki, kanapy, kredens orzechowy, konik na bieżunach, klątki różne, maszyny do szycia, garderobę różną, ksią ż ki powięściowio i różne inne rzeczy kupisz tano w składzie Komisowym Sienkiewicza 44. 18704

Wózek
ręczny dwuk łowy na sprzedaż, ul. Strzelecka nr. 80. (33671)

Akwaria
z rybkami lub bez tano. Jackowskiego 15, II. p. 1. 33631

Fortepjan
krótkie skrzydło, korzystnie sprzedam zaraz. Błonia 20, parter lewo. (18746)

Męski
czarni płaszcz prawie nowy tano na sprzedaż. Orła 43. (33638)

Koniki
na bieżunach tano i dobrem wykonaniu poleca siodlarnia Dworcowa 69. 18738

Kanarki (33630)
śpiewaki i samiczki klątki i szafy tano. Jackowskiego 15, II ptr. lewo.

Kanapy
pluszowe i gabinetowe, lustra, stoły rozciągane i małe, szafy czeskie i inne, kuchnie i różne inne przedmioty. 2 sztuce ry z nabojami. Futra męskie i damskie. Dom komisowy, Chrobrego 12. 18759

1000 zł
hipoteki płatna na październik za 800 zł. Ofer. pod „Odsetkami” do Dz. Bydg. (33641)

Kupcy
domokrażni i na jarmark. Mam do oddania świetny arcyzabawny trwały artykuł zabawkowy (metalowy) dla dzieci i dorosłych, dobry i stały zysk. Zgl. Stanisław Sternalski, Bydgoszcz 4, Okole, ul. Kanałowa 8. (33605)

Wilk
tresowany na sprzedaż. Gołębia 40. 33556

Wóz
nowy 6 cal. tano na sprzedaż. Grunwaldzka nr. 122. 33629

2 gramofony
rower damski sprzedam. Grunwaldzka 146, skład. 33678

KUPNA

Gramofon
dobrze utrzymany kupię. Of. pod „O. K.” do Dz. Bydg. 33544

Kupię
1 pokój z mebl. ewentl z kuchnią warunki wyszczególnić do filii Dz. Bydg. Toruń pod „Słoneczny”. (33516)

Skóry
surowe kupuję, placę najwyższe ceny. „Futerał”, Bydgoszcz, Dworcowa 4, tel. 308. 18725

Zakupię
wszelkie stare żelazo odlew i metal. Petersona 4. 33645

LEKCJE

Kurs
wieczorowy rysunku i malarstwa, studia z modelu, ornamentacja (Relief, Batic etc). Szczegóły od 7-8 wieczorem w Aiclier. Dr. Em. Warmińskiego 3, II p. (18743)

POSADY WOLNE

Pana (nią)
do prowadzenia filii w Bydgoszczy, z kaucją 1000-5000 zł. poszukuję. Zgłoszenia z życiorysem, wymaganą pensją pod „4000” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (18733)

Ekspedjent-dekorator
branży blawatnej potrzebny od 1 stycznia 1929, na stałe zajęcie. Zgl. kierować z dołącz. fotografi i podaniem referency do „Pana ogłoszeń „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod „Dekorator”. (33619)

Zastępców
dla sprzedaży łatwo sprzedających artykułów poszukuje się. Wzory 80 gr. J. Jakubowski, Toruń. Poste restante. (33638)

Podróżujący
zaprowadzony w kolonialkach i składach cukierków może się zgłosić. Adres w filii Dziennika Bydgoskiego. (18755)

10 agentów
na okolicę i powiaty na rowery, instrumenty muzyczne i gramofony przyjmę. Of. pod „Agent” do Dz. Bydg. 33677

Poszukuje
zdrowej, czystej, dziewczyny umiejącej smacznie gotować, piec i zaprawiać od 1 stycznia 1929. Cylkowska, Bydgoszcz, Matejki 1. 33662

Fryzjera
dla pań lub fryzjękę poszukuje Kroenka, Dworcowa 1a. (18762)

Chłopak
do pracy może się zgłosić. „Gastronomja”, Dworcowa. (18735)

Fryzjerka
lub fryzjer damski potrzebny. Dworcowa 91, Fr. Górski. (18737)

Dobra krawcowa
na garderobę dziecięcą na kilka dni potrzebna. - Gdańska 129, I ptr. prawo. 18703

Siulaca
do wszelkich prac domowych, kochająca dzieci potrzebna zaraz. Jackowskiego 33/35, mieszkanie 8. 18714

Uczeń
krawiecki potrzebny. Sliżewski, Sw. Trójcy 14, wehód Graniczna, Bydgoszcz. (33630)

Dzielny
czeladnik szewski może się zaraz zgłosić na stałą pracę. Wolne utrzymanie i akord. Sepólno Pom. ul. Sądowa 15. M. Dorau. 33779

Młodzieniec
jako praktykant biurowy z własnym rowerem zaraz potrzebny. Zgl. osobiste w biurze ogł szeń „Iro” Hermana Frankego 3. 33654

Potrzebny
czeladnik szewski. Czaplą Gdańska 33. (18736)

Uczennica
z lepszej rodziny może się zgłosić. Mistrzynie E. Nicuszewicz, Poznańska nr. 5. 33643

Uczeń
inteligentnych rodziców z 1 1/2 roczną praktyką fryzjerską pragnie dokończyć naukę. Of. do filii Dz. B. Toruń, pod „Nr. 6357”. 33515

Dziewczyna
do kuchni obeznana z wszelką pracą kuchenną potrzebna od 1 I 1929 r. Zgl. do Majętności Ostromecko. (33393)

POSADY POSZUKUJĄ

Piwowar - chemik
w wieku średnim z wyższem wykształceniem średnim technicznym, wieloletni kierownik dużych średnich browarów z wybitnymi fachowymi i ekonomicznymi zdolnościami, szybko doprowadza do kultury browary biologicznie zanieczyszczone, posiada najlepsze świadectwa, referencje, obecnie zajmuję kierownicze stanowisko w większym browarze, poszukuje odpowiedniej posady. Zgl. do filii Dzien. Bydg. pod „Nadająca się sposobność”. 33333

Bufetowy
inteligentny, pierwszorzędną siłą, wiek 28 lat, zupełnie trzeźwy, na kierowniczym stanowisku od roku, z powodu sprzedaży hotelu zmienić choć zaraz posadę. Najchętniej bufet, obsługę gości, zupełnie skromny, złoży kaucję. Łuszczevski, Tczew, Hotel Centralny. 33633

Samodzielny
piekarz umie też cukiernictwo poszukuje posady. Zgl. Hasiński u p. Wyszkiech, Gdynia, Szosa Gdańska 241. (33700)

DZIERŻAWY

Lokal
obszerny, jasny, suchy, światło, siła elektryczna, nadający się na każdą branżę w centrum zaraz oddam. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Centrum”. 33599

Ceramika
wyrób dniczek i kaffi oddam w dzierżawę. Of. pod „K. M. 3000” do filii Dz. Bydg. (18748)

Dzierżawa
240 mórg pszennej ziemi, do tego cegielnia kompletnie urządzona z budynkami, inwentarzami przy mieście powiatowem 100.000 zł. Gawiakowa, Gniezno, Mieczysława 30. 33701

MIESZKANIA

Mieszkanie
1 pokój z kuchnią oddam jako procent za wypożyczenie 2500 zł. Adres wskaże Dz. Bydg. (18691)

Mieszkania
1-2 pok. z kuchnią za rocznym czynszem, 3-4 pokoje z wygodami wskazuje „Ostoja” Dworcowa 59. 18715

POKOJE

Pokoje (18716)
umebl. kawalerskie wskazuje „Ostoja” Dworcowa 59.

Pokój
z utrzymaniem do wynajęcia. Cieszkowskiego 17, II ptr. Szymańska. (18733)

Pokój
duży, ładnie umeblowany, osobne wejście, z utrzymaniem lub bez przy Placu Wolności dla pana zaraz do wynajęcia. Adres wskaże filia Dzien. Bydg. (18742)

Samotna
pani poszukuje natychmiast w średnim pokoju ładnie umeblowanego z niekrępującem wejściem. Oferty pod „Wygodny” skierować do filii Dzien. Bydgoskiego. (18736)

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Hetmańska 7, I. piętro prawo. (18747)

Pokój
umebl. z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Totuńska 184, II ptr. lewo. (33538)

Pokój
umebl. zaraz do wynajęcia. Długosza 12, parter prawo. 33326

Pan
wykształcony, dobrze wychowany, na stanowisku, przystojny brunet, poszukuje pokoju umeblowanego. u młodej przystojnej pani. Of. proszę składać pod „Możliwe małżeństwo” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (18732)

Dwie
panienki w stałej posadzie poszukują skromnie umebl. pokoju z osobnym wejściem. Of. pod „D. P.” do Dz. Bydg. (33633)

ROZMAITE

Wspólnika
czynnego poszukuję do fabryki mydła z kapitałem 8-10.000 zł. Zgłosz. F. Grudziądz, Chelmińska nr. 71. (33693)

Poszukuję
spólnika z gotówką 4-5 tys. zł. do kina jezdnego urządzenie pierwszorzędnę, ze samochodem i własne światło, motor dynamo. Of. do Dz. Bydg. pod „Motor”. (33670)

30-60.000 zł
pożyczki poszukuje się na I hipotekę na domy wartości 250.000 zł. Łask. zgl. pod „Hipoteka” do biura ogłoszeń „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72. 33621

Polecam
obiady smaczne z 3 dań i zł. Bocianowo 34 (Ustronie). (33640)

Wzywam
braci Hoffman do odebrania samochodu po remoncie który stoi 3 miesiące. W razie nieodebrania sprzedaje na kosztu pracy i części. W warsztat Dworcowa 80. Karczmarz. 33696

Pan
który był w środę wiecz. na ul. Kraszewskiego 2 proszę dziś o przybycie 7 wiecz. H. (33642)

Wspólnika
inteligentnego z mniejszą gotówką poszukuję. Of. pod „Kazimiera” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. 18511

Kursy samochołowe
Z. Kochańskiego
w Bydgoszczy
3 Maja 14a, tel. 1185
szkoła szoferów
zawodowych oraz amatorów.
Patent. podwójna kierownica przyspiesza naukę jazdy.
Prospekty wysyła się na życzenie.
Zapisy przyjmuje się 26363 codziennie.

MATRYMONIALNE

Kawaler
lat 40, rolnik posiada majątku 15.000 zł, poszukuje żony także z majątkiem panny lub wdowy mogą się zgłosić. Of. pod „Rolnik” do Dz. Bydg. 33639

Kawaler
Poznaniak, lat 28, średniego wzrostu, przystojny, brunet, z rodziny ziemiańskiej, kupiec, posiadający własne przedsiębiorstwo handlowe, poszukuje tawarzystki życia. Panie posiadające cośkolwiek posagu, przystojne z dobrej rodziny, serio myślące, raczą złożyć swe oferty pod „Idealista” do filii Dz. Bydg. Toruń. - Traktuje tylko poważnie. 33617

Która
z pań serjo myślących i poważnych pragnęłaby poznać kawalera lat 34, nauczyciela na kierowniczym stanowisku, milego i zamożnego niech napisze i załączy podobiznę. Posag wymagany na splatę domeny. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „Poważny” 18333

Dla mej
siostry lat 40 z dobrą przeszłością, z lepszej rodziny, sieroty, muzykalnej, z wyższą szkołą panień b. zab. pr. więziana rodzicami aż do śmierci, posiadająca umeblowanie po rodzicach, szuka męża na odpowiedzialnym stanowisku. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Rzecz traktuje się serjo. Tylko poważne zgłoszenia proszę skierować pod „Alfa” do Nowego Kurjera Poznański (33682)

Kawaler
inteligentny, posiadający 10 tys. gotówki, drogoczysty, lat 39, wysokiego wzrostu, szuka żony. Panie posiadające przedsiębiorstwo lub interes, któryby można powiększyć, zechcą swe oferty nadesłać do Nowego Kurjera Poznański pod „Szczęśliwy”. (33681)

OPRAWĘ KSIĄZEK
oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tano introligaornia
DRUKARNIA BYDGOSKIEJ Sp. Akc.
(Wyd. „Dziennika Bydgoskiego”) ul. Poznańska 30.

Obrońca prywatny

załatwia sprawy procesowe, akcyzowe, skarbowe, umowy najmu, podatki, ściąganie należności, sporządza wszelkie wnioski i udziela porady prawnej

J. Wojciechowski
Bydgoszcz, Śniadeckich 15/16

POLECENIA

Bydgoszcz
ul. Dr. Em. Warmińskiego, Drukarnia dla Przemysłu i Handlu. Tanie zeszyty do zaprowadzenia dobrej rachunkowości w gospodarstwach rolnych. Mamy na składzie około tysiąca egzemplarzy. Cena zeszytu zł. 3; od 10 egz. ustępstwo 15 proc. Dla p. p. księgarzy, kupców, organizacji rolniczych rabat. (18380)

W całej
Bydgoszczy nawet w okolicy mówią, że obuwie u Smolarka najtaniej kupują. Smolarek, Sw. Trójcy 33, II skład przy Wełn. Kynku pod firmą Postęp. Śniegowce, ceny zniżone, koszt. dawniej 20 teraz 18, koszt. dawniej 18 teraz 19. 33564

Zelowanie
śniegowców i kaloszy Królowej Jadwigi 13a Kłucziński. 33578

Czy ubogi
czy bogaty, każdy mówi już od laty, że obuwie doskonale, Na mroz i deszcz wytrwale kupuje się tylko u Łusiewicza, Pomorska 58. (18694)

Mebie
w każdej cenie, pokoje męskie, sypialnie, kuchnie, krzesła, wieszaki. H. Schmidtke, Szpitalna 6. — Czysta praca, akuracja dostawa, dogodne warunki spłaty. (21394)

Okazja gwiazdkowa
rowerki, drezynki, samochody dla dzieci duży wybór na składzie i warsztat reperacji wózków. Pomorska 58. 18688

Lichtarzyki choinkowe
wytwarza jako artykuł masowy. Fabryka Wyrob. Metalowych „Sport” 3 Maja 19 tel. 7. (33511)

Bacznosc I
Najtaniej i na raty kapelusze damskie, czapki męskie, swetry, bielizna, trykotaż i t. p. sprzedaje „Malwina”, Dworcowa 83. 18706

Bacznosc II
właściciele samochodów! Warsztaty samochodowe, Toruń Jęczmienna 9 tel. 429 zniżają zużyte cyjindry samochodowe, pompy i t. p. pod gwarancją. Przyjmują wszelkie tokarskie roboty i remonty motorów. (33613)

Zabawki!
Na gwiazdkę konie na biegunach klejone muskuły nie gipsowane, oczy szkl. lalki, wózki do lalek, baby, główki bez i z włosami, kločki, kolejki, kucharki i wiele innych w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach. J. Wylegala Grunwaldzka 144. (33583)

Krawcowa
tanie szyje suknie płaszcze, oraz bieliznę męską i damską. Kujawska 107, I ptr. front. (18723)

Józef Metelski,
Bydgoszcz, Długa 50 poleca po cenach niskich pończochy, skarpetki, rękawiczki, krawaty, chusteczki, wstążki, koronki, trykoty oraz galanterie i wyroby skórzane. (33517)

SPRZEDAŻE

Okazja I
140 morg pszenno-buraczanej ziemi z inwentarzem przy stacji kolejowej za 70.000 odda biuro Sochacki, Dworcowa 13. 18729

Majątki
bardzo korzystnie do nabycia. 2300 morg pszennej ziemi na Kujawach, wtem 600 morg jeziora zarybnionego, 360 morg łąk torfowych, reszta ziemi ornej, dwór pański murowany w ogrodzie, budynki masywne blisko miasta i kolei z kompletnym inwentarzem żywym i martwym 700 000 zł, wpłaty 400 000 zł. 1650 morg dobrej ziemi (Poznański), wtem 25 morg łąk, dom pański w parku i ogrodzie 5 morg., staw rybny, budynki masywne, dobre światło elektryczne, wodociąg, inwentarz żywy i martwy nadkompletny, komunikacja dobra 700 000 zł, wpłaty od 400—500 000 zł. 490 morg majątek w Poznańskim z inwentarzem żywym i martwym 175 000 zł, wpłaty 100 000 zł jak również wiele innych poleca biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80, telefon 1815.

Sprzedam
gospodarstwo 80 morg, 3 konie, 82 sztuk bydła. Cena 32.000. Gordon, Gdańska 60. (18699)

Dom
z ogrodem w Bydgoszczy przy ruchliwej ulicy za 10 000 na sprzedaż. Of. pod „Okazja” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (18679)

Skład
kolonjalny z mieszkaniami 2 pokoje z kuchnią, dużą składnicę nadającą się na hurtownie, korzystnie do oddania. Zgł. Gdańska 71 w składzie kolonjalnym. 33546

Sprzedam
dom, dochód miesięczny 250, cena 25.000. Gordon, Gdańska 60. (18700)

Skład
kolonjalny, nadający się na każdą branżę z wolnym mieszkaniem z a r a z na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. (33430)

Kamienica
3 piętr. 500 dochodu miesięcznie 50.000. Kamienica 2 piętrowa z piekarnią dochód 700 miesięcznie cena 60.000. Kamienica 2 ptr. z restauracją dochód 400 miesięcznie cena 36.000. Wila 2 ptr. 25.000 i wiele innych domów poleca biuro Sochacki Dworcowa 13. 18730

Gospodarstwo
prywatne, 45 morg, w tym 6 morg ogrodu owocowego, 12 morg ziemi pszennej, 27 morg łąki z torfem i z drzewem. Inwentarz żywy i martwy, nadkompletny. W okolicy n. Notecia, sprzedam lub zamienię na dom dochodowy w Bydgoszczy. Adr. wskaże Dz. Bydg. 18672

Skład
z urządzeniem, towarami i mieszkaniami korzystnie sprzedam. Adres wskaże Dz. Bydg. (33429)

Dla młynarza
na sprzedaż 2 kamienie do śrótowania 250 zł, trierier 250 zł, łuszcarka (Scheelmaschine) 125x70 1500 zł. Zaskę, Magdalena-stacja Kotomierz. 18561

Kamienica
dwupiętrowa, masywna, centrum Poznania, dochód 5.7000 — rocznie spiesznie z powodu wyjazdu za 63.000 — sprzedaje „Wschodnia Agencja”, Poznań, Długa 5. (33407)

W Fordonie (33568)
na sprzedaż dom 5 miesz. po 3, 4 i 5 pok., elektr., ogród. Cena 30.000 zł. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Bardzo korzystnie.”

Sprzedam
restauracyjne 4 stoły drebowe, 4 kanapki, 3 parawany żelazne przenośne i bilard francuski. Łuszczynski, Mroca. (18622)

Singera
maszyna do szycia bebenkowa okazynie sprzedaje. Wójt Śniadeckich 8a. 18721

Restauracja (18685)
w pełnym biegu w Bydgoszczy jest z powodu choroby korzystnie na sprzedaż. Of. do filii Dz. Bydg. pod „Restauracja”.

Okazyjnie
do nabycia skład bławatów i tow. krótkich położony w centrum miasta mieszkanie 3 pokojowe. Zgł. spiesznie do agentury Dz. Bydg. Naki, pod „Korzystnie”. Na odpowiedź znaczek. 33591

Pianino
prima utrzymane, piękny głos, sprzedam zaraz. Pomorska 11, II ptr. lewo. 18726

Samochód
4-osobowy marki francuskiej z latowem i zimowem pokryciem gotowy do jazdy elektryczne światło i starter sprzedaje za cenę 3.800 zł Przybylski, Szubin. 18693

Stary
zaprowadzony skład kolonjalny w pełnym biegu z przyległym 2 pokojowym mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 33577

Kanarki
dobre śpiewaki na sprzedaż. Szwederowo Ugory nr. 10 I p. prosto. (33562)

Młody
koń i wóz ze skrzynią lekki na sprzedaż, ul. Marcinkowskiego 6. 18673

Sprzedam
piec Nr. 4 jak nowy Kujawska 48 Czechowski.

Radjo
3 lampkowe sprzedam korzystnie. Na Wzgórzu 3. parter Wilczak. (33508)

Samochód
półciężarowy zamienię na pianino lub krótkie skrzydło. Dom Komisowy Śniadeckich 11. (33552)

Dla piekarzy
maszyna do dzielenia bułek (Semmelpresse) na sprzedaż. Zgł. do T. Nowak Plac Poznański 14. 33561

Pila taśmowa
z napędem ręcznym i nożnym także motorowym. Zupelnie jak nowa mało używana zaraz okazujnie i tania na sprzedaż. Otto Adam, kołodziej. Łabiszyn Stary Rynek 12. (33412)

Jadalka
sypialka na sprzedaż. Stolarnia, Poznańska 4, podwórze. (33607)

Samochód
nowoczesny na sprzedaż limuzyna marki (Overland) jak nowy, na korzystnych warunkach do nabycia. Wiad. Kujawska nr. 23. Włodarski. (33542)

Dobrze
prosperująca restauracja z powodu choroby właściciela do przejęcia. Inwalidzi woj. mają pierwszeństwo. Of. do Dzien. Bydg. pod „F. W.” (18696)

Szory
wyjazdowe i robocze nowe bardzo tanio. Kujawska 29. (33541)

Maszynę
ponczoszniczną sprzedam. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 18720

Duży
wózek dziecięcy na sprzedaż. Grunwaldzka 108, II ptr. lewo. 33545

Kilka
masywnych leżanek na sprzedaż. Raclawicka 4 w podwórzu. (18713)

Fortepian
czarny używany do oddania. Śniadeckich 6, part. lewo. 18705

KUPNA

Skóry
surowe kupuję, płacę najwyższe ceny „Futeral” Bydgoszcz, Dworcowa 4, tel. 308. (18727)

Garbarnia
płaci najwyższe ceny za wszelkiego rodzaju skórki, włosie końskie, garbuje i farbuję każdego rodzaju skórki. Przeróbki rzeczy futrzanych. Składnica futer Wilczak, ul. Malborska 13. (3186)

Domek
kupię przy wpłacie 8—10 tys. w Bydgoszczy lub na przedmieściu. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Z. 10”. (18728)

Parceli
budowlanej celem kupna poszukuje. Cenę, wielkość i miejsce poda do Dz. Bydg. pod „L. K.” Placę gotówką. 33559

Domek
w okolicy Bydgoszczy kupię, wpłacie 5000 zł. Zakład stolarski, Długa 8. 33548

Poszukuję
odpowiedniego interesu rzeźniczego w dzierzawę lub kupna z domkiem. Of. do filii Dz. Bydg. Toruń, pod „Kupno”. 33614

LEKCJE

Udzielam
lekcji gry na fortepianie początkującym. Cena mies. 8 zł, 2 godz. tygodniowo. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Udzielam”. (18722)

POSADY WOLNE

Przedstawiciela
na miasto, dobrze zaprowadzonego, inteligentnego i uczciwego na wysoką prowizję i ewentualnie przy stałej pensji poszukuje fabryka cukrów i czekolady. Of. pod „Sezon gwiazdkowy” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (18674)

„Stenograf Polski”
miesięcznik ilustrowany, organ Instytutu Stenograficznego, Warszawa, Kruceja 26, wycieczającego również listownie stenografi, najdoskonalej — wychodzi półrocznie dwa złote. Prospekty bezpłatnie. (33594)

Agentów
do sprzedaży maszyn do szycia jak również do in-kasa potrzebujemy. Zgł. w poniedziałek 10. XII. 28. od godz. 9—12. Singer Sewing Mach. Comp. Bydgoszcz, Dworcowa 98. 33579

2 młodszych
stolarzy przyjmę. Pro-menada 38. (33560)

Poljer (ka)
potrzebny. Zakład stolarski, Długa 8. 33549

Dziewczyna
do posługi potrzebna. Zgł. od 6—7 wiecz. Kościuszki nr. 3, I ptr. lewo. (33566)

Poszukuję
natychmiast skromnej kochającej dzieci bony — wychowawczyni znającej się cokolwiek na szyciu. Stefanja Szulcowa, Grudziądz Toruńska 7. 33496

Ucznia
szewskiego poszukuję zaraz. Gorzelany, Kujawska nr. 13. Mistrz szewski. 33581

Dziewczyna
przychodnia do dwojga dzieci, która już była przy dzieciach potrzebna. Bocianowo 27 I p. Barański. 18702

POSADY POSZUKUJĄ

Kasjerka
poszukuje posady za kaucją. Of. do filii Dz. Bydg. pod „Kasjerka”. (18683)

2000 zł
złóżę kaucji za otrzymanie posady. Zgł. Kili-szewski J., Sulczytno pow. Kartuski. (33563)

Technik (33509)
robot pod- i naziemnych o dobrych kwalifikacjach do statyk żelbetu poszukuje posady. Łaskawe zgł. proszę przesać do Dz. Bydg. pod „Technik”.

Inteligentna
panienka córka kupca, poszukuje posady zaraz lub później jako kasjerka do prac biurowych, ekspedjentka lub do starszych dzieci. Miejsce w obywatel. językiem władam polskim i niemieckim. Of. pod „20” do Dz. Bydg. 33587

Inwalida
poszukuje portjerstwa wykonuje także prace ślusarskie. Oferty do Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Inwalida” 18692

Poszukuję
dla dziewcząt i chłopców z mej parafji, uczciwych i pracowitych pracy jako służące itp. na wsi lub w mieście. Łask zgłosz. ks. prob. A. Pieslak, wieś Zadziew, poczta Postawy, woj. Wileńskie. (33555)

Inteligentna
panienka, z lepszej rodziny, poszukuje posady jako córka domu ewent. jako podpora pani domu z wejściem w stosunek rodzinny, zaraz albo później. Jestem dobrze obeznana z szyciem, tak samo z gotowaniem pierwszorzędnej kuchni. Listowne zgł. upraszam do Dz. Bydg. pod „Inteligentna”. (33535)

Młynarz
lat 21 pomocnik obeznany wszechstronnie z młynarstwem znajomość motoru ssąco-gazow. i lokomobili, szuka posady. Zgł. do Dz. Bydg. pod „W. M. 21” 33584

DZIERŻAWY

Rzeźnictwo
w najlepszym punkcie miasta Bydgoszczy istnieje 34 lat w pełnym biegu z urządzeniem elektrycznym wraz z mieszkaniem jest z powodu choroby zaraz do wydzierżawienia. Dobra egzystencja jest zapewniona. Tylko poważni reflektanci i do-brzy fachowcy zechcą się łaskawie zgłosić do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. 18676

Poszukuję
zaraz pianina lub fortepianu w dobrym stanie do wydzierżawienia na dłuższy czas dla osoby starszej dobrze grającej. Of. do filii Dz. Bydg. pod „F. P.” (18698)

Pomocnik
fryzjerski, damsko - męski do nowo założonego salonu. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Fryzjer”. (33512)

MIESZKANIA

Młode
małżeństwo poszukuje portjerstwa z mieszkaniem Of. do Dz. Bydg. pod „Mieszkanie”. (33155)

Zamienię
pokój z kuchnią na 2 pokoje z kuchnią. Gdańska nr. 107, Jankowska. (18682)

Pokój
umebl., całodzienne utrzymanie. Paderewskiego 13, I ptr. lewo. 33558

Komfortowe
4 pokojowe mieszkanie z meblami oddam zaraz. Adres wskaże Dz. Bydg. 33543

Wynajmę
dwa pokoiki i kuchnię bezdzietnem. Kujawska nr. 123, III ptr. Gospodarz. (18557)

Mieszkania
1—2 pokojowe za czynszem korzystnie wskaże „Norma” Gdańska 24. 33603

Komfortowe
4-pokojowe mieszkanie z meblami oddam zaraz. Adres wskaże Dzien. Bydg. (33371)

2 razy
pokój z kuchnią oddam zaraz, za rok zgóry dzierzawę. Bydgoszcz, Wzgórze Dąbrowskiego nr. 5. 33590

POKOJE

Pokój (18701)
umeblowany z osobnym wejściem dla 2 inteligentnych panów zaraz lub od 15 grudnia do wynajęcia. Hetmańska 10.

Pokój
umebl. do wynajęcia. — Sienkiewicza 17, I ptr. str. lewa. (18689)

Pokój
do wynajęcia. Hetmańska 12, II ptr. pr. (33567)

2 pokoje
umebl. z użytkowaniem kuchni do wynajęcia bez pościeli dla bezdzietnej rodziny. Kołataja 10 w podwórzu. 18678

Pokoje
kawalerskie z użytkowaniem kuchni kurzystnie wskaże „Norma” Gdańska 24. 33604

Poszukuję
pokoju dobrze umeblowanego z oddzielnym wejściem w okolicy ul. Gdańskiej od 15 grudnia. Of. pod „Lekarz” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (18684)

Dwa pokoje
bez pościeli dla dwóch panów, osobne wejście do wynajęcia zaraz. Dolina 25, I ptr. 33572

Pokój
umebl. z utrzymaniem dla solidnego pana lub małżeństwa. Kołataja nr. 11, II ptr. prawo. 18731

2 pokoje
z osobnym wejściem bez pościeli dla panów do wynajęcia. Nakielska 118. 18708

Pokoje
z użytkowaniem kuchni dla małżeństw wskaże „Ostoja” Dworcowa 59. (18717)

RÓŻNE

Srebrne gody
obchodzą w sobotę dnia 8. 12. 28 r. państwo Press Raclawicka 19. (18697)

Restauracja - Sielanka
obiady i kolacje z piwem lub kawą zł 1.10. Kuchnia wyborowa, lokal otwarty w nocy. Codziennie koncert. Bydgoszcz, Śniadeckich 29, tel. 675. (33601)

Hotel Warszawski
poleca obiady z trzech dań po 1,40 łącznie z obsługą, abonamenci ustępstwo. 29549

Poszukuję
pożyczki od 3—8 tys. zł na I hipotekę na dom wartości 60.000 zł procent według umowy. Oferty do filii Dzien. Bydgosk. pod „Pewny” (18690)

2000 zł
pożyczę, dam dobry procent zabezpieczenie hipoteczne. Zgł. pod „Remont” do Dz. Bydg. (33582)

Poszukujemy
firmy, która by frezowała zęby w kołach lano żelaznych. Zgł. przyjmuje Firma Bracia Różniewscy, Fabryka maszyn i odlewania żelaza w Wągrowcu. (33493)

Pożyczkę
200—500 zł za wynagrodzeniem poszukuje na krótki czas właściciel domu. Of. do Dzien. Bydg. pod „B”. 33576

Obelge
rzuconą na p. Katarzynę Ploch, zamieszkałą Kordeckiego 15, z żalem cofam. Ludwig Gajowiecki, Kordeckiego 14. (33608)

10—15 000 zł
pożyczki poszukuję za dobrem oprocentowaniem i pewną gwarancją do dobrej prosp. przedsiębiorstwa. Of. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „F. Z.” 18675

Zgubioną
książeczkę wojskową i kartę mobilizacyjną unieważnia się. Leon Wesołowski. (18695)

golenie
Przyjemności?
LEZ TYLKO WYDZIAŁ PRZEMYSŁAWKA

MATRYMONIALNE

Kawaler
lat 30, blondyn, inteligentny, energiczny, średniego wzrostu, posiadający większy dobrze prosperujący skład, pośl. pannę lub bezdzietną wdówkę, która posiada 40-50.000 na opłatę domu wartości około 100.000. Łaskawe poważne nieanonimowe zgłosz. możliwie z fotografią za której zwrot i dyskrecję ręczę słowem honoru proszę nadesłać do Dz. Bydg. pod nr. „663”. (33554)

Panna
lat 24 posiadająca wyprawę i rzemiosło kowalskie poszukuje kawalerów, kowala lub inny zawód, celem ożenku. Of. do Dz. Bydg. pod „Jedynaczka”. 33547

Ostrzeżenie!
Ostrzegam niniejszem przed nabyciem od pp. Kaubów restauracji oraz wszelkich rzeczy znajdujących się w lokalu, ogrodzie, całkowitego urządzenia przy czwartej śluzie ul. Nakielskiej, z wyjątkiem sypialni prywatnej pp. Kaubów, iż są moją wyłączną własnością H. Małeczka, właściciela. (18677)

Przystojna
urzędniczka, szlachetnego charakteru zapozna finansowo niezależnego pana z charakterem od 36 do 50 lat. Cel matrymonjalny. Of. pod „Przystań życia” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. 33550

Kawaler
lat 30 Wielkopolein rz. kat. średniego wzrostu, dobrego charakteru mistrz krawiecki samodzielny prowadząc własną pracownię, dobra klientela, zapozna przystojną pannę do lat 28, możliwe z posagiem celem ożenku. Oferty do Dzien. Bydg. pod „777” 33573

Dwóch
inteligentnych kolegów fachowcy brunet i szatyn lat 24 i 28 wysokiego wzrostu poszukują pań do lat 25 celem ożenku. Łask. of. do Dz. Bydg. pod „Wulkan”. 33589

Kawaler
rzemieślnik, lat 33, ciemno blond, miłego usposobienia, dobrego charakteru, poszukuje na tej drodze panny z majątkiem od 25—35 lat celem ożenku, wdowa nie wykluczona. Rzecz traktuje się poważnie, dyskrecja zapewniona. Zgł. z fotografią do Dz. Bydg. pod „Ciemno-blondyn”. (33507)

Kawaler
lat 32 urzędnik kolejowy, poślubi pannę do lat 27, skromna, niebrzydka, która otrzyma w posagu pomoc materialną w gotówce lub naturze (ziemia sklep). Łask. zgł. z fotografią do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Muzykalna”. (18709)

Kupiec
kawaler lat 29, posiadający 8.000 zł poszukuje panny inteligentnej celem ożenku. Of. proszę skierować z fotografią, którą się zwraca do filii Dzien. Bydg. w Toruniu pod „Sekretarz”. (33516)

Kulturalny
mężczyzna, kupiec posiadający własne przedsiębiorstwo i 100.000 gotówki, lat 25, szuka odpowiedniej znajości celem ożenku. Tylko przystojne, eleganckie panie zechcą podać swe zgłosz. pod „nr. 1792” do Dz. Bydg. 33586

Obrońca prywatny

złatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, podatkowe itd., ściąganie należności i udziela porady prawnej.

St. Panaszak,
Bydgoszcz,
Cieszkowskiego 2. Tel. 1304.
Długoletnia praktyka.

Moje biuro
podatkowe przy ul. Gdańskiej 151, telef. nr. 1674 zostało powiększone o specjalny dział bilansowy przy współpracy wybitnego fachowca, sądownie zaprzysiężonego rewizora ksiąg handlowych. Oprócz wszelkich spraw podatkowych i administracyjnych podejmuję się zestawiania i sprawdzania bilansów, oraz przeliczania bilansów w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. III. 1923 — Dz. U. Nr. 33. Rzecznik Podatkowy Fr. Chmarzyński, b. naczelnik Urzędu Skarbowego. (9477)

POLECENIA

Na gwiazdka
polecam korzystnie: gwiazdorki, marcepany, pierniki, czekoladki etc. Własna wytwórnia. Kocierka, Dworcowa 33. (83477)

Zabawek
wielki wybór najtaniej poleca Pędracki, Śniadeckich 21. (18627)

Lalki
korusy, główki, nogi ręce, peruki, buciki najtaniej u Pędrackiego, Śniadeckich 21. (18628)

Wóki
lalkowe, rowerki, dreźny tanio sprzedaje Pędracki, Śniadeckich 21. (18629)

Strzelby
szable, bębny, trąby, skrzypce, pianina najkorzystniej kupisz u Pędrackiego, Śniadeckich 21. (18630)

Ozdoby
choinkowe, szopki, gwiazdy, anioły najładniejsze u Pędrackiego, Śniadeckich 21. (18631)

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoly, łózka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8. Tel. 1651.

Głośnieki „Nora“

to cud techniki radiowej. Niezastąpione Tanie. Zadzajcie od dostawcy demonstracji „Nora“, w razie odmowy prosimy zwracać się „Palatine“, Bydgoszcz, Długa 37, telefon nr. 1843. (33326)

Tani Bazar

Stary Rynek 14 obok apteki. Poleca swój skład papieru. Wielki wybór pocztówek, przybory szkolne i biurowe, sezyrki, nożycki, brzytwy, nożyki. Wyroby skórzane teki, torebki, portfele itp. Perfumy, mydła toaletowe, szczoteczki, grzebienie i różne przybory toaletowe, biżuteria sztuczna, zabawki różnego rodzaju w dużym wyborze, rowery, derezynki.

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedynczych, także wysielane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca Ignacy Grajner, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 8, telefon 1921. 9574

Nowożeńcy!
kupuje meble wszelkiego rodzaju oraz łazanki, kanapy i materace tylko u Andrzeja Nowaka, Bydgoszcz, Welniany Rynek nr. 5/6, róg Podgórznej. Tel. 2143. (21991)

Tani Bazar
Stary Rynek 14 obok apteki poleca duży wybór książek do nabożeństwa, także i w niemieckim języku, różańce, medaliki, krzyże, lichtarze, obrazki, figury. 23408

Klinika lalek
przyjmuje wszelkie reparacje lalek. T. Bytomski, fabryka lalek, Dworcowa nr. 15a, Gdańska 21. (27566)

Łazanki
kanapy i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, Bydgoszcz Welniany Rynek 5/6 róg Podgórznej. Tel. 2143. (1642)

Fasonowanie
kapeluszy damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/23. 16331

Meble
jadalnie, sypialnie pod gwarancją dęb., także inne meble w wielkim wyborze na dogodnych warunkach poleca Zieliński, Śniadeckich 43. (18309)

Meble
Jadalnie sypialnie pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojedynczych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dorzyński, Długa 4. (33540)

Wózki
lalkowe, dziecięce, derezynki, rowerki i rollerki po cenach konkurencyjnych poleca Fabryka Wózków „Sport”, 3 Maja 19, tel. 7. (33510)

Sam sobie szkodzi
kto do mnie nie chodzi. Mój zakład gwarantuje higieniczną i pierwszorzędną obsługę, golenie 0,30, strzyżenie 0,90, ondulacja 1,50, masaż 1,00, manicure 1,50. Salon de Coiffure Plac Teatralny 3, naprzeciw Klarysek. (13782)

SPRZEDAŻE

Majątek w Chełmińskiem
224 morgi ziemi pszennej, 5 mk. bonitacji z morgi. budynki maszynowe. Dom pański 12 pokoi, z wszelkimi wygodami. Inwentarz żywy i martwy nadkompletny, z powodu wyjazdu korzystnie na sprzedaż. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2, tel. 699.

Na sprzedaż
Dom przy stacji towarowej z wielkim podwórkiem i ogrodem, przy kupnie 3 pokoje wolne, cena 24 tys. zł. Dom II-piętrowy z sklepami, przy kupnie 3 pokoje wolne, cena 35 tys. wpl. 20 tys. zł. Dom piętr. z ogrodem, przy kupnie 4 pokoje wolne, cena 21 tys. zł. Dom II piętr. mieszkanie 7-5 pokojowe, dochód roczny 14 tys. zł. cena 120 tys. zł. oprócz tego wielki wybór mniejszych i większych domów poleca Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2, telefon 699. (33342)

Konie
na biegunach tanio sprzedaje Graczyk, Orla 12. 53172

Pianino
mało używane sprzedam korzystnie. Koerd, Królowej Jadwigi 4b. (33325)

Koniki
na biegunach, skórami obciążone, duże gustowne sprzedaje tanio na raty Tapiocernia, Jagiellońska 4 II podwórze prawc. (33183)

KUPNA

Kupuję
każdą ilość karpi po najwyższej cenie dziennej. Th. Cieszyński, Bydgoszcz, Łokietka 6. Telefon 975. (18610)

Zajęcie
ki puje, gotówką płacę najwyższe ceny. Czesław Perlik, Bydgoszcz, Gdańska 38. 18326

Złoto
i srebro kupuję Br. Kochański i Künzl, Gdańska 18. 19839

1000-ce szoferów
otrzymało posady ukończywszy nalepsze kursy samochodowe Z. Józefowicza pod zarządem S. Kosturkiewicza, Kraków, Florjańska 23, tel. 1416. Największe szkolne garaże i warsztaty gdzie szkoła najwybitniejsi w Polsce instruktorzy. Zamiejęcym wolne mieszkania. Wpisy codziennie. Piszcie o prospekty. (32182)

Agenci
którzy odwiedzają rolników w Poznańskim i Pomorzu, zabrać mogą na wysoką prowizję leczniczy środek chorób bydła. Zarobek do 50 zł dziennie. Wytwórnia Chemiczna, Ostrzyce, pow. Kartuzy. 3 293

Stenotypistka
możliwie z stenografią, ewentualnie początkująca potrzebna. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „50”. (18503)

Dona (33426)
I klasy lub nauczycielka do dzieci potrzebna. Grunwaldzka 143, II ptr.

DZIERŻAWY

Kuchnia
z wszelkimi narzędziami i tokarka w powodu niechętności w wypadku jest do wydzierżawienia lub sprzedania. Nowak, Gąsawa pow. Znin. (32758)

Lokal
na biuro i zabrania towarzystwie pod każdym względem niekrepujący, poszukiwany od 1 stycznia wprost od gospodarza. /gl. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Niekrepujący”. (18542)

Piekarnie (33117)
poszukuję w dzierżawę w mieście ożywionym punkcie zarab lub od 1 stycznia 1929. Dokładne szczegóły kierować Zieliński, Rywałd pow. Grudziądz.

MIESZKANIA

Mieszkania
3-pokojowego poszukuje się wprost od gospodarza lub za pośrednictwem Warunki według umowy Oferty do Dzien. Bydg. pod „Rozbudowa“ (33380)

Poszukuję
jedno wgląd. dwuizbowe mieszkanie. Położenie obojętne godzą się w wszelkie warunki. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Zew 29“. 33331

Mieszkanie
3 lub 4-pokojowe z warsztatem wgl. ubikacjami nadającymi się na urządzenie warsztatu malarskiego wydzierżawie natychmiast od gospodarza lub za pośrednictwem. Płacę dzierżawę na dłuższy czas z góry wgl. zgodzę się na inne warunki. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Warsztat“. 33332

Poszukuję
3-4 pokojowego mieszkania, przeprowadzę remont ewtl. płacę dzierżawę rok lub dwa z góry. Zgłosz. pod „Z” do filii Dz. Bydg. 33378

MATRYMONIALNE

Kupiec
samodzielny, posiadający własny dom i sklep bławatów z majątkiem 350 tys. zł. w latach 33, szuka w celu matrymonialnym żony przystojnej, inteligentnej z dobrym charakterem w latach od 23-29 z majątkiem ca. 50 tys. zł. Młoda bezdzietna wdówka nie wykluczona. Rzecz traktuje się poważnie. Dyskrecja zapewniona. — Zgł. do Dzien. Bydg. pod „N. N. 27“. (33203)

Dla brata
mego lat 27, kupeca właśc. przedsiębiorstwa handl. i fabryki wartości około 150 tys. poszukuję żony. Panie wykształcone do lat 24 zechcą się zgłosić z fotografią do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „27“. Dla powiększenia przedsiębiorstwa majątek pożądany lub realność. Rzecz poważna, fotografię zwróć pod słowem honoru. Zgł. krewnych lub rodz. mile widziane. 18634

Młoda
blondynka samodzielna zapozna mężczyznę szlachetnego i wesolego u spos. bienia. Zgłosz. pod „Subtelność“ do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (18311)

Panna
z lepszej sfery, posiadająca 10000 zł gotówki, pragnie poznać panów z wykształceniem na wyższych stanowiskach lub kupców od lat 34 do 42. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „18248“. 33513

Polka
licząca lat 26. kat., posiadająca własny interes w Gdańsku, oraz 3 pokojowe mieszkanie, pragnie zapoznać panów przystojnych, solidnych w celu matrymonialnym. Oferty z fotografią upraszam do Dz. Bydg. pod „33435“. 33485

Prawdziwą niespodzianką gwiazdkową są moje ceny na okres świąteczny!

Wszystko w największym wyborze - w firmie
Tel. 1133 Zygmunt Musiał Długa 52 BYDGOSZCZ

W sobotę 8-go (Święto Niep. P. NMP.) i w niedzielę 9-go bm. urządzam w moim magazynie wielką wystawę, na którą proszę zwrócić uwagę.

Gwiazdki

odaruńki jako to: skórzane torebki, teki, portfele, parasolki, laski, papeterje, kalamarze ozdobne komplety, albumy pamiątki i t. d. najkorzystniej zakupicie w składzie papieru, Śniadeckich 41. 32922

Ozdoby
choinkowe, kalendarze 1929 rok poleca skład papieru, Śniadeckich 41. 32921

Aniołki
gwiazdki, gwiazdory, szopki tanio, wielki wybór. Śniadeckich 41. 32920

Kolosalny
wybór pocztówek świątecznych poleca H. Rodkiewicz, Bydgoszcz, Śniadeckich 41. Hurt-Detal. 32919

Gry
towarzystwie, układanki, kločki, różne zabawki najtaniej Śniadeckich 41. 32917

Maszyny
do szycia i przybory w wielkim wyborze poleca najtaniej A. Wasielewski, Bydgoszcz, Dworcowa 18. 27766

Marcepan
persipan, nougat, grylarz, czekolady, gwiazdory, jakoteż wielki wybór artykułów gwiazdkowych poleca „Wanda“, Fabryka Czekolady, Długa 66, tel. 1547. (23818)

Polecam się
jako krawcowa w dom. Specjalność płaszcze i kostiumy oraz garderoba dziecięca. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Z. Z.“. (33243)

Obuwie

kupuje się najkorzystniej u Gabrielewicz Plac Piastowski nr. 3. 18323

Łazanki
od 57 zł kanapy od 125 zł, materace od 25 zł, garnitury klubowe 395 zł, własnych warsztatów poleca na raty Janowicz, Jagiellońska 4. (33185)

Bufety
stoły rozkładane, biurka, krzeselka, łóżeczka dziecięce własnych warsztatów poleca na raty Tapiocernia, Jagiellońska 4. 33184

Określanie
dziurkowanie maszynowe wykonuje Pracownia bielizny, Jagiellońska 7. 82381

Na gwiazdke
polecam korzystnie gwiazdorki, marcepany, pierniki, czekoladki etc. Własna wytwórnia. Kocierka, Dworcowa 33. (33339)

B. lardowa
sukno 180 cm. szerokie gatunek przedwojenny dostarcza fabryczny skład sukna. B. Schönberg, Kraków, Grodzka 33. Wzory na żądanie. (18640)

Powozowe
sukno granatowe „Woll färbler“ dostarcza fabryczny skład sukna. B. Schönberg, Kraków, Grodzka 33. Wzory na żądanie. (18641)

Pierze gęsia
darte od 6 zł za funt, niedarte najlepsze 7,5, kacze 4 zł również puch. Wyśylka za zaliczką pocztową, niepodobający się towar wymieniam lub pieniądze zwracam. W. Ziarniak, Strzałkowo p. Września. 31762

Sprzedam

zaraz moją mleczarnię parową z nowymi maszynami, około 23 morgi ziemi, 2 morgi ogrodu owocowego, nowe maszynowe zabudowania, wpłaty około 30 tys. zł. Kościół, szkoła, poczta w mieście. Leonard Gryza, Szwarcenowo, tel. 1, pow. Lubawa, Pomorze, stacja kolejowa: Biskupiec — Pomorski. (33201)

Kamienica
2 piętrowa 35.000 zł wpłaty 15.000. Dom z składem rzeźnickim 30.000. Dom z piekarnią 15.000. Dom z ogrodem 9.000 zł sprzedaje Nowakowski ul. Dworcowa 69 I ptr. tel. 850 biuro Centralne. (18657)

Piekarski piec
parowy, (rurkowy), nowy, nieużywany, dwutrzonowy, kompletny z kablami sprzedam tanio i przy dobrej gwarancji na długoterminową spłatę. Zgłoszenia do filii Dzien. Bydg. Dworcowa nr. 2, pod „Piekarski piec“. (18568)

Fortepian
czarny, polkroty, metalowa płytka, zagranicznej marki sprzedam tanio i na dogodnych warunkach. Owocki, ul. Gdańska 78. 18567

Okolo 2 wagony
szprych dębowych suchych, jak również bali brzożonych na sprzedaż. Zgłoszenia na tartaku w Kowalewie, ul. Brodnicka 14. (33592)

Samochód
4 osobowy „Morris“ typ 1927, bardzo mało używany, gotów do jazdy, z powodu objęcia innego przedsięwzięcia korzystnie sprzedam Spieszne oferty pod „T. 50“ do Dz. Bydg. (33415)

Kupię

dom przy wpłacie do 20 tys. zł, chętnie przy ul. Grunwaldzkiej. Janeczek, Grunwaldzka 147. (33445)

NAUKA

Szkola malarska
prof. Konitzera, codziennie od 2-6. Zgłoszenia Gdańska 43, I ptr. (18596)

POSADY WOLNE

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekulowicza, Warszawa, Zórawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kulturalnej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Zadzajcie prospektów. 1832

Agenci
którzy odwiedzają rolników, mogą sprzedawać smary, oleje, paszę sztucz. i t. p. artykuły za wysoką zaraz wypłacalną pensją. Dzienny zarobek przeciętnie 50 zł. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „S. P. 200“. (18563)

Dzielnych
stolarzy tylko na czystą pracę poszukuje G. Habermann, fabryka mebli, Unji lubelskiej 9-11. (82594)

Pomocnika
fryzjerskiego poszukuje zaraz Borecki, Marzonia pow. Chodzież. (33343)

Poszukuję

czeladnik kominiarski zaraz. A. Siniarski, Sepólno (Pomorze). (33544)

Kucharka
poleca się na wesela, uczyty, zabawy, oraz na wypomóżki. Adres wskaże filija Dz. Bydg. (18581)

Poszukuję
zaraz ucznia do składu kolonialnego połączonego z restauracją. F. Kowalik, Gąsawa. (33305)

Poszukuję
kobiety w średnim wieku silnej, zdrowej do chorej tylko na noc. Zgł. Marcińkowskiego 5 I p. l. 18637

Służącą
do wszelkich prac domowych zaraz potrzebną. Restauracja „Czarny kot“ ul. Warszawska 10. (18633)

POSADY POSZUKUJĄ

Czeladnik
rzeźnicki poszukuje posady, może także złożyć kaucji 1000 zł. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Rzeźnicki C.“ (18594)

Bufetowy
fachowiec poszukuje bufet na rachunek kaucji 1.000 zł. Of. do filii Dz. Bydg. pod „St. I.“. (18535)

Urządnicę podatkową
z długoletnią praktyką zamierzam zmienić posadę na księzkowego w wielkopolu przedsięwzięciu handlowym lub przemysłowym. Of. do Dz. Bydg. pod „Z. 1195“. (33435)

Poszukuję
posady kierownika biura adwokackiego. Lask. zgł. do filii Dzien. Bydg. Toruń pod nr. 5633. 33295

„Instytut Higieny i Piękności“
M. Peirykowskiej
 dyplomowanej kosmetyczki
Bydgoszcz, ul. Gdańska 159 (przy Placu Wolności)
 został znacznie rozszerzony prowadzony wzorowo na sposób pierwszorzędných instytutów zagranicznych, francuskich i amerykańskich.
 Wykonuje masażę uniekszającą i odftuszającą. Farbowanie włosów. Przyciemnianie brwi na stałe. Mode owante. Manicure. Usuwa defekty skóry: znamiona, wągry, piegi itd. Wygląd zmarszczki i zapadłe policzki. (28255)
 Pokoje gościnne dla przyjezdnych pań. W najbliższym czasie stosownie do życzenia Szan. Klienteli będzie wprowadzone czesanie pań

Resursa Kupiecka

Jagiellońska 25

Co sobotę

nowy program

na wielkiej ogrzanej sali.

(33041)

KUPOJUCIE WYROBY

Boguna
 FABRYKI POWIDEL BURACZANYCH
 MARMELAD I POWIDEL ŚLIWKOWYCH
 C. F. MÜLLER I SYN
 BOGUSZEWO - POMORZE.
 ADRES TELEGRAFICZNY: „BOGUNA“
 ROK ZAŁOŻ. 1891. — TELEFON 1 i 11.
= WSZĘDZIE DO NABYCIA. =

Oglašzajcie się w „Dzienniku Bydgoskim“!

Szanujcie bieliznę

przez

Samopiorący środek!

DZIECKO
 ładnie ubrać można
 w magazynie (27106)
F. Szulcowej
 43 Gdańska 43

Proszę o łaskawe zwiedzenie mej
wystawy gwiazdkowej
 w sobotę, dnia 8 XII b. r.
 i w niedzielę, dnia 9 XII br.
Franciszek Bogacz
 ulica Dworcowa 94
 Drogerja Monopol
 Fabryka ozdób choinkowych.

29899

Najtaniej i na dogodnych warunkach!

MEBLE wszelkiego rodzaju od najskromniejszych do najwykwintniejszych, solidnego wykonania, kupujecie się z gwarancją tylko w firmie

Julian Nowak ul. Szpitalna 8
 Telefon 1223

Największy wybór. Najkorzystniejsze warunki sprzedaży.
 Połącza specjalna i najpoważniejsza firma
Skład futer
JAWORSKI i NITECKI
 ul. Dworcowa 15 BYDGOSZCZ Telefon nr. 1341
 Cenniki bezpłatnie. (33704) Własna pracownia.

Walne zgromadzenie „Rolnika“ w Szubinie
 Spółdzielni Rolniczo-Handlowej z odpow. ogr.
 odbędzie się w czwartek, dnia 27 grudnia 1928 r. w Domu Polskim w Szubinie o godzinie 12-tej w południe. (33689)
 Porządek obrad:
 1. Zagajenie, wybór przewodniczącego i ukonstytuowanie się biura.
 2. Odczytanie sprawozdania z urzędowej rewizji „Patronatu“ z dnia 26 kwietnia 1928 r.
 3. Uchwała dotycząca protokołu rewizyjnego, punkt 3.
 4. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności Spółdzielni za rok 1927—28.
 5. Przyjęcie bilansu per 30 czerwca 1928 i udzielenie poświadczenia Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 6. Podział zysku.
 7. Sprawa wynarodzenia Rady Nadzorczej.
 8. Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
 9. Uchwała do art. 46 ustawy o Spółdzielniach wzgl. uchwalenie najwyższej sumy zobowiązania, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć.
 10. Wolne głosy i wnioski bez uchwał.
 11. Zakończenie.
 Szubin, dnia 5 grudnia 1928 r.
„Rolnik“ w Szubinie
 Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z ogr. odpow.
(-) Tomaszewski
 Prezes Rady Nadzorczej.

Zajęcie
 jak również wszelką inną dziczyznę kupuje po najwyższych cenach dziennych (32938)
F. Ziółkowski
 Kościelna 11, Tel. 1095
 i Grudziądz
 Spichrzowa 10. Tel. 921

Kupujemy po cenach najwyższych 33703
lis i chórze kuny
 oraz skóry zajęcze i królicze.
Bram i Czarny
 Bydgoszcz
 ul. Kujawska nr. 7
 tel. 342.

W wielkim wyborze poleca po najniższych cenach
Feliks FRYC
 Bydgoszcz,
 ul. Dworcowa 20

BOLESŁAW LASZ
 ul. Dworcowa 67, telefon 12-58
 poleca
dziennie świeże wyroby mięsne.
 W każdy wtorek i sobotę świeże kaszanki i serdelki. Przyjmuje dostawy dla wojska, kasyn i ficersk. spółdzielni i przedsiębiorstw gastronomicznych. (33356)

Skład
 z pokojem przy ulicy Dworcowej natychmiast do wynajęcia. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „Skład“. 33657

Tanio i na raty
 Ubrania męskie
 Płaszcz damskie i męskie
 Suknie, ubranka, płaszczki
Lucjan Szulc
 Bydgoszcz Jana Kazimierza 2

Dla **odsprzedających** polecam:
Króla - proszek mydlany, 70% mydła
Solar - proszek fiołkowy z podarkami w każdej paczce
Mydło szare - ziarniste - niebywałe
Sapo Kalinus - (mydło medycynałne)
Julian Król - Bydgoszcz Nowy Rynek 11
 Firma egzystuje od r. 1920

Cena ogłoszeń 20 gr. za milim. i łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. i łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na ne. rologi 20%, zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadhagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.